

POSVETOVANJE EKONOMISTOV KONČANO

POBORNICI ZA UVELJAVLJANJE ZNANOSTI V GOSPODARJENJU

V razpravi je sodeloval tudi član republiškega izvršnega sveta Tone Bole

MARIBOR, 24. marca. Opoldne se je končalo posvetovanje Zveze ekonomistov Slovenije. Včeraj popoldne in danes dopoldne se je na podlagi aktualnih in zanimivih referatov, ki se nanašajo na prečo problematiko delitve dohodka in upravljanja, razvijala živahna razprava, za katero lahko rečemo, da je dosegla kvaliteto razprave. V njej niso sodelovali samo ekonomisti iz podjetij, oblastnih organov in raznih gospodarskih zavodov in visokih šol ter fakultet, temveč tudi pravniki in tehniški strokovnjaki iz omenjenih organizacij ter tudi predstavniki generacije, ki se za nastop v našem gospodarstvu šele pripravljajo, študente višje ekonomske šole v Mariboru.

Posebno aktualna je bila razprava o ekonomskih organizacijskih in pravnih problemih in problemih upravljanja, ki nastajajo z decentralizacijo gospodarskih organizacij na ekonomske enote. Prav tako pa tudi razprava o podobnih zadevah, ki se pojavljajo pri združevanju podjetij. Udeleženci so poudarjali, da morajo gospodarske or-

ganizacije, če hočejo uspeti v proizvodnji, začeti načrtno proučevati domače in tuje tržišče. Prav tako so veliko govorili o racionalnem gospodarjenju in njegovi usmeritvi na dohodek. Kritično so osvetlili aktualne probleme s področja odnosov podjetje-komuna in kreditnega mehanizma ter družbenega usmerjanja gospodarstva. Diskutanti so

tudi zahtevali, naj bi se gospodarske organizacije v proizvodnji in v gospodarjenju čim bolj posluževale znanstvenih izsledkov. Nasilno so zahtevali, da bi morali biti gospodarske organizacije bolj raziskave in raziskave bolj gospodarske organizacije. Z vso vlogo si moramo takoj na vseh področjih uveljavljati gospodarskega sistema, v gospodarskih organizacijah, kakor tudi v komunah kot osnovni problem postaviti plačilno bilanco. To je nujno potrebno zato, ker zgolj na domačem tržišču nimamo dovolj rezerv za nadaljnji razvoj našega gospodarstva. To sicer naj podpirata tako kreditna in investicijska politika kot tudi delitev dohodka v gospodarskih organizacijah.

Dejal je, da znaša naš izvoz le okrog 28 do 30 milijard na prebivalca, s čimer se na lestvici izvoznikov uvrščamo med zadnje evropske države. Kje naj bi iskali spodbudo za večji izvoz? Osnovne rezerve moramo iskati predvsem v industriji, turizmu in tranzitnem prometu. Te gospodarske panoge naj bi najbolj vplivale na uravnavanje plačilne bilance. Gospodarske organizacije se morajo bolj preusmeriti na izvoz zaradi njih samih. Če lani so namreč malekosto potrošili, morajo zdaj izboljšati svoje stanje. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

RAZOROŽITVENA KONFERENCA V ŽENEVI

Neblokovske države pripravljajo predloge za delne sporazume

Zahodni krogi govore o popolni zagati, vzhodni pa trdijo, da hočejo ZDA za vsako ceno izvesti serijo poskusov

ZENEVA, 24. marca (Tanjug). Tudi danes v Ženevi živahno komentirajo včerajšnji neuspeh trojnega pododbora na ženevski razorožitveni konferenci v prizadevanju, da bi se sporazumeli o preprečitvi atomskih poskusov. Reagirajo so v glavnem različno — glede na to, iz katerih krogov izvirajo.

Zahodni krogi tudi danes govore o popolni zagati in ponovno opozarjajo na to, da nasproti tisk ni hotel sprejeti predlaganih ukrepov, samo da bi imel opravilo, da opravi še eno serijo poskusov. Trdijo tudi, da so predstavniki Sovjetske zveze prišli na pogajanja z namenom, da bi s svojim odklanjanjem ustvarili pogoje za konferenco »na vrhu«.

Vzhodni krogi pa trdijo prav nasprotno — da hočejo ZDA za vsako ceno izvesti serijo poskusov, kakor hitro bodo pripravljene na to, da vztrajajo pri mednarodnem nadzorstvu sama izprijetju njihove želje, da bi na ozemlju Sovjetske zveze razpeli mrežo špijonske organizacije.

Medsebojna obojevanja in valitev odgovornosti drug na drugega pa tudi danes niso mogle v najbližjih krogih konference zabrisati vtisa, da atomske države v bistvu še vedno povezujejo problem preprečitve atomskih poskusov z ureditvijo blokovskih odnosov na širšem mednarodnem tisku.

V krogih neblokovskih držav, ki se včeraj niso hoteli sporeti ugotovitve trojnega pododbora, da ni mogoče doseči sporazuma, pa danes opozarjajo na tri nove elemente, ki bi utegnili veliko pripomoči k temu, da bi prebrili sedanjo oviro in našli konstruktiven izhod iz položaja.

Krogi neblokovskih držav poudarjajo, da bi razširitev trojnega atomskega pododbora s predstavniki držav, ki ne pripadajo »atomskemu klubu« morda omogoči-

la ugodnejše pogoje za to, da bi se zahteve obeh blokov glede nadzorstva ublažile in da bi, če nič drugega, vsaj sprejela moratorij med sedanjimi pogajanjimi v Ženevi. Zelo koristna pa bi bila lahko pobuda indijske delegacije, naj bi vzpostavili kontrolne postaje na ozemljih izvenblokovskih držav, in pa predlog brazilске delegacije, naj bi ugotovili, ali je moč z uspehom odkrivati atomske eksplozije.

Predsednika konference Gromiko in Rusko bosta v ponedeljek predlagala, kako naj bi pododbor razširil na to, da se velesile v marcu leta 1960 niso mogle sporazumeti niti o metodi dela. Pravijo tudi, da bi ustanovitve novega organa, v katerem bi proučevali možnosti za ublažitev mednarodne napetosti in povečanje splošne varnosti, lahko ustvarila politične pogoje za širše sporazumevanje.

Tako bi lahko tudi ta konferenca pripomogla k zboljšanju mednarodnih odnosov.

Včerajšnji sklepi razorožitvene odbora o proceduri in ustanovitvi nove komisije bi lahko po mnenju krogov izvenblokovskih držav prispevali k temu, da bi bilo delo konference bolj obetavljajoče. Opozarjajo na to, da se velesile v marcu leta 1960 niso mogle sporazumeti niti o metodi dela. Pravijo tudi, da bi ustanovitve novega organa, v katerem bi proučevali možnosti za ublažitev mednarodne napetosti in povečanje splošne varnosti, lahko ustvarila politične pogoje za širše sporazumevanje.

Tako bi lahko tudi ta konferenca pripomogla k zboljšanju mednarodnih odnosov.

Včerajšnji sklepi razorožitvene odbora o proceduri in ustanovitvi nove komisije bi lahko po mnenju krogov izvenblokovskih držav prispevali k temu, da bi bilo delo konference bolj obetavljajoče. Opozarjajo na to, da se velesile v marcu leta 1960 niso mogle sporazumeti niti o metodi dela. Pravijo tudi, da bi ustanovitve novega organa, v katerem bi proučevali možnosti za ublažitev mednarodne napetosti in povečanje splošne varnosti, lahko ustvarila politične pogoje za širše sporazumevanje.

Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali, ali so kakšne možnosti za vsklajitev stališč in mnenj glede vprašanj, kot so preloženje dobavljanih atomskih orožij, ustanovitve con brezatomskih orožij na raznih področjih sveta ali con z zmanjšano oborožitvijo in oboroženimi silami, nadalje proučevanje proračuna za vojaške namene in redukcija klasične oborožitve, zmanjšanje nevarnosti, da bi vojna izbruhnila po naključju ali pomoti, vprašanje vojaških oporišč na tujih ozemljih itd.

Moskva, 24. marca (TASS). Sovjetski znanstveniki so apelirali na ženevsko konferenco, naj napravi odlo-

ne ukrepe. Tako pričakujejo, da se bodo do prihodnjega tedna verjetno že začele razprave, na katerih naj bi dognali

PLENUM CK ESS DR NEMČIJE

Ulbricht o Berlinu, Nemčiji in razorožitvi

Mednarodna arbitraža za spore glede koridorov – Mirovna pogodba z obema Nemčijama, toda brez rokov – »Več v istem času in za isto plačo« – Bonn proti Ulbrichtovim predlogom

BERLIN, 24. marca (Tanjug). DR Nemčija je ponudila vesilam določeno pravico arbitraže za namenoma, da bi izkoristili promet v koridorjih med zahodnim Berlinom in Zahodno Nemčijo. Prvi sekretar Enotne socialistične partije Nemčije je na 15. plenumu CK, ki je bil od 21. do 23. marca, označil to ponudbo kot popušanje DR Nemčije.

Po tem predlogu bi se arbitražni organ vesilam stal v vseh primerih, kakor bi prišlo do spora med tremi zahodnimi državami in DR Nemčijo zastran izkoriščanja koridorov. V imenu četverice arbitraže bi sovjetski predstavniki tedaj proučili te spore in jih poravnali z DR Nemčijo. Prav tako je vlada DR Nemčije pripravljena sprejeti priporočila garantnih sil ali ustrezne institucije OZN.

Vzhodnonemški pogoji za ponujeno koncesijo obsegajo prejšnje zahteve, da mora »prenehati okupacijski status v zahodnem Berlinu in da se morajo zahodne čete umakniti« ali – kakor zdaj pripominja Ulbricht – da »simboličen kontingent čet nevtralnih držav« razporedijo za jamstvo v zahodnem Berlinu. Pod tem je razumeti tudi druge pogoje, vezane z uveljavitvijo problema nemške mirovne pogodbe oziroma s spoštovanjem suverenosti DR Nemčije.

Kakor je znano, izkoriščajo berlinske koridore samo za promet med zahodnim Berlinom in Zahodno Nemčijo.

V zvezi z mirovno pogodbo je Ulbricht poudaril, da je bilo doseženo popolno soglasje s premierom Hruščevom, da »je treba vprašanja, ki morajo biti urejena ob sklenitvi nemške mirovne pogodbe, tudi če zahodne države pogodbe ne bodo podpisale, razjasniti na sedanjih pogajanjih in da je treba doseči sporazum o osnovnih vprašanjih sklenitve miru«. Zdi se omenjati več nobenega roka, ker so prvotni rok,

to je do konca leta 1961, preklicali glede na to, da so se medtem začela pogajanja z zahodnimi državami.

Ulbricht je povedal na plenumu CK, da vlada DR Nemčije brez pomislekov podpira predlog o vzpostavitvi cone brez atomskih orožij v srednji in severni Evropi kot tudi predlog o conji zmanjšane oborožitve, vseh dve obe nemški državi.

Plenum je določil državni gospodarski plan za leto 1962. Ulbricht je napovedal vrsto novih ukrepov in akcij, da bi zagotovili izpolnitev gospodarskih nalog. S tem v zvezi ponovno spreminjajo vrsto postavk v sedanjem sedemletnem planu. Tempo in obseg akumulacije v DR Nemčiji ocenjujejo kot nezadovoljiv, zlasti v investicijah, kjer je plan dosegel ostal najbolj neizpolnjen. Ulbricht je zadal kot nujno in splošno nalogo akcijo za zboljšanje produktivnosti dela, ki je napovedal ostre

varčevalna ukrepe. Vprašanje novih potov so vključili v sedanjo tekmovalno kampanjo pod geslom »več proizvajati v istem času in za isto mezd«.

Bonn, 24. marca. (AFP). Predstavnik Socialdemokratske stranke Zahodne Nemčije je danes izjavil, da predlogi predsednika vlade DR Nemčije Walterja Ulbrichta o ureditvi prometa med zahodnim Berlinom in DR Nemčijo sploh niso sprejemljivi. Dejal je, da sistem nadzorstva, ki ga je predlagal Ulbricht v svojem govoru na plenumu Enotne socialistične partije, pušča DR Nemčiji popolno svobodo, da razsoja v sporih.

V Aachenu novi primeri črni kozo

Aachen, 24. marca (Reuters). Danes so objavili, da so na področju Aachena v Zahodni Nemčiji spet zboleli trije ljudje za črni kozo. S temi vred je dosegel do začetka epidemije doslej zbolelo 33 ljudi za to boleznijo, ki jo je zanesel neki inženir ob vrnitvi iz Pakistana. Osem ljudi je v bolnišnici na zdravljenju, 24 jih je ozdravelo, eden pa je umrl.

General Park Čung Hi predsednik Južne Koreje

Seul, 24. marca. (AFP). — Šef vlada južne vojaške junte general Park Čung Hi je prevzel dolžnost predsednika Južne Koreje, in sicer po sklepu vrhovnega sveta Južne Koreje, v katerem je 23. oktobra.

JAVNA TRIBUNA DELAVSKE UNIVERZE »BORIS KIDRIČ«

Razgovor o aktualnih gospodarskih vprašanjih

Ljubljana, 24. marca. Delavska univerza »Boris Kidrič« je sinoči priredila zanimiv in hkrati sila poučen razgovor o aktualnih gospodarskih vprašanjih. Ta razgovor je bil eden tistih, ki jih pripravlja ta univerza

v okviru javne tribune. Zanimanje, s katerim je občinstvo spremljalo in tudi aktivno sodelovalo v razgovoru, priča, da je postala javna tribuna že zelo popularna oblika dela delavske univerze. Morda kaže še posebej omeniti, da se je razgovora udeležilo nenehno veliko mladih ljudi, kar nikakor ne gre pripisati zgolj želji, da bi nastopili na televizijskem ekranu. RTV Ljubljana je namreč razgovor neposredno prenašala.

V razgovoru so sodelovali podpredsednik republiškega sveta sindikatov tov. Leopold Kresc, predsednik republiškega zbora za industrijo, promet in gradbeništvo inž. Ivo Klemenčič, predsednik trgovinske zbornice Viktor Valič, docent ekonomske fakultete dr. Mara Bešter, predsednik komisije za standard republiškega sindikalnega sveta Jože Plešnik, podpredsednik OLO Ljubljana Stane Fele, novinarji in drugi. Vodil pa ga je urednik aktualne politične redakcije TV Beno Hvala.

Ze sam naslov razgovora je omogočil zelo širok »register« problemov, o katerih naj bi govorili. Morda je bila tematika celo preširoka, da bi se mogli o posameznih problemih dobro pogovoriti. Vendar pa je ves razgovor prevečala osrednja misel, da je namreč življenjska razvejanje odvisna od prizadevanj za boljše gospodarjenje ter za čimveč

OLO NOVO MESTO SPREJEL RESOLUCIJO O GOSPODARSKEM RAZVOJU

Povečali bodo proizvodnjo in izvoz

Pri negospodarskih investicijah imata prednost zdravstvo in šolstvo

Novo mesto, 24. marca. — Oba zborna OLO Novo mesto sta danes obravnavala predlog resolucije o razvoju gospodarstva, odlok o udeležbi komun v skupnih virih dohodkov ter prora-

čun okraja za leto 1962. Sprejeta resolucija o razvoju gospodarstva na področju okraja v letošnjem letu predvideva povečanje družbenega proizvoda za 17 odst. v primerjavi z lanskimi realizacijami, povečanje storilnosti za 12% ter investicijskih nalogov za 31%. Razvoj gospodarske dejavnosti naj temelji predvsem na izkoriščanju lokalnih surovin. Resolucija posebej poudarja izvoz. Ta naj bi se letos povečal za 67% ob istočasnem zmanjševanju uvoza. Znanost naj bi se povečala tudi dookolišev iz neblagovnega prometa. Pri negospodarskih investicijah imata prednost zdravstvo in šolstvo.

Oba zborna sta na ločenih sejah sprejela še odlok o proračunu okraja za leto 1962, na skupni seji pa še odlok o prispevku občin v medobčinski investicijski sklad. Po tem odloku bodo prispevale občine v ta sklad 30% prispevka, ki ga plačujejo gospodarske organizacije v obsegu investicijskega sklada. P. Romanič

odločneje zavrnili namigovanje režima, da so »dobili navodila za uporabo od dr. Fidela Castra« in da »delujejo po njegovih napotkih«. Svoje gibanje so imenovali narodnoosvobodilno gibanje, ki je neodvisno od kakršnegakoli vpliva od zunaj.

Spopade in demonstracije, ki do katerih je prišlo v prestolnici, tolmačijo kot izraz splošnega nezadovoljstva, ki so ga izražali zato, ker je za okrog 70 odstotkov odvisno od izvoza kave) kot tudi sklep režima, da spremeni rezultate nedavnih poslanskih in občinskih volitev. Opozicija trdi, da je Ydigoras na volilnem področju prestolnice dobil le 12 odstotkov glasov. Dejstvo pa, da je prišlo do stavk in demonstracij študentov in železničarjev v izrednem stanju v državi, tolmačijo kot posebno znamenje izredne napetosti v Gvatemali.

Sprito takšnega položaja je general Ydigoras nujno obiskal diktatorja Nikaragve Somoza in zahteval, naj bi pospešil vojaško intervencijo zaradi uspešnejšega boja proti upornikom.

Kulturni stiki med Jugoslavijo in ČSSR

Beograd, 24. marca. (Tanjug). V okviru programa kulturnega sodelovanja Jugoslavije in ČSSR bo v Beogradu 27. marca v Kolarčevi ljudski univerzi večer sodobne češke simfonične glasbe. Pod taktirko Zivojina Zdravkovića bo izvedla beogradska filharmonija simfonično poemo Otmarja Macha, Suchonove »Metaforze« in prvo simfonijo Svatopluka Havelke, ki bo nocoj prišel v Beograd. V programu je že določen koncert sodobne jugoslovanske simfonične glasbe v Pragi in to aprila. Prisostvoval mu bo beograjski kompozitor Milan Ristić na sporedu pa bodo dela Josifa Cipre in Srebotnjaka.

PRILEP — V Prilepu so začeli graditi novo predilnico. Pomembne prostore so že dogradili, zdaj pa grade glavno proizvodno dvorano. Strojke bodo začeli montirati zadnje dni julija. Nova tovarna bo sgrajena na prostoru 12.000 m² in redno naj bi začela obratovati v prvi polovici prihodnjega leta. Imela bo 20.000 vreten. Letno bo predelala 3000 ton bombaža.

PRISTINA — Na posvetovanju s predstavniki komun v Izvršnem svetu Kosova in Metohije so poudarili, da bi bila graditev stanovanj lahko znatno cenejša. V Prizrenu so na primer zgradili nekaj stanovanjskih hiš s standardnim udobjem po ceni 40.000 din za kvadratni meter. V Pristini pa so cene podobnih stanovanj približno dvakrat večje. Znanost so znižali stroške gradnje stanovanj tudi v Peči, Kosovski Mitrovici in Podjevu.

BEograd — Sodeč po vestih iz Sveta za geološke raziskave proučujejo na pristojnem mestu možnosti, da bi v Beogradu organizirali svezni šolski center, v katerem bi šolali srednji tehniški kader za ustanove in podjetja, ki se ukvarjajo z geološkimi raziskavanji. V Svetu pravijo, da bi bilo treba ustanoviti tri ali štiri specializirane odseke za posamezna področja.

Četrtim mestu. Toliko bolj je zaželeno sistematično delo, ki naj pomaga k preprečevanju tih obolenj. V ljubljanskem okraju so že imeli koordinacijski sestanki, ki so se ga udeležili zastopniki okrajnega odbora RKS, okrajnega sveta za zdravstvo, za socialno varstvo, očne klinike, šolske poliklinike, okrajnega Zavoda za socialno zavarovanje, sindikalnega sveta, SZDL, Ljudske mladine Slovenije in Zveze prijateljev mladine. Proučili so skupni program dela in izvolili koordinacijski odbor, ki bo spremljal preventivno zdravstveno akcijo za varovanje vida. V tem tednu bodo po temeljitih pripravah v občinah in okrajnih središčih programe o raziskavi sprejeli programi o tihem, kako naj bi akcija potekala vse leto. Pri nas so namreč očesna obolenja zelo pogosta, saj jih imamo po številu obolenj zabeležene že na

organizacijah, zdravstvenih ustanovah itd. Po šolah bodo marsikje izvedli sistematične preglede učencev, saj nam dosedanje statistične podatke kaže, da učenci zelo pogosto trpe zaradi slabovidnosti. S pravčasnim zdravljenjem in predpisanimi očali, pa je mogoče izboljšati ne le vid, temveč preprečiti slabše držo učencev, glavobole itd., kar vse je posledica slabovidnosti.

V gospodarskih organizacijah bodo razen zdravstvenim prosvetnim predavanjem, usmerili vsi pozornost na proučevanje zaščite oči pred poškodbami, sistematično bodo kontrolirali uporabo zaščitnih sredstev, zavarovanje raznih delovnih mest itd. Zdravstvene ustanove pa bodo dale svoje prispevek z analizami očesnih obolenj na svojih območjih, z zdravstvenim prosvetnim delom med ljudmi in s strokovnim usposabljanjem zdravstvenih delavcev za učinkoviteje zatiranje očesnih obolenj.

Ce sodimo po temeljitih pripravah in širokem krogu družbenih činiteljev, ki sodelujejo pri tem, lahko zaključimo, da bo to preventivno zdravstveno delo, za katero daje pobudo svetovna zdravstvena organizacija, v letošnjem letu pri nas zelo uspešno.

M. N.

Iz Ljudske skupščine LRS
Predsednik odbora za prosveto in kulturo skupščine LRS je 24. marca 1962 ob 10. uri v prostorih Ljudske skupščine LRS predlagal dnevni red:

1. obravnavanje poročila izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS za leto 1961;
2. obravnavanje in sklenitev o predlogu zakona o dvojezičnosti sloven in slovenščini z učnim jezikom tujeraznih manjšin v Ljudski republiki Sloveniji;
3. obravnavanje in sklenitev o predlogu akcije o poglabljanju znanja in usposabljanju kadra LRS za leto 1962;
4. obravnavanje zaključnih računov republiških skladov za leto 1961 (s področja prosvete, kulture in znanosti).

iz tajništva Ljudske skupščine LRS

Velik uspeh naših izumiteljev

Na mednarodni razstavi v Bruslju so dobili številna priznanja

Ljubljana, 24. marca. — Davi je prispela iz Bruslja delegacija Zdrženja jugoslovanskih izumiteljev, ki se je udeležila XI. mednarodne razstave izumov. Na letošnji mednarodni, že tradicionalni razstavi, je bilo razstavljenih kakih 1000 izumov iz 17 držav, med njimi 22 jugoslovanskih.

Preden so razstavo zaključili, je mednarodna žirija, v kateri so bili ugledni svetovni patentni strokovnjaki, pregledala vse razstavljene izume in jih ocenila. Kljub zelo ostri mednarodni konkurenci in stroгим merilom žirije, so dosegli jugoslovanski izumitelji zelo velik uspeh: štiri izumi so dobili zlate kolajne in diplome, med njimi novi vibracijski motor prof. Ilije Dečkovega iz Skopja, ki je dobil posebno priznanje žirije, nadalje sedem srebrnatih, sedem srebrnatih in sedem srebrnatih ter poštvalno diplomu. Če upoštevamo število nagrajenih izumov drugih držav, iz odstotek odlikovanih, vidimo, da so jugoslovanski izumitelji na tretjem mestu.

Izmed slovenskih izumiteljev, ki so sodelovali na tej razstavi, je arh. Niko Kralj za svoj elastični sedež, ing. Jože Bateštin za svojo zbirko poskusov iz mehanike, ing. Boris Čerček za svoj aparat za merjenje pretakanja plinov z ioniza-

cijo, Branko Pustoslavšek za svojo napravo za pravilno navijanje cinkove pločvine ter Edi Moderc in »Ingrad« za strojni vitez za zasledljivo ustavljanje strojev v sodobnem gradbeništvu.

V. Popov

Desetletnica založniškega podjetja EDIT

Reka, 24. marca. (Tanjug). Založniško podjetje italijanske unije za Istro in Reko EDIT ter revija »Panorama« sta proslavila desetletnico dela. V tem času je izdalo podjetje okrog 200 publikacij v italijanski in v slovenski jezi. Vrednotenje v srednje italijanske šole v Jugoslaviji, številne mladinske knjige ter aktualne politične brošure. EDIT je tudi približal pripadnikom italijanske manjšine mnoga znana dela jugoslovanske književnosti.

Revija »Panorama« ima pomembno mesto v tisku italijanske manjšine v Jugoslaviji. Ob jubileju je objavila na svojih straneh študije o sodelovanjih pripadnikov italijanske manjšine v NOB, ki jih bo pozneje tiskala v posebni knjigi.

Jubilej EDIT in »Panorama« so proslavili v italijanskih kulturnih krožkih in šolah v koprskem, puljskem in reškem okraju.

»Jugoslavija v sliki« v Indiji

New Delhi, 24. marca. (Tanjug). Laknau je eno izmed največjih industrijskih središč Indije; tu so odprli informativno razstavo fotografij, posvečeno 10-letnici razvoja Jugoslavije. V navzočnosti številnih uglednih povabljencev jo je odprl predsednik vlade indijske države U-tar-Pradeš C. B. Gupta. Na slovesnosti je govoril tudi tiskovni ataše jugoslovanske veleposlaništva v New Delhiju Radijoje Petković.

Srečanje slovenske, italijanske in avstrijske mladine

Ljubljana, 24. marca. — V okviru sodelovanja Ljudske mladine Slovenije z zamejsko mladino bo 13. maja v Vipoljah v Goriskih Brdih srečanje mladine iz Italije, Avstrije in Slovenije. Srečanja se bodo udeležili razen slovenske mladine tržaška, videmska in gorška federacija Zveze komunistične mladine Italije, Mladinska iniciativa — organizacija slovenske mladine v Italiji, tržaška, videmska in gorška mladinska federacija Socialistične stranke Italije, verjetno pa tudi mladi

avstrijski socialisti in Zveza slovenske mladine na Koroškem.

Poglaviti namen srečanja je spoznavanje mladine vseh treh narodnosti. Program obsega športna tekmovanja in kulturni spored, ki ga bodo pripravili mladinci iz vseh treh držav. Prvo podobno srečanje je bilo že lani na Gorenjskem, vendar se ga je udeležila le slovenska mladina iz sosednjih držav. Odslej bodo take prireditve vsako leto v enem izmed slovenskih obmejnih krajev.

PRIPRAVE ZA LETOŠNJI SVETOVNI DAN ZDRAVJA

Letošnje geslo Svetovne zdravstvene organizacije je dalo pobudo za celotno akcijo preprečevanja očesnih obolenj

Čuvajmo vid in preprečujmo slepoto

Letošnje geslo Svetovne zdravstvene organizacije je dalo pobudo za celotno akcijo preprečevanja očesnih obolenj

Ljubljana, 24. marca. Letošnji 7. april — svetovni dan zdravja — je posvečen čuvanju vida in preprečevanju slepote, zato se je jugoslovanski Rdeči križ zavezal, da bi to pobudo dopolnil ter jo razširil na celotno preventivno zdravstveno akcijo. V ta namen so v Sloveniji že konstituirali koordinacijski republiški odbor, ki je sestavljen iz predstavnikov okrajnih odborov RKS, okrajnega sveta za zdravstvo, za socialno varstvo, očne klinike, šolske poliklinike, okrajnega Zavoda za socialno zavarovanje, sindikalnega sveta, SZDL, Ljudske mladine Slovenije in Zveze prijateljev mladine. Proučili so skupni program dela in izvolili koordinacijski odbor, ki bo spremljal preventivno zdravstveno akcijo za varovanje vida. V tem tednu bodo po temeljitih pripravah v občinah in okrajnih središčih programe o raziskavi sprejeli programi o tihem, kako naj bi akcija potekala vse leto. Pri nas so namreč očesna obolenja zelo pogosta, saj jih imamo po številu obolenj zabeležene že na

četrtim mestu. Toliko bolj je zaželeno sistematično delo, ki naj pomaga k preprečevanju tih obolenj. V ljubljanskem okraju so že imeli koordinacijski sestanki, ki so se ga udeležili zastopniki okrajnega odbora RKS, okrajnega sveta za zdravstvo, za socialno varstvo, očne klinike, šolske poliklinike, okrajnega Zavoda za socialno zavarovanje, sindikalnega sveta, SZDL, Ljudske mladine Slovenije in Zveze prijateljev mladine. Proučili so skupni program dela in izvolili koordinacijski odbor, ki bo spremljal preventivno zdravstveno akcijo za varovanje vida. V tem tednu bodo po temeljitih pripravah v občinah in okrajnih središčih programe o raziskavi sprejeli programi o tihem, kako naj bi akcija potekala vse leto. Pri nas so namreč očesna obolenja zelo pogosta, saj jih imamo po številu obolenj zabeležene že na

organizacijah, zdravstvenih ustanovah itd. Po šolah bodo marsikje izvedli sistematične preglede učencev, saj nam dosedanje statistične podatke kaže, da učenci zelo pogosto trpe zaradi slabovidnosti. S pravčasnim zdravljenjem in predpisanimi očali, pa je mogoče izboljšati ne le vid, temveč preprečiti slabše držo učencev, glavobole itd., kar vse je posledica slabovidnosti.

V gospodarskih organizacijah bodo razen zdravstvenim prosvetnim predavanjem, usmerili vsi pozornost na proučevanje zaščite oči pred poškodbami, sistematično bodo kontrolirali uporabo zaščitnih sredstev, zavarovanje raznih delovnih mest itd. Zdravstvene ustanove pa bodo dale svoje prispevek z analizami očesnih obolenj na svojih območjih, z zdravstvenim prosvetnim delom med ljudmi in s strokovnim usposabljanjem zdravstvenih delavcev za učinkoviteje zatiranje očesnih obolenj.

Ce sodimo po temeljitih pripravah in širokem krogu družbenih činiteljev, ki sodelujejo pri tem, lahko zaključimo, da bo to preventivno zdravstveno delo, za katero daje pobudo svetovna zdravstvena organizacija, v letošnjem letu pri nas zelo uspešno.

M. N.

Iz Ljudske skupščine LRS
Predsednik odbora za prosveto in kulturo skupščine LRS je 24. marca 1962 ob 10. uri v prostorih Ljudske skupščine LRS predlagal dnevni red:

1. obravnavanje poročila izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS za leto 1961;
2. obravnavanje in sklenitev o predlogu zakona o dvojezičnosti sloven in slovenščini z učnim jezikom tujeraznih manjšin v Ljudski republiki Sloveniji;
3. obravnavanje in sklenitev o predlogu akcije o poglabljanju znanja in usposabljanju kadra LRS za leto 1962;
4. obravnavanje zaključnih računov republiških skladov za leto 1961 (s področja prosvete, kulture in znanosti).

iz tajništva Ljudske skupščine LRS

YDIGORASOV REŽIM V TEŽAVNEM POLOŽAJU

Splošno nezadovoljstvo v državi

Uporniki so objavili svoj politični program, ki obsega gospodarske in socialne reforme

HAVANA, 24. marca (Tanjug). Zaradi oboženičnega upora na severovzhodnih področjih in zaradi gospodarskih in demonstracij študentov in delavcev v Gvatemali, je režim generala Ydigorasa zabladel v položaj, ki ga v Gvatemali ocenjujejo kot najbolj težaven, odkar je bil leta 1954 vržen režim predsednika Jacoba Arbenza.

Tako ocenjujejo položaj v Gvatemali tudi del mehiškega tiska ter nekateri zahodni diplomati v Ciudadu Gvatemala.

Cepnav je oboženič upor še vedno omejen po obsegu, je vzdržal vrsto ofenzivnih akcij vojske generala Ydigorasa. Namen upor je, vreči diktaturo. Začet se je 6. februarja. Sodeč po najnovejših vestih so začeli uporniki prevzemati vojaško iniciativno na vrsti področjih. Gvatemalski gverilci, ki jih vodijo mladi oficirji, imajo svoja oporišča

na gorskih področjih, od koder so v prvi polovici marca izvedli več prodorov na področja, ki so pod nadzorstvom Ydigoraseve vojske.

Uporniki so objavili svoj politični program, ki obsega gospodarske in socialne reforme. Ena bistvenih točk programa je agrarna reforma. V nekem poročilu je rečeno, da imata v Gvatemali samo 2% skupnega števila posestnikov v svojih rokah kakih 70 odstotkov vse obdelovalne zemlje. Uporniški voditelji so naj-

ARAMBURU POSREDUJE V ARGENTINSKI VLADNI KRIZI

Vojska mora dati privolitev na sleherni sklep vlade, če naj bo veljaven

Buenos Aires, 24. marca. (AP). Bivši začasni argentinski predsednik general Aramburu — od katerega je predsednik Frondizi zahteval posredovanje — je izjavil, da ne bo lahko najti izhoda iz sedanje krize v državi. General Aramburu je to izjavil po sestanku, ki ga je imel s sekretarji treh osnovnih rodov vojske in z voditelji nekaterih političnih strank. Dejal je, da v sedanjem položaju ne smemo omahovati in da je treba nujno ubiti pripravljeno tulo na osebne živce, da bi ohranili režim v državi.

Predsednik Frondizi si še nadalje prizadeva urediti krizo v državi z ustanovitvijo koalicijske vlade, ki bi bila sprejemljiva za vojaške kroge. Reuter poroča, sklicujoč se na poučne kroge, da vsak sklep predsednika Frondizija pred objavo potrdijo najvišji vojaški funkcionarji. Poročajo, da so funkcionarji že izrazili soglasje z imenovanjem starih ministrov v vladi: za notranje zadeve, finance, obrambo in delo. Po vestih AP so trije imenovani ministri antiperonisti in v javnosti malo znani. Gre za notranjega ministra Huga Vaca Narvaja, obrambnega mini-

stra Rodolfa Martinezja in ministra za delo Oscarja Puigrosa.

General Aramburu je to izjavil po sestanku, ki ga je imel s sekretarji treh osnovnih rodov vojske in z voditelji nekaterih političnih strank. Dejal je, da v sedanjem položaju ne smemo omahovati in da je treba nujno ubiti pripravljeno tulo na osebne živce, da bi ohranili režim v državi.

Predsednik Frondizi si še nadalje prizadeva urediti krizo v državi z ustanovitvijo koalicijske vlade, ki bi bila sprejemljiva za vojaške kroge. Reuter poroča, sklicujoč se na poučne kroge, da vsak sklep predsednika Frondizija pred objavo potrdijo najvišji vojaški funkcionarji. Poročajo, da so funkcionarji že izrazili soglasje z imenovanjem starih ministrov v vladi: za notranje zadeve, finance, obrambo in delo. Po vestih AP so trije imenovani ministri antiperonisti in v javnosti malo znani. Gre za notranjega ministra Huga Vaca Narvaja, obrambnega mini-

stra Rodolfa Martinezja in ministra za delo Oscarja Puigrosa.

General Aramburu je to izjavil po sestanku, ki ga je imel s sekretarji treh osnovnih rodov vojske in z voditelji nekaterih političnih strank. Dejal je, da v sedanjem položaju ne smemo omahovati in da je treba nujno ubiti pripravljeno tulo na osebne živce, da bi ohranili režim v državi.

Predsednik Frondizi si še nadalje prizadeva urediti krizo v državi z ustanovitvijo koalicijske vlade, ki bi bila sprejemljiva za vojaške kroge. Reuter poroča, sklicujoč se na poučne kroge, da vsak sklep predsednika Frondizija pred objavo potrdijo najvišji vojaški funkcionarji. Poročajo, da so funkcionarji že izrazili soglasje z imenovanjem starih ministrov v vladi: za notranje zadeve, finance, obrambo in delo. Po vestih AP so trije imenovani ministri antiperonisti in v javnosti malo znani. Gre za notranjega ministra Huga Vaca Narvaja, obrambnega mini-

stra Rodolfa Martinezja in ministra za delo Oscarja Puigrosa.

General Aramburu je to izjavil po sestanku, ki ga je imel s sekretarji treh osnovnih rodov vojske in z voditelji nekaterih političnih strank. Dejal je, da v sedanjem položaju ne smemo omahovati in da je treba nujno ubiti pripravljeno tulo na osebne živce, da bi ohranili režim v državi.

General Aramburu je to izjavil po sestanku, ki ga je imel s sekretarji treh osnovnih rodov vojske in z voditelji nekaterih političnih strank. Dejal je, da v sedanjem položaju ne smemo omahovati in da je treba nujno ubiti pripravljeno tulo na osebne živce, da bi ohranili režim v državi.

Predsednik Frondizi si še nadalje prizadeva urediti krizo v državi z ustanovitvijo koalicijske vlade, ki bi bila sprejemljiva za vojaške kroge. Reuter poroča, sklicujoč se na poučne kroge, da vsak sklep predsednika Frondizija pred objavo potrdijo najvišji vojaški funkcionarji. Poročajo, da so funkcionarji že izrazili soglasje z imenovanjem starih ministrov v vladi: za notranje zadeve, finance, obrambo in delo. Po vestih AP so trije imenovani ministri antiperonisti in v javnosti malo znani. Gre za notranjega ministra Huga Vaca Narvaja, obrambnega mini-

stra Rodolfa Martinezja in ministra za delo Oscarja Puigrosa.

General Aramburu je to izjavil po sestanku, ki ga je imel s sekretarji treh osnovnih rodov vojske in z voditelji nekaterih političnih strank. Dejal je, da v sedanjem položaju ne smemo omahovati in da je treba nujno ubiti pripravljeno tulo na osebne živce, da bi ohranili režim v državi.

General Aramburu je to izjavil po sestanku, ki ga je imel s sekretarji treh osnovnih rodov vojske in z voditelji nekaterih političnih strank. Dejal je, da v sedanjem položaju ne smemo omahovati in da je treba nujno ubiti pripravljeno tulo na osebne živce, da bi ohranili režim v državi.

Predsednik Frondizi si še nadalje prizadeva urediti krizo v državi z ustanovitvijo koalicijske vlade, ki bi bila sprejemljiva za vojaške kroge. Reuter poroča, sklicujoč se na poučne kroge, da vsak sklep predsednika Frondizija pred objavo potrdijo najvišji vojaški funkcionarji. Poročajo, da so funkcionarji že izrazili soglasje z imenovanjem starih ministrov v vladi: za notranje zadeve, finance, obrambo in delo. Po vestih AP so trije imenovani ministri antiperonisti in v javnosti malo znani. Gre za notranjega ministra Huga Vaca Narvaja, obrambnega mini-

RAZGOVOR V UREDNIŠTVU »DELA«

Tokrat pred svojim pragom

Pogovor smo sklicali z željo, da bi se odkrito in predvsem kritično pogovorili o »Delu«. Ni šlo torej toliko za pohvalo dobrih strani časnika, čeprav udeleženci tudi tega niso zametali. Le-ti so se raje vprašali: kaj storiti, da bi časnik vsebinsko in oblikovno obogatili, da bi bil privlačnejši in bi ga zato še bolj brali? Pri tem so se zavedali, da mora časopis, če hoče biti oblikovalec socialistične zavesti, napredovati in vzgajati bralce, zahtevnejše potrebe in želje. Ali tako, kakor je v razgovoru dejal Vladimir Kralj: — Mislim, da ravni časopisa ne bi smeli zniževati, raje dvigamo raven bralcev.

Na pogovor nismo povabili takih bralcev, ki bi v malem odsevali sestavo naših naročnikov. To tudi ni bilo potrebno. Nedavno smo namreč zaključili anketo, ki je pokazala, kaj meni o časniku povprečni bralec, česa v njem pogrša in kaj bi bilo treba izboljšati. Naloga pogovora za »kroglo razmislo« pa je bila zahtevnejša: pretrpeti dosedanj vsebinski in oblikovni koncept časnika z merili zahtevnejšega, strožjega »bralca«. Udeleženci so nam dali veliko koristnih napotkov za prihodnje urejanje »Dele«. ki mora venomer napredovati in se vzpenjati na višjo raven, ne da bi pozabili na bralce, za katere časnik izdajamo, in hkrati na znani novinarski rek: Vsi vse boro.

Pred topovskimi žreli sedme velesile.

Bolj popularizirati pozitivna dogajanja v gospodarstvu

DRAGO POTOČNIK: Povedal bi rad eno stvar, ki mi leži na srcu. Zelo veliko pišemo o tem, kaj vse bomo naredili. Povejmo raje, kaj smo že naredili in kaj delamo, ne pišimo toliko o stvareh, za katere prav nič ne vemo, kdaj bodo napravljene. Mislim, da je veliko bolj pametno, da ljudi ne zavarujemo, da se ne bodo n. pr. čez dve leti spraševali in rekli, češ kaj ste že leta 1958 napisali, da bomo zgradili sladkorno tovarno v Ormožu ali Ptuj, sedaj pa smo leta 1962, pa še ni nič. Mislim, da bi bilo v prid vse naše gospodarske in družbene politike, ko bi pisali samo o tistih stvareh, za katere lahko resno predvidevamo, da se bodo zgodile.

Moje mnenje o »Delu« na splošno se nekoliko razločuje od mnenja, ki ga imam specialno o gospodarski rubriki. Nameni reorganizacije in sprememb v gospodarski rubriki se deloma že uresničijo. To pomeni, da je dosegla na nova stopnja tistega, kar mora dnevni časopis imeti, to je, da prinaša poročila in vesti, skratka, da obvešča o dogodkih. Deloma je izpolnjena tudi druga stopnja, da je poročilo v nekem okviru bodisi v časovni primerjavi bodisi v primerjavi z drugimi dejstvi. Ta okvir je mogoče samo v sistematični rubriki, v katero je »Delo« že zajadralo. Zdelo nas vseh je, da bi imeli več ali manj vse zbrano za vsako področje, na katerem človek dela.

Ena izmed bistvenih nalog dnevnega časopisa s tako nalogo je, da vpliva na razvoj. Naj povem primer: ni nujno samo to, da smo brali zadnje čelo stran Milentija Popovca, važno je, da se iz tega nekaj naučimo, da vsak v svoji stroki te ideje izpelje v življenje in s tem usmerja tok dogajanja.

JOZE PERC: Tovariši Potočnik je presenetljivo zadel mnenje, ki sem ga dobil delno tudi pri drugih bralcih. Z gospodarsko rubriko »Delo« dobro informira bralce. Če Ena izmed bistvenih nalog dnevnega časopisa s tako nalogo je, da vpliva na razvoj. Naj povem primer: ni nujno samo to, da smo brali zadnje čelo stran Milentija Popovca, važno je, da se iz tega nekaj naučimo, da vsak v svoji stroki te ideje izpelje v življenje in s tem usmerja tok dogajanja.

Pisati tudi o tem, kaj smo že storili

VERA VOŠNJAK: »Delo« dobro obvešča o delu vseh zveznih organov, tudi o delu organov v drugih republikah. Ob tej dobri obdelavi jugoslovanske problematiki pa je mogoče prenehati napisati o tem, kaj smo v času po vojni že storili v naših republikah. Pred letom dni sem potovala po Jugoslaviji in bila prese-

veda pa so tu po mojem mnenju objektivni razlogi, ki preprečujejo, da bi se vsebinsko poglabljanje izboljšalo. Zunanepolitična rubrika je omejena na nekaj ljudi, ki so zasli z agencijskimi poročili in se zato težje poglabljajo v problematiko. Mimo tega je treba upoštevati, da je v Sloveniji malo ljudi, ki se s tem ukvarjajo, zato bi se bilo treba za posamezne probleme specializirati.

»Delo« bere kakih 200.000 ljudi, medtem ko bere vse druge revije nekaj tisoč ali nekaj sto ljudi. Prav zato mislim, da bi morale biti veliko skromnejše vesti z področja mednarodnih odnosov, ki ljudi sorazmerno zanimajo. Najbrž bi bilo treba mobilizirati vse pišeče sile na slovenskem, ne glede na to, kje so, ki spremljajo te probleme in jih poznajo, da bi sodelovali pri časopisu. Imam vtis, da vlada med intelektualci mne-

Ravnovesje pri obveščanju o kulturni dejavnosti!

DRAGO DRUSKOVIČ: V kulturni rubriki je prišlo v zadnjem času do napredovanja, tako da nas bolje informira o zelo zapleteni problematiki. Mislim, da gre za problem ravnovesja pri obveščanju o vseh potencialih kulturne dejavnosti. Čeže, da je uredništvo v zadnjem času deloma že samo prišlo na to, da Slovenci nimamo samo problema gledališč in koncertov in da torej ne velja, če je vse poročanje strnjeno okoli nekaterih vprašanj. Se vedno pogrešamo spremljanje razvojnih korakov televizije, radija — oboje mi pomeni velik potencial. Ne rečem, da o tem sploh ne pišemo, vendar so to tako pomembne kulturne komunikacije, da bi o njihovi dejavnosti morali poročati sprotno. Tudi v zvezi s kulturno rubriko bi omenil vprašanje tribune. Njen začetek vidim v diskusiji »Pod petkovo črto«.

Gotovo je, da ima uredništvo kulturne rubrike določen koncept, da ima poseben estetski pogled na morebitne komentarje in informacije o knjižnih delih, poseben odnos do dejavnosti ali načinov gledališč, založb. Prav tako ima poseben koncept do likovnih manifestacij. Mislim, da je prav, da ima kulturna rubrika svoj pogled na vse dejavnosti, vendar pa mislim, da »Delo« kot poseben, vse obsega-joči časopis, kot glasilo SZDL, ki naj je temeljna tribuna naših pogovorov — tudi do teh objektivnih vprašanj ne bi smelo imeti zelo trdnega (statičnega) stališča. Mislim, da ima nekoliko enosmeren pogled na likovne manifestacije in da ne zagotavlja enakovrednega informiranja o eni ali drugi estetski oblikovni smeri. To je ena izmed pomankljivosti, gotovo jih je še kaj. Ker je kulturno dogajanje, kot vse drugo, v neenakem razvojem gibanju, ker gre za proces, mislim, da

Objektivno ali subjektivno... stališče ali ne

VLADIMIR KRALJ: Ko sem prejel vaš dopis in prilogo, sem se zbal, da ne bi kot zastopnik starejših generacij govoril stvari, ki morda niso več aktualne. Zato sem razpravljal s svojim sinom, ki ima 23 let in je študent. V tem razgovoru sva se precej ujela.

V svoji razpravi se bom omejil samo na kulturno rubriko, ki se je zadnji čas lepo razvila. Kar se tiče kulturne rubrike same: ne pišite o knjigah, filmu, gledališču, likovnih razstavah, glasbenih prireditvah zunaj in doma v obliki poročil, marveč v obliki solihkih informacij. Te naj bodo problematike, ne pa zgolj novega dogajanja, ne da bi ga ocenjevali, kar je vedno tvegano. Tudi naj se ne omejujejo na vsebino, kar je preveliko, pa naj gre za problem nekega novega filma v Parizu, za knjigo, ki izide v Ameriki ali za nov glasbeni izdelek kjerkoli. Ta problem bi dal ljudem misliti. Zato torej ne opisovati, kar je lahko samo megljeno, in ne ocenjevati, kar je vedno subjektivno in tvegano.

MLADI LJUDJE žele predvsem več o gledališču, koncertih, filmu itd. To je razumljivo. Čeprav ima morda kdo bolj negativen odnos do filma, se mora vendar zavedati, da je to delo velesile. Pri nas je kočljivo to, da nimamo kot Hrvti in Srbi specifičnega časopisa, nimanoma literarnih štirinajststvenikov. Ne želimo težkih mesečnih revij, ampak štirinajststvenike, kot so Li-

RAZGOVOR V UREDNIŠTVU SO SE UDELEŽILI: Adolf Arigler, CK ZKS; Drago Druskovič, Institut za narodnostna vprašanja; dr. Jeri Janko, Institut za narodnostna vprašanja; dr. Jože Kastelic, Narodni muzej; Janko Kos, Mestno lutkovno gledališče; Vladimir Kralj, Akademija za igralstvo umetnosti; Jože Perc, TAM Maribor; Drago Potočnik, Ekonomska fakulteta; Ivan Rudolf, CK LMS; Jogan Savin, GO SZDL Slovenije; Vera Vošnjak, Okrajni odbor SZDL Ljubljana.

moramo biti do vseh teh vprašanj zelo tankočutni, da moramo prispevati, da se bo bralec — naš pogled lahko oblikoval v samem razvoju stvari.

VERA VOŠNJAK: Kar zadeva kulturno rubriko, se strinjam s tovarštem Druskovičem, da imajo v njej večkrat prednost samo osrednje kulturne umetniške institucije, kot so gledališče, film, likovna umetnost, da pa še vrsta kulturnih dejavnosti ni zajeta. V Sloveniji izide več kot ena knjiga na dan. V »Delu« za sledimo cele stolpce o gledališču, filmu in podobnem, o knjigah pa le seznam, kdaj so izšle. Vsa nekaterim pomembnejšim knjigam bi bilo te-

Enostranski razgled po tuji kulturi

JANKO KOS: Kulturna rubrika me osebno nekoliko bolj zanima. Kot so še drugi tovariši poudarili, se mi zdi kulturna rubrika boljše kot je bila, vendar pogrešam v njej še marsikaj. Predvsem bi mi očitno, da je neuravnotežena, kar se tiče osrednosti, ki jo posevča posameznim prilogam kulture, kot tudi glede

načina in kriterijev, s katerimi jih obravnava. Če govorim konkretno: veliko poročil beremo o koncertih in Ljubljani. Ta poročila so v primerjavi s poročili o drugih kulturnih pojavih zelo široka. Včasih se o kakem nepomembnem koncertu piše več kot o kakem drugem pomembnem dogodku. To morda izvira iz naše majhnosti. Če beremo večje evropske časopise, vidimo, da poročajo n. pr. o koncertu največjega violinista manj kot mi o zelo nepomembnem koncertu. Tu gre za dolžino poročanja, gre pa tudi za vsebinske probleme.

Najbolj značilna se mi zdi primerjava med poročanjem o knjigah in gledališčih. O gledališčih poročamo v kulturni rubriki zelo na dolgo, pa tudi zelo izrazito. Tu se pojavljajo izrazite osebne ocene, ki so seveda hvalne vredne, čeprav se včasih z njimi ne strinjam. O knjigah pa poročila v rubriki v stolpcu »Nove knjige« in to poročanje nas skoraj spominja na reklamne bilene založb. Tu vidim neravnovesje, ki morda izvira iz pomankanja ljudi, ki bi o tem pisali, ali iz različnega odnosa do obeh področij kulturnega dogajanja. Vsekakor bi predlagal, da se na knjižno produkcijo, ki je pri nas že tako velika, da se najbrž ni mogoče več čmejevati samo na popularno informativno ali pa celo pohvalno poročanje, da bi uvedli stalno rubriko, ki bi na višjem nivoju informirala bralce o knjižni produkciji.

Razgled po tuji kulturi se mi zdi še enostranski. V zadnjem času beremo nekaj več o sovjetski kulturi, ampak informacije niso zmeraj enako važne. Manjkajo informacije o drugih kulturah, azijski, indijski itd., pa tudi o zahodnih. To vse bi moralo biti bolj izbrano in povezano z družbenim in drugim dogajanjem, da ne bi viselo v zraku kot formalno poročanje o kakem formalnem kulturnem pojavu.

Precej gradiva o kulturni rubriki se mi zdi preveč akademskoga, kot n. pr. razna slovenska, slavistični bibliografski podatki, ki sodijo bolj v temu primerno revijo kot v dnevni časopis. Tu jih človek bere zelo razvlečeno, zanimajo verjetno samo bibliotekarji in podobne, ne pa tistih 200.000 bralcev, ki bere »Delo«.

Se en konkretni predlog za kulturno rubriko: dobro bi bilo uvesti v njej kratke informacije, končne in stvarne, o kulturnem dogajanju po

Napotek športni rubriki: ne čakati, da bo mera polna

ADOLF ARIGLER: Nedvomno je obravnavanje športnih dogodkov zelo brano. Ta rubrika ima zelo širok krog bralcev, morda največ mladih, pa tudi veliko starejših ljudi se zanima zanj. Zlasti takrat, kadar se naši športniki ali tekmovalci pojavijo v svetovnem ali evropskem merilu. Za to rubriko bi lahko ugotovili, da je v zadnjem obdobju napravila določen napredek tako glede obveščanja kot tudi vsebinskega obravnavanja problemov. Ne smemo pa ob tem napredku spregledati tudi slabosti in pomankljivosti. Največ bralcev pričakuje hitro in natančno obveščanje o dogodkih. Zdi se mi, da je osnovni in edini vir informacij Tanjug. To je moja domneva, ki jo gradim na zapažanju, da so bili celo pomembnejši športni dogodki popoldne na televiziji, naslednjega dne pa ni bilo v časopisu o njih nič besedice, čeprav zanimajo širok krog bralcev. Na poslagi televizije oddaj bi bili mogoči pri-meri komentarji in poročila v časopisu.

Drug problem, ki je pomembnejši, pa je problem, kako in koliko obravnava »Delo« probleme s področja telesne kulture in športa. To je nedvomno področje, kjer se zbira in deluje — bodisi kot tekmovalci bodisi kot športni delavci — veliko mladine. To je področje, kjer se manifestirajo razni negativni pojavi. Področje, s katerega lahko marsikaj, kar se tam dogaja, tako ali drugače vpliva na našo mladino v idejnem in vzgojnem smislu nasploh. Na tem področju je začelo »Delo« objavljati sestavke in bližnji negativni pojavi vendar je morda slabost vsega tega prav ta, da je primeren članek objavljen šele takrat, ko stvari zavro, ko je mera polna. Vemo, da je problem dovolj in da bi jih lahko odkrili, preden bi prišlo do ekscesov. O teh problemih bi morali pisati.

Ob največjih dosežkih ali neuspehih se bralci najbolj pozorno zanimajo za dogodke. Hkrati pa bi morali prikazati na športni strani tudi delovanje tistih organizacij, ki te priprave vodijo. Tako je n. pr. neuspeh v Zakopanem, reakcija beograjske televizije in drugih časopisov, vzbudila

Začetek novega dne.

svetu na ta način, kot nas zunanepolitična rubrika seznaja s takimi podatki in pojava.

Pogrešamo kvalitetnih poročil iz sosednjih republik

SAVIN JOGAN: Zdi se mi, da bi bilo mogoče pripombe o fiziognomiji, s katero se popolnoma strinjam, in o razmerju med posameznimi področji kulturnega življenja, ki morajo biti bolj izbrano in povezano z družbenim in drugim dogajanjem, da ne bi viselo v zraku kot formalno poročanje o kakem formalnem kulturnem pojavu.

Precej gradiva o kulturni rubriki se mi zdi preveč akademskoga, kot n. pr. razna slovenska, slavistični bibliografski podatki, ki sodijo bolj v temu primerno revijo kot v dnevni časopis. Tu jih človek bere zelo razvlečeno, zanimajo verjetno samo bibliotekarji in podobne, ne pa tistih 200.000 bralcev, ki bere »Delo«.

Se en konkretni predlog za kulturno rubriko: dobro bi bilo uvesti v njej kratke informacije, končne in stvarne, o kulturnem dogajanju po

veliko polemike. Vsi poznavalci trdijo, da pri takem položaju, kot je danes, ne bi smeli pričakovati kaj več. Po kazali so se resni problemi smučarskega športa. Pokazalo se je birokratske težnje sta-

rih funkcionarjev, ki mladino ne puste, da bi vzel stvari v svoje roke. Takih problemov je v telesni kulturi veliko in zaradi tega je zelo pomemben način širše in bolj sistematično obravnavati.

Še bomo organizirali take razgovore

Udeleženci razgovora so načelniki še veliko drugih vprašanj, ki pa jih zaradi skopega prostora ne moremo podrobno naštevati. Eden izmed udeležencev je menil, da »Delo« v zadnjem času postaja široka tribuna javnega mnenja, predvsem zato, ker je glasilo Socialistične zveze in se vse diskusije v okviru te organizacije v njem razpletajo in razvijajo. Drugi je dodal, da moramo gledati dnevnik s stališča tiste večine, ki je aktivna v proizvodnji, v javnih službah, ki dela v različnih organih družbenega upravljanja. To so ljudje, ki vsak dan poglabljajo socialistične družbene odnose. Zato bi bilo treba nekatere članke prilagoditi dejstvu, da tak človek nima na dan dve uri časa, da bi »Delo« prebral. — In tretje mnenje: Tekmi s časom, je nekdo sodil, bi bilo treba prilagoditi metiranju; v tujni vsakdo ve, kjer bo v časniku našel rubriko, ki ga zanima. Zato bi morala biti tudi pri nas glede tega neka stalnost.

O novinarskem pisanju je eden izmed udeležencev dejal: Novinarsko pisanje je moderno, če je jedrnat, plastično, dinamično, temperamentalno, medlo ko marsikaj, v notranji, gospodarski, pa tudi v kulturni rubriki zlasti v repozarjih za opisni prevladuje slog, ki hoče biti literaren, celo patetičen, pa je precej sentimentalnen, razvlečen in provincialen. Kratko, plastično in dinamično pisanje naj skrbi in strne ter bolj stvarno podaja dogodke ali pojave.

O kulturni redakciji je nekdo menil, da najbrž ima neki splošen kulturni koncept, ki pa je v informacijah, kritikah in poročilih zastrt in tudi precej neenakomeren. Stališča bi morala biti bolj izrazita in seveda različna, taka, da bi nastajal koncept redakcije iz njih.

Stroga sodba ni prizanesla tudi tedenski fotografski strani. Ta stran, tako je sodil udeleženec razgovora, niha med skromnim komercializmom in vsebinskim odnosom do različnega dogajanja. Na tej strani bi morale fotografije prikazovati bolj izbrane družbeno politične in kulturno pomembne dogodke.

Nekdo nam je takole svetloval: — Imam občutek, da bi bili včasih potrebni ostrejši kriteriji pri izbiri pismen za Pisma bralcev. Pogrešamo pisma, od katerih bi se utirila še druga pisma in ki bi zadevala bistvena javna vprašanja.

Prav vsi udeleženci razgovora so menili, da je »Delo« v zadnjem času precej napredovalo, zlasti glede informativnosti in preglednosti. Ker pa razgovor nismo organizirali zaradi polnval, ampak zaradi odkritih kritik, jih tu ne bomo naštevali.

Na koncu bi dejali samo še to: Če bomo organizirali take razgovore, ker razširjajo sodelovanje pri urejanju lista na širši krog bralcev in so zato koristni. Želimo pa, da bralci, ki se jim bo pri branju te strani in sploh časopisa utirila kaka kritična misel, ne čakajo na naše vabilo, ampak nam kar sporočijo svoje pripombe, predloge in želje.

Casopis ali televizija? Casopis, vsekakor! Tudi televizija — kadar ne nagaša...

Ob zunanepolitičnih dogodkih poudariti ostala družbena gibanja

DRAGO DRUSKOVIČ: »Delo« prinaša informacije z vsega sveta, o vseh novih gibanjih v svetu. Zdi se mi, da bi morala biti naša poročila predvsem o naših dveh sosedah, Italiji in Avstriji, izpranejša in da bi nam morala biti njuna podoba jasnejša. S tema dvema državama imamo odprte meje, mimoma tega živita v obeh sosednjih državah naši narodni manjšini. Zaradi tega bi bilo treba sporočila o obeh deželah toliko obogatiti, da bi podoba, ki jo prejmejo bralci skozi določeno obdobje, ne bila fragmentarna, sestavljena samo iz vrste notic ali članov. Prav bi bilo, da bi dogodke o obeh deželah natančneje, enotneje spremljali in obravnavali, v povezavi z drugim dogaja-

njem in problematiko, in da vse to ne bi bilo v nasprotju s celotno zasnovano. Mislim, da v sodobnih informacijah ne bi smele prevladovati samo izjave posameznih državljanov in politikov. Dostikrat pišemo: Hruščev je rekel tako, Kennedy je rekel tako itd. Časopis, ki mora zajeti različne nivoje naših ljudi, mora predvidevati možnosti, da se bralec navadi na misel, da je edini »spiritus agens« lahko samo kak vrhovni državnik, kar pa dejansko ni. Enaka simbolika me moti tudi pri tujih časnikih. Po mojem mnenju bi veljalo ob zunanepolitičnih dogodkih poudariti in pojasniti družbena gibanja; mogoče gre za zelo subjektiven pogled in željo v zvezi z obvestili o zunanji politiki.

DR. JANKO JERI: Govoril bi predvsem o pisanju o naših mednarodnih odnosih. Zdi se mi potrebno poudariti, ki je glede informativnosti in preglednosti zadnji čas časopis napredoval.

Ne zdi se mi potrebno govoriti predvsem o informativnosti in dnevnikih agencijskih vestih, ki so sorazmerno dobro redigirane in bogato informativne, ampak se mi zdi važno govoriti o vsebini. Opazil smo, da je zadnje čase »Delo« začelo objavljati članke o dialektični vzročnosti dogodkov v posameznih deželah ali posameznih pojavov: razložitve, pomoč manj razvitim ljudem. Mislim, da bi bilo stvar treba še bolj razviti in popraviti. Predvsem vsebinsko. Se-

ČEDERMAC NI NA PRODAJ

Proti večeri, ko se je Čedermac vrnil od matere, je našel na klopi pred hišo poročnika in brigadirja. Čakala sta ga.

Poročnik je bil še mladi, suhljast, črnkaste obraza s spreminjajočim bleškom v očeh: brigadir precej debeel, ves sivolas, ves dobrodušen in smehljajoč se, ki ves čas ni spregovoril besede.

»Zal mi je, da sta me morala čakati,« ju je pozdravil s narejenim obžalovanjem; te dni je moral pogosto zatajevati svojo odkrito hribovsko naravo. »Katina! Zakaj ju nisi peljala v izbo?«

»Prečistiti je bil na obisku?« je vprašal poročnik, ko so vstopili in posedli. »Zopet kaka zarota?«

Bil je ugajenega vedenja, a hladen; pod skorjo vljudnosti je prežala strogost.

»Ne, ne,« se je Čedermac prisljano nasmehnil. »Samo kratak sprehod.«

»Marsikaj nam je znanega,« je rekel poročnik suho. »Mi več vemo, kot si vi mislite.«

V poročnikovem glasu je bila senca prerazumevanja strogosti. Ne da bi to pokazal, se je gospod Martin zavzel nad novim tonom. Drugo dejanje iste komedije, le da bo to pot bolj vroč, trdovratnejše. Dejstvo, da ga je v trenutku spregledal do dna, mu je vivalo poguma.

V obširnem pisateljskem opusu Franceta Bevka zavzema odlično mesto »Kapitan Martin Čedermac«. Tudi zanj je moč reči: Knjige imajo svoje usode. Prva izdaja je izšla s psevdonimom Pavle Sedmak, pred vrnitvijo in je sprožila enodušno priznanje kritike. V romanu je pisatelj razgrnil pred bralcem človeško dramo, kakršne se gode pri malih narodih v boju za njihove osnovne pravice. Prikazal je tragiko beneških Slovencev in ob Čedermacovi osebnosti gledamo fašizem v vsej njegovi idejni nasilnosti, politični neodoljivosti in potuhnenosti. Ivo Brnčić je leta 1938 ob izidu prve izdaje zapisal: »Pisatelj ni uvedel s to knjigo v naše slovstvo le nove, dosihmal literarno zapuščene pokrajine... Na primeru najzgodnejšega dela slovenskega naroda je našel tudi enega tistih sila zanimivih, za to staro, izpraznjeno Evropo tako perečih in za nas tako usodnih problemov, ki ga Slovenci že tako dolgo in bridko poznamo kot borbo za domači jezik in obstanek.« Bevka knjiga o kapitanu Čedermacu — klasično delo slovenske proze — je pravkar doživela svojo četrto izdajo, in sicer v zbirki »Kondor« (urednik Uroš Kraigher) pri Mladinski knjigi. Ilustriral jo je Stane Kumar.

»O meni veste lahko vse, ne bojim se,« je rekel s trdnim glasom. »Ničesar ne skrivam pred Bogom ne pred ljudmi.«

Poročnik se je trdo nasmehnil. Nato je vzel iz torbe neko listino, jo razgrnil pred kapitanom in se oziral po črtilu.

»Potem vas ne bomo več nadlegovali.«

»Kakor zadnjič,« je pomislil Čedermac, »razen da je ton ostrejši.« In kakor pred dnevi je vzel listino v roke, a je ni bral, ker je že poznal njeno vsebino. Komedija se je spreminjala v spako. Izbrali so slab dan: misli, ki jih je razpredal vsi pot, so ga bile razdržale, delale so ga nepristopnega in ga silile k odločnosti. Kri mu je pognalo v obraz; z vsilo silo se je drževal, da papirja ni raztrgal na drobne kosce in jih vrge poročniku pod noge. Toda to bi bila odkrita napoved najzgodnejšega boja. Ni se smel premagati.

»Svoje mnenje sem vam že zadnjič povedal,« je porinil listino od sebe. »Danes nimam ničesar več dostaviti.«

Poročnik se je nervozno zganil in zardel v lica.

»Mi se ne moremo ozirati na vaše besede. To je upor, prečistiti, neposlušnost nasproti oblastem.«

»Dovolite,« mu je Čedermac segel v besedo, »v cerkvenih zadevah...«

»Dovolite, prečistite,« se poročnik ni dal motiti; zvišal je glas, a oči so se mu jezo zasvetile. »Kot državljani ste dolžni pokorščino tudi politični oblasti. To si zapomnite, proti temu ni ugovor!«

»V zadevah, ki se tičejo samo cerkve, pravim jaz, sem dolžan ubogati samo nadškofa...«

»Da, v zgolj cerkvenih zadevah. Temu ne ugovarjam. Država se ne sme vtičati v verske nauke in se tudi ne vtiča. Toda dokler širite v cerkvah protidržavno propagando, nima država le pravice, ampak tudi dolžnost, da se brani in temu enkrat za vselej naredi konec. In ne bo odnehal.«

Besede so bile ostre, a niso vžigale. Čedermac jih je pričakoval; ni se jim začudil, niti ga niso razburile.

»Ne morem si očitati niti najmanjšega prestopa proti državi,« je rekel mirno. »V cerkvi govorim o Bogu, o verskih resnicah, ne o politiki. Vaše besede so grdo obrekovanje, ako nimate dokazov.«

»Dokaze imamo, prečistiti. Dokaze imamo.«

»Proti meni? Proti meni ne!«

»Proti vam ali proti drugim — to za zdaj nima pomena. Poudarjam le, da so se oblasti za trdnost odločile izvesti svojo namero in ne bodo odnehale,« se je poročnik zmeraj bolj dvigal glas. »To vam smem zaupati. Zato je

vsako prerokanje jalovo. Ako se ne vdate danes,

se boste morali vdati jutri. Ste razumeli?«

Da, Čedermac je razumel, le predobro je razumel. Čutil je, kako je v napadu bridkosti,

v globoki zavesti nemoči pobegeti, obdajala ga je slabost, da se je oslonil na mizo. Razumel je,

da bi se nikoli ne mogli sporazumeti. Ogenj in voda! Drugačni pogledi na življenje, drugačna morala, vsi pojmi sprevrženi — ni pomoči.

Zadela ga je ostrost besed, ki je ni pričakoval. Da, saj je razumel, tudi on je bil nekdo vojak.

Poročnik je dobil povelje, ki bi ga moral izvršiti, a kaplan se mu upira; vrigo ga je iz ravnotežja,

da je zadnje besede skoraj kričal. Čedermac je presenetilo in užalilo, mu za trenutek pobralo glas in besedo. Zdal ni bilo časa za občutke.

Poznal je čud teh ljudi; vedel je, kako je treba z njimi ravnati. Vljudnosti je odgovarjal z vljudnostjo, a njihova trdota je zadela ob še hujsko trdoto. Ni smel pokazati strahu. Preudarno, hladno; ne sme se dati zavesti od svojih občutkov.

»Gospod poročnik,« je vstal in položil pest na mizo. »Ali ste me prišli aretirati? Prav. Vklonite me in rade volje pojdem z vami. Če ste se prišli z menoj razgovarjat, tudi prav; razgovoriva se mirno. Toda ne dovolim, da bi vpili nad menoj; tu je moja hiša. Vojak sem bil in verjemite, da poznam predpise prav tako dobro kot vi...«

Poročnik se je zavzel, pobralo mu je vso odločnost. Vstal je in dvignil roko v pomirjajočo kretnjo.

»Pomirite se, prečistiti,« je znižal glas. »Pomirite se! To je moja grda navada,« se je opravičeval. »Nisem mislil tako hudo... Saj razumete...«

»Razumem,« je Čedermac naglo vrge. »Sedite, prosim!«

In sta zopet sedla.

»Torej pogovoriva se v miru. Mislim pa, da je v zadevi, zaradi katere ste prišli, vsaka beseda zaman. Te stvari segajo mnogo pregloboko, da bi se dale ali smele urediti med nama. Najprej jih morajo do dna razčistiti najini predstojniki.«

»In če so jih že razčistili?« se je poročnik zvitro nasmehnil.

»Ne verjamem,« je Čedermac rezko odsekal. »Do danes nimam še niti najmanjšega dokaza za to.«

Poročnik je bobnal s prsti po mizi: bil je v zadregi. Kazno je bilo, da ne ve, kaj naj stori. Il prete slavo! Da bi vsaj ne bil tako vljuden, a obenem tako odločen! Nekoliko ga je plašila tudi njegova siva starost. Ne bi se mogel več odločiti za oster nastop.

»Zakaj ste tako svojeglavi, prečistiti? Seveda, vi lahko storite, kar hočete, le svetujem vam... S tem vam hočem le dobro. Opozarjam vas še, da si s svojo trdovratnostjo pripravljate le neprimliko in nesrečo...«

»Mislite?« je kaplana posilil rahel posmeh. »In kaj na primer, se mi more zgoditi?«

»Razne nevspešnosti, ki bi jih v svoji starosti bridko občutili,« mu je poročnik vrtal s pogledom v oči, kakor da meri učinek besed. »Na primer — konfinacija...«

Poslednjo besedo je izgovoril počasi, jasno, da bi dal dovolj poudarka... Čedermac je hudo pretresla, četudi se je trudil, da bi tega ne izdal. Bojazni, ki ga je navdajala že prvi dan, je dobila stvarno osnovo. Čudno milo se mu je storilo ob srcu. Pomočal je za trenutek, prenehal občutke in se zopet zbral. Da bi skril svojo prepredenost, je posilil smeh.

»Prav,« se mu je naravno tresel glas, a roka mu je, kakor vselej v trenutkih razburjenja, segla po tobacnik. »Storite, kar vam drago. Ponašljajte vse posledice prevzemanja nase. Na razpolago sem vam.«

»Ne, ne,« se je poročnik rahlo dotaknil njegovega komolca. »Tako daleč se nisimo. Nimam še nobenega takega ukaza.« Besedica »sem« je imela poseben prizvok. »Tudi vi si boste še premislili. Vsi so že podpisali, le vi, prečistiti...«

»Ne vsi,« mu je gospod Martin ostro segel v besedo. »Vi, se mi motite! In če bi tudi bili vsi podpisali, bodo sami odgovarjali pred Bogom. Meni je ljube, ako se zaradi upora zagovarjam pred svetno oblastjo.«

Poročnik se je nasmehnil tako brez vsake trdote, kakor da med njima ni bilo hudih besed. Note je sklonil na mizo in se kaplanu ostro zastrel v oči.

»Torej — nič!«

Čedermac je ta pogled dražil.

»Ne!«

»Pod nobenim pogojem?« je poročnik zategoval besede.

»Pod nobenim,« je rekel gospod Martin nestrpno in umaknil pogled; ni mogel več prenašati poročnikovih oči. »Ne izgubljam nepotrebnih besed!«

Poročniku je igral pol plah, a pol lokav nasmeš na ustnicah.

»Prečistiti, povejte — koliko zahtevate?«

Gospod Martin se je vpravdal, oči so mu neumljivo zastrelje v poročnikov obraz.

»Kako — koliko zahtevam? Ne razumem.«

Poročnik se je ozrl po brigadirju in mu komaj opazno nekaj namignil. Ta se je zresen dvignil, odšel iz izbe, iz hiše obstal pod latnikom in se oziral po bregu. Poročnikove južnjaške oči so se zopet uprle v kaplana.

»Ne razumete?« je izrekel počasi. »Pomislite! Tri tisočake?«

Martin Čedermac je obsedel kot okamenel, ni umaknil pogleda, ta trenutek ne bi bil mogel spregovoriti. Razumel je. Sto občutkov in misli mu je hkrati zalilo srce in možgane. Že je hotel

planiti, a kakor da ga je zamotil hudič, je počakal še trenutek, samo trenutek... Njegov molk si je poročnik razlagal po svoje.

»Pet tisočakov?«

Tedaj se je Čedermac do dna zavedel žalitve, kakršne mu ni bil še nikoli nikdo prizadejal v življenju. Če bi bil prej omahoval, bi se bil zdaj zamerjal zakrkniti. Ako bi se kdaj vdal, bi mislil, da je vzel Judežve groše. Kri mu je pognalo v obraz, ni se več premagoval, ogorčenje se mu je dvigalo iz dna duše.

»Gospod poročnik,« je vzdihnil. »Prosim vas, da čimprej zapustite to hišo!«

Vzelo mu je glas... Poročnik se je dvignil, vrazil nasmešek mu je v trenutku izginil z obraza. Ostra odklonitev, ki je ni za trdno pričakoval, ga je docela razorožila. Neuspeh ga je jezil, obenem se je sramoval, kakor se sramuje vsak kupovalca, ki se mu izjalovi naklep. Najrajši bi se bil na glas zasmehal in rekel, da je govoril le v šali, a se ta hip ni upal tvegati nove žalitve.

»Zal mi je, prečistiti,« je rekel skozi stisnjene ustnice, vendar vas moram prošiti, da me spremlite do Čedada.«

»Torej sem aretiran?«

»Ne,« je rekel poročnik hladno in se oziral po knjigah ob steni. »Kdo pravi, da ste aretiran? Ker trdovratno vztrajate pri svojem, imam nalogo, da vas predstavim oblastem.«

Aretacija v rokavicah, je Čedermac grenko pomislil. Morda zaradi njegove starosti in da bi ne vzbujalo preveč pozornosti. To mu je na pol ohladilo prejšnje živo ogorčenje. Zbrati je moral vse sile, da se je delal ravnodušnega.

»Ali me ne boste vklečili?« je vprašal.

»Nee,« je zategnil poročnik.

»Ako sem aretiran, mi je ljube, da me tudi zvežete. Ne sramujem se.«

»Toda neee! Samo kratko zasliševanje. Čisto formalna, uradna zadeva. Podpisali boste zapisnik... Spodaj ob cesti nas čaka avto...«

Čedermac se je znova polasčal duh upornosti.

»In — ako se uprem?«

»Teda, prečistiti, bi vas moral odvesti s silo. Pa tega ne boste storili.«

Poročnik se ni varal, tega Čedermac res ni storil.

Katina je stala v veži, bila je vsa blede, solze so ji kar tako vrele po licih.

»Povej cerkovniku, da jutri ne bo maše,« ji je brat naročil mimogrede. »Pa ne joči! Ne kaže se tako!«

Odšel je z upognjeno glavo, sključen, kakor da mu je težka skala legla na pleča.

• Ta slovenski duhovnik! •

V DVOJE

Foto: Svetozar Busid

KARL ZUCKMAYER:

ODLOČITEV

Sir Norbert je ob nenavadnem času, zgodaj dopoldne sklical v veliko sobo vso hišno služnino in kratko povedal, da je iz njegove mednarodne omare izgnila neka ampula, ki jo je bil pred nekaj dnevi sam tja položil. Omara je čez dan zmerom zaklenjena s posebno ključavnicco, kvečjemu ponudi je utegnila biti kdaj odprta. Če je kdo po pomoči ali iz kakega drugega vzroka vzel pogrešan predmet, naj ga nemudoma vrne. Potem ne bo nič spraveval. V nasprotnem primeru pa mora uvesti najstrožjo preiskavo.

Ljudje so stali brez moči, pogledovali drug drugega.

Norbert je živčno čakal, ne da bi mu bilo opaziti, kako je razburjen.

To, da je strup izginil iz njegovega stanovanja, bi mu lahko, če bi se kaj zgodilo, povzročilo največje težave.

V zbirki »Kioske« (Urednik Kajetan Kovič, Državna založba Slovenije), je izšel kratek, a mojstrsko napisan roman o slavnem zdravniku »Gospodar nad življenjem in smrtjo«. Sir Norbert Stanhope se je v svojem poklicu navezal svojevrstnega, nekoliko vzvišenega odnosa do ljudi. Z uspešno operacijo je rešil življenje svojega bodočega tasta; prav okoliščine okoli te operacije so povzročile, da se je seznanil z njegovo hčerko Lucile in se z njo poročil. Pisatelj slika problematiko tega zakona in dogodka, ki mu pripomorejo do spoznanja, da je treba v vsakem človeku spoštovati človeka, kar mu odpre pot tudi k osebnemu srečju. Delo je prevedel Rudolf Kresal.

Ko je govoril, ni opazil, da se je bila njegova mati ustavila za njim na stopnišču, in se je prestrašeno zdrlil, ko jo je za svojim hrbtom nenadoma silal reči:

»Ljudi lahko odslužiš, Norbert — ampulo sem vzela jaz zaradi varnosti, ko sem omaro

V DVOJE

Foto: Svetozar Busid

KARL ZUCKMAYER:

ODLOČITEV

slučajno videla nezaklenjeno. To sem ti čisto pozabila povedati.«

»Hvala,« je trdno dejal Norbert in raztreseno pokimal hišniku, ki je odslužil ljudi, se priklonil in odšel.

Nato se je počasi obrnil k materi, jo pogledal.

»Kdo ima strup?« je vprašal — in oči so zadobile srep izraz.

Za trenutek je vzdržala njegov pogled.

»Lucile ga je vzela,« je potem dejala — in njen glas je bil tak, kakor bi govorila o kaki navadni stvari — »v noči, preden je odpotovala.«

Napravil je korak proti njej — se ustavil.

»Od kod veš to?« je usopilo vprašal — kakor da se dvomi.

»Videla sem jo,« je dejala mati.

Pobesila je pogled, njeno čelo je bilo blede in kakor okamenelo.

»Pa je nisi — zadržala?« je vprašal Norbert, še zmerom negiben.

»Ne,« je zaslišal odgovor. »Nisem je zadržala.«

Izenada se je z obema rokama oprijela stola, ki je stal kraj nje.

Obraz mu je oblipl pot, na senčih so se mu leplili lasje.

»To je umor!« je siknil — »to je zločin!«

»Morda je odrasle,« je dejala mati, ga pogledala in stopila k njemu, kakor da bi se hotela dotakniti njegove roke.

»Ne!« je skoraj zavpil — »ne! — ne!«

Bilo je, kakor da v svojem studiu in grozi ne more najti druge besede.

Nato je spustil stol — hotel je iti k vratom.

Mati mu je zastavila pot, izegnila roke, kakor jih iztegne človek, ki hoče ustaviti splašeno konja.

»Imenuj to umor!« je trdno dejala. — »Imenuj to zločin.«

Sprejemam ga nase.

Če bi bila drugače ravnala — bi bilo odlašanje in podaljšana muka. Nič drugega.

Zastrel se je vanjo v navalu sovraštva, ki se je odbilo v njega samega.

»Kaj pa vemo — o njej!« je tiho dejal in v silni stiski.

»To vprašuješ prepozno,« je dejala mati in pobesila roke.

»Nikoli ni prepozno,« je vzkipel — »ne sme biti prepozno...«

Celo se mu je napelo kakor bi naporno mislil.

»Iti moram ponjo,« je čez nekaj časa mirno dejal — in napravil kretnjo, kakor bi hotel mater, ki je še zmerom stala med njim in vrati, odriniti.

Tedaj je velika, visokorastle žena, kakor bi ji kdo lomil hrbtnico, iznenada planila naprej, se vrgla na njegove prsi, zasedla prste v njegovo obleko.

»Ne stori tega!« je skoraj nerazumljivo jecala, besede so se ji trgale iz prsi kakor pragasovi najgloblje in najbolj skrite strasti. — »Ne stori tega — bodi močnejši — ne pogubi se — bodi spet ti — bodi spet moj — moj sin!«

Telo ji je stresalo ihtenje, silovito je objemala sina okoli vratu, kakor bi ga hotela zadaviti.

Ko pa se ni ganil, ga je spustila in se zgrudila na stol, si obraz pokrila z rokami.

»Mati,« je dejal trdno in tiho, ne da bi jo pogledal — »še se ji je kaj zgodilo — te nočem več videti.«

Nikoli več v najinem življenju,« je dostavil kakor bi prisegel — in se obrnil, da bi odšel.

»Ostani še,« je dejala mati in se kakor v nadčloveškem naporu vsa zavrnila.

Na pragu se je obotavljal, potem jo je pogledal.

Njen obraz je bil izkravrel in tih, kakor da je prežela smrtni udarec.

»Če jo spet privedeš,« je mirno dejala in kakor v nekakšni zadnji, samoodločujoči zbranosti — »vzavi bom zapustila.« Morda ti bo potem bolje. To — upam je z muko končala in obotavlja se vzdignila roko.

Norbert se je vrnil k njej, se globoko sklonil nad njeno roko in jo poljubil.

»Srečno,« je tiho dejala in šla z roko prek njegovih las.

Duhovitost je urnejša pri mizi, medtem ko pride humor bolj prav v neprimliko in kadar dežuje.

Če se opoteče, je duhovitost čemerna, medtem ko humor nadaljuje pot in se nič ne pritožuje.

Če oseba, ki ima smisel za humor, pade iz kanoe, pri pridi izreče izjemno šalo, še dokler se ji glava prevrača po mrzli vodi. Nasprotno pa je duhovit človek nerazpoložen, dokler se ne preobleče in šele teden dni pozneje bo v družbi svoj doživljaj strnil v smešno pripoved.«

...Tudi kadar so duhoviti, feljtonisti name-noma strežejo občinstvu z domisljicami, ki so preračunane na učinek in vezane na kraj in čas, medtem ko so resnični humoristi tisti, pri katerih ni humor nikoli isti, kajti iz zdanega trenutka ne črpa le tistega, kar je trajno in večno, ampak vidijo v njem tudi tisto, kar je drugačno, kar ni podobno ničemu v preteklosti.

Humoristi so humanisti v popolnem pomenu te besede. Humanizem, pojmovan kot človekoljublje, je eden izmed pogojev za razcvet humorja. Prav nič ni treba biti v dvomu, da Vasa Popovič govori popolnoma resno, ko prekanjeno pomežikuje: »Radi se imajte, ljudje!«

...Vjekoslav Majer je bil zgodbeno resničen, ko je dejal: »Humorist je fanatik resnice!« Kolikor so potemtakem človeški odnosi iskrenjši in kolikor bolj resnično temelje na resnici, toliko sta vredost in humor naravnostj poganek življenja. Natančno tako: poganek življenja, morda zdaleč bolj kot produkt superiornega duha. Licemerna okolja ne prenesejo humorja. Tudi če ga gojijo, izvirja iz cinizma. Humorju je potrebna svoboda.

(Prevedel T. P.)

Humoristi so največji krivoverci med vsemi umetniki. Se več, celo humor kot tak »diš« v določenih objektivnih pogojih »po krivoverstvu in subverzivni dejavnosti,« pa je celo izmed

Lahko bi zapisal, da gre za prvo knjigo te vrste pri nas. Njen naslov »Smijeh« (v založbi NIP, Zagreb) bo marsikoga zapeljal, ker bo mislil, da bo v njej našel kup veselih zgodb, izbor humorja ali kaj podobnega. V resnici je to resno delo, ki govori o smehu. Dobra polovica knjige govori o najrazličnejši pojavi, namreč o smehu, kakor ga razlaga petnajst sodobnih francoskih avtorjev (v knjigi »Introduction à l'étude scientifique du rire«, katerih razprave so tu prevedene (prevod Renata Mikša). V drugem delu je s sedmimi razpravami oziroma sestavi zastopanih pet jugoslovanskih avtorjev (Bogdan Popović, Marko Ristić, Vasko Popa, Bora Čosić in Vlatko Pavletić). Na skoraj 350 straneh izvedemo marsikaj značilnega s tega področja. Esej Vlatka Pavletića, mladega hrvaškega književnega kritika, ima naslov »Kompenzatorično delovanje humorja.«

naših dobrodušnih ljudi, ki zbujajo smeh med širokimi ljudskimi plastmi, vzkičniki: »Meni se izmed vsega zdi najbolj smešna, najbolj neumnina in najbolj brezplodna gonja za šalami, ki je križ in tam pri nas včasih bilo toliko.

KONGRES ŠPANSKIH SINDIKATOV

Preprij v „Palacio de los sindicatos“

V štirinajstodstotni palači sindikatov v Madridu je bil od 3. do 10. marca drugi kongres »Nacionalne delegacije«, kakor se je doslej uradno imenovala španska sindikalna organizacija. »Delegacija« zato, ker so sindikati le veja Falange. Po petdnevni govorih in razpravah, ki se jih je udeleževalo okrog tisoč delegatov in so bili vsi hribovi precej hribi, so se španski sindikati preimenovali v »Nacionalno unijo«.

Sprememba imena v tem primeru ni brez pomena, kajti v njej se nekoliko odraža »prepih«, ki je vel v »Palacio de los sindicatos« in ki je bil posledica španskega delavstva. Delavske stavke pred kongresom, študentske demonstracije v Barceloni in Madridu ter vzroki odstopa generalnega sekretarja sindikatov Francisa Gimenezja Torresa so dali poteku kongresa svoj pečat, čeprav iz razumljivih razlogov niso mogli priti do kakih revolucionarnih sprememb. Upoštevati je namreč treba, da vse sindikalne funkcije, razen nekaterih najnižjih, postavlja Falanga, in da je bilo tudi med delegati zelo malo izvoljenih delavskih predstavnikov, dalje, da so španski sindikati organizirani na korporativistični osnovi, t.j. da so v organizaciji vključeni tako delavci kot delodajalci in da je bil to sele drugi kongres (prvi je bil lani), čeprav ti sindikati obstajajo že od zaključka španske državljanske vojne.

Glavne zahteve, ki so jih postavljali delavci in jih je pred kongresom objavil ilegalni delavski list »Unidad Obrera«, so bile: demokracizacija sindikatov, s tem da se spremeni v delavske sindikate in da so ljudje na vodilnih položajih v organizaciji izvoljeni, priznanje pravice do stavke, minimalna mezda 140

pezet za osemurni delavnik in amnestija za politične jetnike ter tiste, ki živijo v izgnanstvu. Dnevni red kongresa ni upošteval teh zahtev, edina točka, ki se jim je delno približevala je bila »Izpolnitev strukture sindikatov, problemi in rešitve«, medtem ko je bila glavna tema gospodarski program, ki naj bi do leta 1975 usposobil Španijo za pristop k Skupnemu evropskemu trgu. Kongres je soglasno sprejel resolucijo, ki vabi vlado, naj sprejme plan za izboljšanje življenjske ravni španskega naroda na povprečno raven držav Skupnega evropskega trga. Plan naj bi pripravili sindikati. Pobuda za ta plan pa ni prišla iz delavskih vrst, temveč s strani vlade in industrialcev, kakaj tik pred kongresom je Španija dobila iz vseh strani, celo iz Bonna, negativen odgovor na prošnjo za pristop k Skupnemu trgu.

Delavstvo si od vladnih gospodarskih planov ne obeta nikakršnih izboljšanj. Star sindikalist Pedrosa Latas je to povedal tudi na kongresu, ko je dejal o prejšnjem planu za gospodarsko stabilizacijo, da je bil izpeljan na škodo delavstva, medtem ko je povečal dobiček bank in monopolov. Med delegati pa je na kongresu krožilo pastirsko pismo kardinala Buena Monreala, nadškofa

iz Seville, ki se sklicuje na papežev encikliko »Mater et Magistra« in ugotavlja: »Med nami je preveč razločkov v razdeljevanju bogastva. Poig peščice, ki ima tisoče in tisoče hektarov zemlje, je na tisoče in tisoče ljudi, ki ne vedo, kako bi potešili svojo lakoto...« In dalje: »Ni dovoljeno, da bi z izgovorom, da vzdržujejo javni red, odvezali delavcem potrebna sredstva za obrambo svojih pravic. Kljub navidezni miru ni javnega reda, kjer ni pravičnosti in kjer kršijo pravice šibkejših. Cerkev je v Španiji državna, zato je razumljivo, da se želi v sedanjem položaju razburjenje, da se ne bi protihršila opozicija obrnila tudi proti njej.« Poleg že omenjenega pritiska delavstva je verjetno tudi to pastirsko pismo opogumilo nekaj delegatov na kongresu, da so se odločile potegniti vsaj za nekatere politične zahteve delavstva. Tako je že prvi dan skupina delegatov predložila kongresu resolucijo, s katero je zahtevala, naj bi sindikate ločili med delavske in delodajalske. Resolucijo so predložili pristojni komisiji, kjer se je razvila zelo ostra razprava. Falangisti so bili odločno proti, češ da je zahteva protistavna, ker bi pomenila likvidacijo korporativističnih sindikatov in ker je v ustavi določeno, da morajo biti sindikati podrejeni Falangi.

Izid glasovanja pa je presenetil falangiste, ki so bili doslej vajeni soglasnega sprejemanja svojih predlogov in praktično niso poznali opozicije. Za resolucijo je namreč glasovalo 73 članov komisije, 83 pa

POGOVOR PRED ZAPRTO TRGOVINO — Prizor z ulice v predmestju Barrio Chino v Barceloni.

VELIKA BRITANIJA

ICI JE IZGUBIL BITKO

Zadeva se je končala — v cerkvi. Sest direktorjev britanskega tekstilnega koncerna Courtauld z žensami v dragocenih krznenih plaščih, načelniki raznih oddelkov, uradniki, računovodji in strojevodje, ki se je zbralo v londonski cerkvi sv. Vedasta na najbolj nenavadnem zahalnem obredu, kar jih je kdaj doživela Anglija.

»Daily Mirror«, ki ima skoraj pet milijonov dnevnih naklade, je med drugim zapisal: »S sklonjenimi glavami so se hvaležno spominjali, da je tekstilni kombinat ubranil svojo neodvisnost. Po obredu so zvonovi v zvoniku cerkve sv. Vedasta, ki stoji nasproti centralne kombinata Courtauld, veselo potrkavali.«

Zadeva ali bolje rečeno afeta ICI-Courtauld je izbruhnila 19. decembra lani, ko je predsednik največjega britanskega kemijskega koncerna, Imperial Chemical Industries (ICI), »predlagal vključitev tekstilnega kombinata Courtauld, ki je največji britanski proizvajalec umetnih vlaken in ima velik delež v kemijski industriji, v koncern ICI. Ta predlog o vključitvi ali fuziji je pomenil samo eno: močnejši koncern ICI se je hotel znebiti svojega tekmeča po znanem pravilu: velika riba žre male.«

Predsednik ICI svede ni uporabljal zgoraj omenjenega razloga, da bi podkrepil svoj predlog, ampak je govoril o razvoju svetovnega gospodarstva, posebej pa je omenil verjetno vključitev Britanije v Skupni trg. Predlagano zlitje bi po predsedniških besedah došlo še večji pomen, če bi se pogajanja v Bruslju izjalovila, zaradi česar bi imela britanska industrija v svetovnem obsegu še večje konkurenčne težave.

Predsednik ICI je predlagal — in pozneje je ta predlog zboljšal — da bi navedne delnice Courtauld zamenjali za delnice ICI v odnosu 4 proti 3 preferenčne delnice pa v odnosu 5 proti 6. Znesek te transakcije naj bi dosegel orjaško vsoto 180 milijonov funtov sterlingov oziroma približno 360 milijard dinarjev.

Ze ta podatek dokazuje, da pri tem zlitju ni šlo za dve manjši podjetji ali tovarni, ampak za dva industrijska giganta, izmed katerih bi ICI po moči lahko primerjali s morskim psom, Courtauld pa s tuno, o čemer pričajo še naslednji podatki: Če bi se oba koncerna zlitla, bi nastal orjaški monopol z v celoti 900 milijoni funtov sterlingov čistega prometa (692 milijonov ICI in 208 milijonov Courtauld), s proizvodnjo v vrednosti 730 milijonov (558 oziroma 172 milijonov) in z več kot 140.000 uslužbenci (112 ti-

soč oziroma 28 tisoč). Ta monopol bi bil na tretjem mestu (za koncernoma »Shell« in »Unilever«) med družbami izven ZDA in na drugem mestu (za ameriškim koncernom »Du Pont«) med svetovnimi proizvajalci umetnih vlaken. In prav v tem pogledu bi nastal skoraj popoln monopol, ker bi njegova proizvodnja znašala 90 do 95 odstotkov vse britanske proizvodnje.

ICI je gotovo pričakoval odpor proti svojemu predlogu, toda na to, kar je sledilo, ni bil pripravljen. Razumljivo je, da se je upravni odbor Courtauld odločil, no uprni ponudbi in pozval svoje delničarje, naj ne sprejmejo ponudbe ICI, ker je v daljšem razdobju zanje ta ponudba neugodna. Hkrati je upravni odbor opozoril na nesoglasja, ki obstajajo med Courtauld in ICI, in obrazložil mnenje, da mora ostati Courtauld popolnoma svoboden pri nakupu surovin in v proizvodnji izbirati med številnimi umetnimi vlakni, medtem ko ICI — zaradi velikanskih investicij v določenem smislu — zagovarja uporabo tistih kemijskih surovin in vlaken, ki jih sam proizvaja.

Ker je prvi poskus spodletel, se je ICI obrnil na javnost na delničarje Courtaulda in začel silovito propagandno ofenzivo za zlitje obeh koncernov, pri čemer se je seveda skliceval na britanske gospodarske koristi in na obrambo pred tujo konkurenco. Toda medtem se je že zadržalo javno mnenje, ki se je očitno naveličalo cele poplave podobnih zlitij in fuzij v nedavni preteklosti posebno med časopisnimi koncerni. Javnost je pravilno ocenila te poskuse kot navadno požiranje malih rib. Slutili so protesti v parlamentu. Celo številni konservativci so začeli očitati Macmillanovi vladi, da je prelagala do monopolov. Casopisi so se razdelili na tri skupine: na branilce Courtaulda, na zagovornike

Sedem dni

Premirje, ki obljublja mir

Po sedmih letih, štirih mesecih in 18 dneh alžirske osvobodilne vojne je bilo v ponedeljek razglašeno premirje v soglasju s sporazumi, podpisanimi dan poprej na alžirsko-francoskih pogajanjih v Evianu. Napravljeno je prelomni korak do končnega mira in do neodvisnosti alžirske države, ki bo po sporazumu doseženo najpozneje v šestih mesecih. Premirje še ni mir, temveč samo vratec v njega. Vse je odvisno od obojestranskega, do skrajnosti potnega in odločnega izpolnjevanja besede in duha evianskih sporazumov. Opozorilo velja predvsem Franciji. V Alžiriji bo sicer vlada v prehodnem obdobju sčasoma izurila oblast, sestavljena iz Alžircev in Francozov, toda v službi francoskega visokega komandirja, ki je predvsem odgovoren za red in varnost, FLN je res razpisan za zakonito politično organizacijo, vsi zaprti in internirani Alžirci pa bodo v najkrajšem času izpuščeni, toda Francija je ohranila suverenost nad Alžirijo v prehodnem obdobju treh do šestih mesecev ter s tem prevzela obveznost, da bo s svojo vojsko vzdržala popoln red in odločno stopila na prste desperadosom OAS.

Podpis sporazumov v Evianu pomeni nedvomno emago alžirskega osvobodilnega boja. Ničve na svetu ne dvomi v golo formalnost referendum ob koncu prehodnega obdobja, če bodo evianski sporazumi strokito spoštovani. Ničve tudi ne dvomi, da bo sprejela Francija na svojem referendumu 8. aprila doseženo rešitev alžirskega problema s vsaj 80 odstotno večino. Tako razpoloženje je že napovedala začetna razprava v parlamentu: 552 poslancev je priznalo emago zgodovinskega razvoja in samo glasna manjšina 70 ultraskih poslancev je zavrnila dajajo francoske Alžirije.

Bodoča republika Alžirija bo uveljavljala v zunanji politiki linijo geografske konference in neangajiranosti — kot je napovedala začetna alžirska vlada — v notranji politiki pa bo razen umiritve dežele poskušala čimprej uveljaviti vrsto socialnih ukrepov, predvsem nujno agrarno reformo. Po drugi strani je evianski sporazum kompromis, ki daje Francozom vrsto vojaških oporib v Alžiriji, eno med njimi za 15 let. Še večje pravice bo pridobila Francija v izkoriščanju saharjskih bogastev, zlasti tistih naftnih polj, ki so že v pogonu. Francoskim kolonom daje sporazum tri leta, da se odločijo o svojem državljanstvu. Vrsta točk evianskega sporazuma precizno formuliira šteroke posebne pravice evropskega prebivalstva Alžirije, tako široke, da je golistični »Nationale« upravičeno zapisal: »Zaščiteni.«

Kljub temu pa vse kaže, da ultraska OAS note priznati neopisnosti poraza. S skrajnim naporom poskuša privabiti v svoje vrste omahljive enote francoske vojske in izvesti s pokoli Alžircev — ne glede na njihov spol, starost in politično pripadnost — ogorčeno masčevanje, da bi na ta način v krvavi državljanski vojni razveljavila dosežene sporazume. De Gaulle je priznal, da vlada v alžirskih mestih oborožen upor OAS. Ultraski general Salan je sestavil svojo »alžirsko vladov«, pozval je francoske vojsake, da odgovorijo poslušnost svojim »izdajalskim« poveljnikom, alžirski narodno osvobodilni fronti pa je napovedal »vojno do uničenja«. V tednu premirja je padlo pod krogom OAS nad 300 Alžircev, francoska vojska v Alžiriji — ki je še vedno premirju streljala na Alžirce — pa je še vedno uspešno neucinkovita in počasna v ukrepih proti OAS. Zaradi vsega tega in zaradi možnih različnih razlag posameznih točk zapisanih sporazumov niso izključena nezaželena presenečenja v kritičnem prehodnem obdobju. Naj zato ponovno podarimo francosko odgovornost za dosledno izpolnjevanje podpisanih pogojev. Sam de Gaulle je priznal v govoru na televiziji, da rešitev, dosežena v Evianu, ustreza francoskim nacionalnim interesom. Francija se bo odpravljala suverenosti nad deželo, ki ji ne more ohraniti tist s oboroženo silo. Za to ceno pa bo ohranila v Alžiriji svojo gospodarsko in kulturno prisotnost. Se več: omogočila si bo temeljito izboljšanje odnosov s deželami Afrike in Alžirije, osvobodila se bo teške hipoteke, ki ji ni dovoljevala, da v odnosih z zahodnimi zavezniki zaigra svojo dolgo napovedano »francosko večitmo«.

Konec prve runde v Zenevi

Na govorniški tribuni razoročitvene konference v Zenevi so se zvrstili predstavniki vseh 17 delegacij in povedali urbi et orbi, kaj pričakujejo od zenevskega srečanja in do katere meje, pod katerimi pogoji, na kakšen način in v katerem času so se pripravljene razoročiti. Potem pa je nastopila v pogovornih prva — verjetno tudi ne zadnja — kriza. Verjetno neposredno velikih blokovskih sil, predvsem ZDA pa tudi ZSSR. Na nasvet konference so osnovele tri atomske sile podobor, ki naj bi znova poskusili doseči sporazum o preprečitvi jedrskih eksplozij. Krišna Menon je predložil nekakšno kompromisno rešitev glede mednarodne kontrole: v neblokovskih deželah, najbližjih sosedih jedrskih sil, naj bi postavili mednarodne nadzorstvene točke, ki bi raziskovale vse sumljive potrese z epicentri v državah, ki imajo jedrsko oborožitev. Nekaj časa je kazalo, da poskus podkomiteja ni docela brezuspešen, zlasti se zato, ker je Britanija izražala previdno razumevanje za indijski predlog, v govoru lorda Homea pa je bilo zapazeno poudarjanje »absolutnega minimuma kontrole. ZDA so nerobno reagirale — še to naj se zgodi, da jim »oportunistični« Britanci omogočijo še pripravljeno »vzdrževanje jedrskih poskusov!« Nerobno je bila neutemeljena, kajti Rusi niso niti za las popustili v svojem »zanimem stališču o nesoprednostnosti uskratne mednarodne kontrole. V ostrih medsebojnih obožbah sta Ruski in Gromiki pred odborom sedemnajststotice priznala neuspeh pogajanj. Neblokovske članice konference pa se nikakor niso hotele sprijazniti s »sporazumom o nesporazumu«. Zavrnilo so sprejem negativnega sporočila in zahtevala nadaljevanje pogajanj. Tudi Kanada se je pridruživla temu stališču. Da bi bila mera polna, se Gromiki in Ruski nista mogla sporazumeti niti o proceduralnih vprašanjih glede nadaljnje poteka konference. Ni veliko manjkalo, da bi danes govorili o konfrenenci že v preteklem času. Vse resen pritisk neblokovskih predstavnikov je prispeval veli k »sporazumu o proceduri. Iznenblokovske dežele seveda ne znajo delati čudežev. Še celo ne v razoročitvi, ki je odvisna predvsem od velikih blokovskih, do sob oboroženih sil. Vendar pa so neblokovske delegacije počele splošno priznanje v prvi etapi zenevske konference in to kljub temu, da je bila v znamenju tekmovalnega dvoboja deeh blokovskih voditeljev in njihovih razorožitvenih programov. Delegacije neblokovskih dežel, svedeje se, da je splošna in popolna razoročitev oddaljena čitj in upanje, so iskale skromno in brez dramatičnih nastopov tista področja, kjer so si bila stališča velesil najbližja: predlagale so ureščitve, začetne in delne, pa čeprav skromne sporazume. Skoraj vsi predstavniki izvenblokovskih držav so govorili o tem smislu in naštevali tri, pet, pa celo sedem mogočih delnih sporazumov. Predvsem sporazum o razširitvi nuklearnega kluba, sporazum o demuklizaciji področij, o moratoriju na jedrske poskuse, dokler traja pogajanja, in o razsednitvi vojaških taborišč.

Upadni odbor Courtauld da se je oddahnil. Čeprav je očitno, da je koncern rešilo javno mnenje, ki je utrjevalo 180.000 delničarjev v podporo proti ICI, so se direktorji hoteli zahvaliti tudi bogu za pomoč. Trdijo sicer, da je na to izvirno zamisel prišlo osebe centralne in da so jo oni iz srca podprli. Morda bo do dobili še kake druge posnemovalce, ki so se srečno izognili obsevu močnejših tekmecev.

B. Pahor

V ŠANGHAJSKI LADJEDELNICI

Kombinirano nagrajevanje

PEKING, marca. Za potovanje v Sanghaj se je bilo treba, kot za potovanje v vse druge kraje v notranjosti, najprej dogovoriti in dobiti dovoljenje oddelka za tisk v kitajskem zunanjem ministrstvu. Druga instanca je pristojni organ za notranje zadeve, ki odobri potovanje, zunanje ministrstvo pa da dokončno soglasje za obisk tovarn, komun in drugih ustanov. Tokrat so nam dovolili obiskati ladjedelnico Cin Hva, na reki Von Pu v Sanghaju.

Ladjedelnico so ustanovili leta 1926 in v njej popravljali manjša ladja. Takrat je delalo tam 200 delavcev. Danes je v ladjedelnici zaposlenih 4500 delavcev, skupaj s 300 inženirji in tehniki.

Od uslužbenca, ki tulim novinarjem in gostom razkazuje podjetje in njegove glavne objekte, nismo mogli zvedeti, v čem in kako je večje število delavcev vplivalo na večjo produktivnost ladjedelnice in razširitev proizvodnje.

Kljub temu pa je predstavnik podjetja odgovoril na vprašanje posredno. Poudaril je, da je ladjedelnica Cin Hva morala prebrzditi mnoge težave, ker ladjedelnitvo ni spadalo v

Kako različni odstotki

Andorra, država v Pirenejih, je pred kratkim sprejela državni proračun za novo finančno leto.

Za vojaške oborožitve so predvideni izdatki v vrednosti štirih dolarjev in devetdeset centov, in sicer bodo s tem denarjem kupili strelupatrone, ki jih potrebujejo za salve ob državnih praznikih.

Lani je bilo za to določenih pet dolarjev, in sicer za prave patronne. Gre torej za zmanjšanje izdatkov za cela dva odstotka.

Ce bi ZDA zmanjšale vojaški proračun za 2 odstotka, bi prihranile 966 milijonov dolarjev na leto!

hovah zaslužek je od 42 do 123 juanov. Povprečna plača znaša približno 80 juanov oziroma 24.000 dinarjev. Razen stalnih prejemkov dobe delavci, ki proizvedejo več in bolj kakovostno blago, še nagrade, ki znašajo povprečno 10 % od plače.

Povprečni zaslužek 80 juanov je za kitajske razmere razmeroma visok. V drugih podjetjih in tovarnah so prejemki precej manjši. V tovarni papirja v Kantonu znaša na primer povprečna plača 64 juanov, v tovarni svile v Handžou 71 juanov, v pekiški ladjedelnici domače obrti in umetniških predmetov iz slonovine 40 juanov itd. Zasluzki kmetov v komunah pa so še precej manjši od povprečnih za sluzikov delavcev.

Nominalni zaslužek pa ne daje prave podobe o kupni moči kitajskega delavca, kolikor ne upošteva cen posameznih izdelkov in potrošniškega blaga. Zimski plašč iz bombaža stane n. pr. 64.500 din, otroški življenjski srednje kakovosti okrog 7000 dinarjev, kolo 60.000 din, kilovat električne ure pa 48 dinarjev. Tudi cene življenjskih potrebščin so visoke v primeru z zasluzki, toda kitajski delavci pripada del potrebnih sredstev precej manj kot pa znaša običajna potrošnja na svetu, še na karte.

Med obiskom v ladjedelnici smo lahko zvedeli še to, da je notranja organizacija podobna organizaciji v drugih gospodarskih podjetjih. Ladjedelnico upravlja partijski komite, ki je kolektivno odgovoren za poslovanje podjetja. Direktor in uprava ladjedelnice odgovarjata za izpolnjevanje proizvodnih planov tako višjim državnim organom kot tudi komiteju ladjedelnice.

Partijski komite skrbi za izvajanje partijske politike, izpolnjevanje programa ideološko-političnega dela

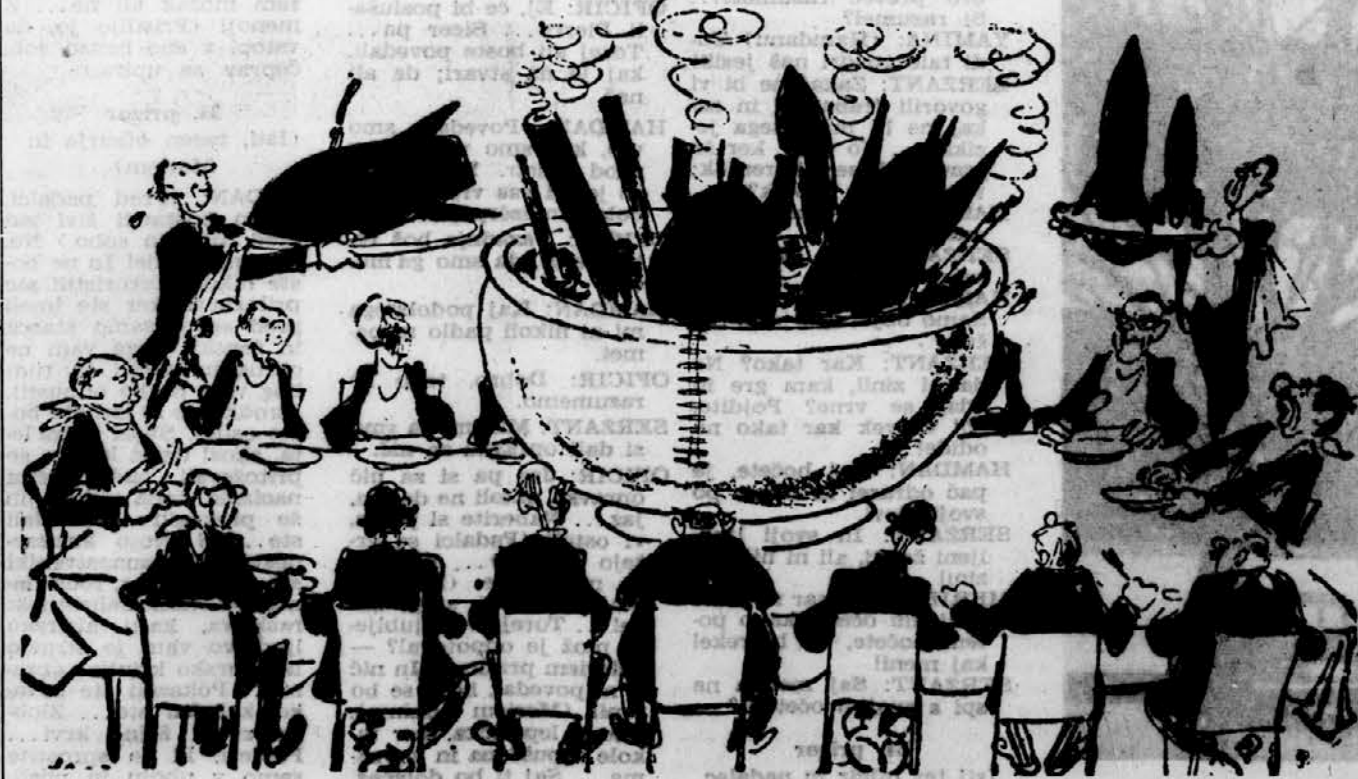
in vseh drugih programov podjetja.

Sindikalna organizacija skrbi za kulturno življenje in odmor delavcev, za njihovo šolanje in življenjske razmere kot tudi za razvijanje tekmovalnosti pri delu.

Od skupnega števila delavcev je zaposlenih 11 % žensk.

To je vse, kar smo od našega vodilca lahko izvedeli o tem podjetju, njegovem delu in problemih. Razen njega drugih funkcionalarjev nismo videli, niti se nismo z njimi razgovarjali. Kljub temu pa se je potovanje izplačalo. Sanghaj je lepo mesto in kratke obiske v pristanišču ter sprehode po širokih ulicah je prijetna sprememba v hudi zimi v primeri s celinskim podnebjem Pekin- ga.

Vasil Magdeski

ZENEVSKE POJEDINE: za dobre nebe in vzdržljive deljusi.

(»Die Welt«)

Vulkanska Lat. Amerika

Rečeno je že bilo, da je bila smaga ZDA šod Kubo v Punta del Este Pirova smaga. »Vellit base aseremo od Rio Grande skula brez uspeha mumificirati stanje v družbenem razvoju in v mednarodnih odnosih latinskoameriških držav. Nemodrilni družbeni procesi v državah zahodnega kapitalizma si izredno hitro prebijejo pot skozi vse pregrade, s njimi pa razlaščajo po popolni državni neodvisnosti, zahtevajo, ki nosi na tem področju najmojnost-jenjkavitost potat. Kuba je bolj poslušna kot pa verok vseh tak gibanje in hotenje, čeprav ni tajiti, da je Fidel Castro obdrževal simbol mnogih držav po latinski Ameriki. Konferenca v Punta del Este in ameriška politika skrbijo za politiko, ki se je že počasi raztrkala po konferenci, sta prej pospešili kot pa zavirali dejni proces družbene in politične polarizacije, odli skovaj v oseh državah tega področja.

Nedavno dogodki v Argentini, Guatemali, Nikaragvi in Kolumbiji so samo štirje različni odrazi tega gibanja, ki deli base distancirata strategije States Department. Smaga družbenih procesov in tem opozarja na sedanja stanja v Argentini in Kolumbiji, prej odziva ljudske vojske v Argentini in Kolumbiji. Konferenca pred ZDA po Punta del Este in o skupnem gospodarsko politiko kot pa temu privržanosti Puno in njegovim čudnim konceptom državne ureditve.

Ob slovenskem prevodu

MARXOV
KAPITAL

Po temeljitih in daljših pripravah — kakršne tako delo tudi zahteva — je izšel pri Cankarjevi založbi prvi zvezek Marxovega Kapitla. Pojav te temeljne knjige marksistične družbene vede v našem jeziku je dogodek, ki ga je treba proslaviti vsaj z nekaj besedami, čeprav je bila v skoraj sto letih, odkar je bila napisana, osvetljena že s toliko strani in je zgodovina že tolikokrat potrdila njeno veličino ter resničnost, da je nemogoče tu kaj dodati ali novega povedati.

Zaman bi iskali privednikov ali primerjav, s katerimi bi skušali »pogodljivo« označiti Marxovo delo. Njegov prispevek k razširitvi in poglobitvi človeškega spoznanja, k spremembi človeškega mišljenja in s tem tudi k revolucionarni preobrazbi človeške družbene prakse je tako oboje in tako bistveno, da bi vsak poskus priložnostnega opisa nujno pomenil hudo omejitve in zoprn o krivljen. In prav v Kapitalu se najbolje razodeva univerzalnost Marxovega duha: v njem je svoj obliki nazor, dialektični in historični materializem genialno realiziral v konkretni in izčrpi znanstveni analizi kapitalistične stvarnosti, razkril gibal in zakone družbenega razvoja ter njihove pojave oblike in tako dal svetovnemu proletariatu najbolj principialno in najbolj učinkovito »navodilo« za akcijo. Zato Kapital ni samo — najstijajša — kritika politične ekonomije, kot ga je podnaslovlil avtor, temveč je hkrati tudi eden največjih pisanih dokumentov človekove sposobnosti, ustvarjalnosti in njegove kulturne, človečanske volje, kar jih je poznamo.

Med rodovi Marxovih duhovnih dedičev, ki so prevzeli njegovo misel, preverjali njeno veljavnost v neštetihih revolucionarnih spopadih in jo v skladu s objektivnimi okoliščinami naprej razvijali, se po svoje odlikuje tudi naš rod, se pravi, rod komunističnih borcev in rod graditeljev socializma v Jugoslaviji. Ne da bi ponajljajšne resnice iz zgodovine zadnjih desetletij, v katerih se marksistična družbena teorija ni izkazala samo s kritiko in destrukcijo kapitalističnega sveta, temveč je ponovno prestala tudi svojo odlično preizkušnjo pri ustvarjanju ter oblikovanju pozitivnih, novih odnosov med ljudmi in njihovimi skupnostmi, lahko ugotovimo, da je danes prav naša domovina živo in obče pomembno žarišče, iz katerega izhajajo in v katerem se praktično uveljavljajo ideje nadaljnega družbenega napredka. In nemara ne bomo pogršili, če v tej zvezi tako imenovano jugoslovansko pot označimo z idejno doslednostjo, če jugoslovanske uspehe pripišemo prav zvestobi zgodovinski in človeški idealom, katere je pri svojem grandioznem delu imel pred očmi utemeljitelj marksizma. Hkrati pa nam ravno ta današnja perspektiva s silno lučjo osvetljuje globino Marxovega koncepta in plodnost njegove znanstvene metode.

Pri tem, ko se s tolikšno vero in pravico sklicujemo na Marxa oziroma na svoja lastna dejanja, pa je nemara zanimivo, da Kapital v slovensčini šele ta čas prihaja med nas. Vsekakor je res, da slovenski revolucionarji v svojem poslanstvu zaradi tega niso mudili in da so se uspešno učili ter vzgajali ob tujih izdajah, vendar pa ostaja dejstvo, da s pričujočim prevodom kasno izpolnjujemo velik pietetni, politični in kulturni dolg. A bodi kakor koli — ne da bi se spuščali v razpravljanje o splošnih in posebnih okoliščinah, ki so povzročale dolgo odlašanje — uresničitev važnega založniškega nacrta oziroma izpolnitev davne želje in potrebe nas zdaj toliko bolj zavezuje: študij Kapitla je pač nezgledno osrednje poglavje slehernega resnega študija marksizma, in danes, ko je ta nauk tako rekoč neposredno pričujoč v sleherni naši zavestni družbeni akciji, je tak študij bolj aktualen in splošno potreben kot kdaj koli doslej. Dialektični in historični materializem, to je preprčanje, to je metoda mišljenja, ki pomeni pač najboljše ključ za razumevanje in zanesljivo razsvetlavljanje materialnih in duhovnih problemov sveta, in težko si je predstavljati sodobnega izobraženca, naj si pri zadevah na katerem koli področju, ki ne bi hotel — in moral — intimno prodrati v to vednost, in sicer ob njenem najbolj avtentičnem in najbolj evidentnem dosežku — Marxovem Kapitalu.

Tit Vidmar

Louis de Broglie

Poučevanje
in raziskovanje

Ko sem nedavno listal po knjigi, posvečeni Charlesu Péguyju, sem prebral stavek, ki ga je napisal pred pol stoletja, stavek, ki je priklenil mojo pozornost. »Nič ni tako nasprotnega,« je pisal Péguy, »funkcijam znanosti, kot so funkcije poučevanja, kajti funkcije znanosti terjajo nenehni nemir, medtem ko zahtevajo funkcije poučevanja neskaljivo gotovost.«

Tako Péguy započa neke vrste bistveno nasprotje med stalstvom znanstvenega iskanja, ki je že po naravi svojega duha vselej zavzet z odkrivanjem še neznanih stvari ter rad podvomi o tistih, ki veljajo za ustaljene, in pa med stalstvom učitelja, ki se pri poučevanju tega, kar vemo, ali mislimo, da vemo, izpolnjuje program, ki mu je bil zastavljen ali ki si ga je sam začrtal, iz te pokornosti

niti v neki končnoveljavni obliki. Učitelj ne more nepremoma uvažati omejitve in dvomov v svoje trditve; ko pred svojimi poslušalci gradi stavbo naših teoretičnih pojmovanj o tem ali onem vprašanju, ne more hkrati stalno opozarjati na njeno krhkost. Če bi tako delal, bi se učencem, zlasti če so še zelo mladi, zdelo, da je njegova misel omahljiva, in izgubili bi zaupanje v njegovo avtoriteto. Kolikokrat se med predavanjem učitelju samemu zazdi, da rešitve nekaterih problemov veliko odločneje zagovarja v svojih javnih besedah, kot pa v svojih samotnih razmišljanjih. Z daljšim učiteljskim delovanjem se bolj ali manj potuhnjeno duži navada, navada, ki videnje misel v kristal, ki zavrača nove poglede in se zavzema za ustaljeno

Toda poučevanje zahteva neprestano odločanje, izbiranje med nasprotujočimi si mnenji, in to — obratno kot si misli večina ljudi — celo v najbolj eksaktnih vedah. To odločanje mora biti razen tega javno — in kadar so te odločitve storjene ter ponovljene, je nekoliko težko oporekati samemu sebi s tem, da jih spet podvržemo dvomu: vendar pa se primeri, da na predeku znanosti terja takšno ceno.

Vsakdo, ki javno piše ali govori, ki je tako dolžan zavzeti neko stališče do problema, ki jih obravnava, je nehoti vključen v vlogo, ki jo igra, in se ne more več otresti osebnosti, ki jo predstavlja. Pogosto, in ne da bi bil zaradi tega licemer, se njegove najgloblje misli, te, ki mu rojijo po glavi v samotnih meditacijah, precej različe od omih, ki jih iz navade ali iz poklicne dolžnosti, z govorno ali s pisano besedo izraža navzven. V sebi ostaja iskatec, ki se vznemirja in ki dvomi, medtem ko je na zunaj videti učenik, ki je gotov sam sebe in ki nekaj potrebuje.

Raziskovanje in poučevanje sta skoraj neločljiva in na bogostejše trpita prav zaradi razdruženosti. Raziskovanje hrani poučevanje in poučevanje, nepogrešljivo pri podajanju plemenite znanosti iz enega rodu v naslednjega, utrjuje raziskovanje. In vendar, iz razlogov, ki sem jih razčlenil, vsekakor obstaja neko nasprotje med tema dvema dopajama, iz katerih se napajajo vzvišene ravni spoznanja. Poučevanje, vsaj na višji stopnji, in raziskovalno delo sta kot dva sovražna brata, združena s premo vezjo sorodstva, ki je ne moreta nikoli pretrgati, med katerima pa vendarle obstaja neke vrste skrivni in trajni antagonizem. Raziskovanje nujno vsebuje neki večni nemir, poučevanje pa samo po sebi teži k neki ne-skaljivi gotovosti, ki je varnost nemira. Prav to pa je tisto, kar je tako lepo povedal Charles Péguy v stavku, ki mi je služil za temo.

V PREVODU OBJAVLJAMO ČLANEK UGLEDEGA FRANCOSEGA ZNANSTVENIKA IN NOBELOVEGA NAGRAJENCA O VPRASANJIH, KI SO — SPRICO POSPEŠENIH ZNANSTVENIH PRIZADEVANJ — NEMARA TUDI ZA NAS ZANIMIVA IN AKTUALNA.

v nekem naravnem loku nagibljive k določenemu dogmatizmu.

Toda lahko se vprašamo: ali je to nasprotje resnično? Kar bi nas utegnilo navajati k dvomu, je to, da se smisel za raziskovanje in za poučevanje pojavljata skoraj vselej hkrati v isti osebi ter da sta bila raziskovanje in poučevanje v stoletjih stalno združena in da sta v novejših časih povezana čedalje bolj. Potem ko je preživel prvo mladost, v kateri je prevladovala užiteklost, in potem ko se je z domišljijo in drznostjo v vsej njuni svežini posvečal predvsem prvu odkrivanju, novopečeni in dozorevajoči znanstvenik čedalje bolj čuti potrebo, da bi drugim sporočil, kar se je naučil ali iznašel, ter si, ob izteku let, ko je bil učenec, sam zaželi učencev. Tudi dandanes večina znanstvenih iskalcev del svoje dejavnosti slej ko prej posveti poučevanju. Celo tisti, ki ne store tako — in bili so številni v dobi, ko smo poznali uradne geometre, kot je bil Fermat, ali finančnike-kemike, kot je bil Lavotssier — na splošno ne zamujajo priložnosti, da mlado specializiranih memoarov, v katerih navajajo rezultate svojih del, izdajajo tudi spise bolj ali manj didaktičnega značaja, kar je spet neke vrste poučevanje. Kako naj torej govorimo o nasprotju med raziskovanjem in poučevanjem, ko pa sedaj, da eno naravnost kilče po drugem, in ko imamo iste moze, ki počno eno in drugo, kot da bi bilo to resnično sožitje nujno?

Vendar pa lahko najdemo tudi dokaze v obratnem smislu. Gotovo je, da se poučevanje že po svojem bistvu nagiba k dogmatiki in da skuša naša, v resnici zmeraj samo začasna dogmatika str-

sporne pravovernosti. Dobro je znano, da so zelo veliki učenjaki včasih precej dolgo zavirali napredek znanosti s tem, da so kljubovalno odklanjali nova gledišča, ki pa so se končno izkazala kot pravilna in plodna. Brez dvoma so pri tem pogosto igrali svojo vlogo leta, zaradi katerih ostajamo navezani na pojmovanja, pridobljena v mladosti, ko smo se duhovno izoblikovali. Vendar je to pomankanje gibčnosti v mišljenju prav tako brez dvoma tudi posledica dolge navade poučevanja, bodisi pismenega bodisi ustnega, ki s tem, da se vedno opira na neke dovoljene ideje, letem podaljuje večjo nedotakljivost. Tolikokrat smo v svojih predavanjih in svojih knjigah ponovili »Dobro je znano, da...« — da končno niti ne preizkušamo več temeljev, na katerih naj bi počivala ta tako znana trditve.

Človek nerad spremeni svoje mnenje: velika duševna sila je potrebna za priznanje, da se je morda zmotil.

Abdel Halim - Rais

OTROCI KAZBE

Objavljamo, prvič v slovenskimi, zaključni odlomek revolucionarne drame alžirskega pisatelja Abdela Halima — Raisa »Otroci Kazbe«, s katero je alžirsko narodno gledališče že med osvobodilno vojno gostovalo po mnogih deželah sveta.

V hišo starega Hamdana nekeje v Alžiriji vderejo francoski padalci in izbeže njegovega sina Tewfika, ki je pobegnil v ilegalno; razen starega Alžirca nastopajo v tem odlomku še mati Yamina, Tewfikova žena Meriem ter dva Francoza — oficir in seržant. Odlomek kaže vse značilnosti do kraja angažiranega političnega gledališča.

33. prizor

YAMINA: Strah me je, Hamdan!

MERIEM: Kaj nam bodo storili?

HAMDAN: Sam bogve... Pogum!

MERIEM: Ali so vsi vojaki?

HAMDAN: Ne. Kadar počenajo zlo, se pogosto tudi policisti preobledejo v vojaško suknjo, da jih ne bi spoznali.

1. PADALEC: Kaj moliš, tamkaj, start?

SERZANT: Fusti gal (Hamdanu) Ali si slišal, kaj je rekel? Ni vselej dobro preveč razumeti... Si razumeš?

YAMINA: (Hamdanu) Tudi tale govori naš jezik!

SERZANT: Zakaj ne bi vi govorili francoski in zakaj ne bi mi vašega jezika? ... No prav, ker že pravite, da sem korenjak: torej kje je Tewfik?

HAMDAN: Ne vem. Nič ni rekel.

SERZANT: Kdo ga je posvaril?

HAMDAN: Nihče ni prišel. Samo objel nas je in odšel.

SERZANT: Kar tako? Ne da bi zinil, kam gre in kdaj se vrne? Pojdite, no! Človek kar tako ne oddide!

HAMDAN: Kaj hočete, je pač odrasel in ravna po svoji glavi.

SERZANT: In svoji ljubljeni ženi, ali ni ničesar zinil... He?

MERIEM: Ničesar ni rekel svojemu očetu, kako potem hočete, da bi rekel kaj meni!

SERZANT: Saj menda ne spi s svojim očetom?

34. prizor
Isti ter oficir in padalec
OFICIR: Ničesar ni pustil

za seboj, umazanec, niti enega samga papirčka ne. (K Meriem) Kje običajno pušča svoje papirje?

MERIEM: Papirjev nikoli ne nosi domov; če pa jih je kaj dobil, jih je takoj uničil, kakor hitro jih je prebral.

SERZANT: Ta prašič je do bro organiziran!

OFICIR: Ali si lahko kaj iztaknil?

SERZANT: Ničesar. Niso hoteli priznati, da sem korenjak, zato ti jih prepuštam.

OFICIR: Ej, če bi poslušali Pierra... Sicer pa... Torej ali boste povedali, kaj je na stvari; da ali ne?

HAMDAN: Povedali smo vse, kar smo vedeli, gospod oficir. Potem, ko se je od vas vrnil, je bil bolan in izčrpan...

OFICIR: Nasadnje boš rekel še to, da smo ga mučili?

HAMDAN: Kaj podobnega mi ni nikoli padlo na pamet.

OFICIR: Dobro, tako se razumemo.

SERZANT: Mislím, da smo si dali opravka se nič.

OFICIR: Jas pa si za nič opravka nikoli ne dajem, jaz... Naberite si plana, vi ostali (Padalci se vržejo v sobe)... Kar pa se mene tiče. (K Meriem)... No, ti, stopi bližje! ... Torej tvoj ljubljeni mož je odpotoval? — (Meriem priklama) In nič ti ni povedal, kdaj se bo vrnil (Meriem odkaša).

Uboha lepota, kar tako zapušča in vas sama... Saj ti bo dolga, punčka... In paš me si

ni rekel, kdaj te bo prišel pogledat? Ne?

MERIEM: Ne.

OFICIR: Kako boš brez moža? Med nami rečeno poživšga se?... No, ne boj se, saj ti ga bom namoestil, namoestil ti ga bom, ker si mi všeč. (K vojakom). Proklete, kako mi ta moukchera diši! (K Meriem) Prav res, da si mi všeč. Bolj ko te gledam, bolj si te želim (potegne jo k sebi in brutalno objame).

HAMDAN: (Osrmočen) Saj nimate sramu... Saj niste ljudje...

2. PADALEC: Drži gobec!

OFICIR: A tako, nismo ljudje! Zakaj pa nas torej ni tvoj sin počakal? (Sune Hamdana na tla.)

YAMINA: Hamdan!

HAMDAN: Miruj, Yamina!

OFICIR: Boš že videl, če smo ljudje, če smo moški, ali nismo? (K Meriem) Z menoj!

MERIEM: Ne... Ne...

OFICIR: Potem boš pa povedala temu mezu, če sem možak ali ne... Z menoj! (Prisiljo jo, da vstopi v eno izmed sob, čeprav se upira.)

35. prizor
(Isti, razen oficirja in Meriem)

HAMDAN: (Pred padalci, ki so postavili živi zid med njim in sobo). Ne, vi niste ljudje! In ne boste nikoli! Izkoristili ste priložnost, ker ste imeli pred seboj samo starca in ženski! Tega vam ne oprostim nikoli in tudi bog vam ne bo odpustil.

Izrodi se in izrodi dole, ta ostali. Skozi dolga leta, skozi deset let, ste se pritoževali nad sločini nacizma, toda vi ste jih še prekosili... Vandalisti ste... S svojo književnostjo in znanstveniki ste očarali svet, toda danes se vaša zahrbtnost razkriva, kajti alžirsko ljudstvo vam je strgalo licemersko krinko o obrazu... Pokazali ste se take, kakršni ste... Zlobne zveri, žejne krvi... Počel, ki se sprostiti samo v uboju in posilstvu... Gledate me za-

to, da se lahko borite s svojo vestjo, če jo sploh imate. Saj v svojem srcu globoko neke veste, da imam prav. Čutite, da boste doživeli poraz, kajti milijonu vojakov navkljub, ki ste jih nakopili v Alžiriji, se boste v svojih umazanijah zrušili... Da... Mi bomo zmagali in kmalu... kmalu bo pod nebotem prestolnice zavihrala zastava, zaznamovana s krvjo naših mučnikov, bo zavihrala in vihrala, vihrala! — Strahopetci! Strahopetci! Strahopetci! (Strel. Seržant je hladnokrvno ustrelil.)

SERZANT: Rekel sem ti, da preveč govoriš.

HAMDAN: (umirajoč) Yamina! Tvoja duša me gleda... Živi... Živela boš, da boš to povedala svojim otrokom in tvojim otroci svojim... Živela boš, da bodo prihodnji rodovi vedeli in da ne bodo nikoli pozabili francoskih zločinov v Alžiriji. (Pade drugi strel in Hamdan se zruši.)

SERZANT: Imel je predolg jezik. Ni prejel nehal, dokler me ni pripravil do tega, da sem se zgnil, čeprav sem tako miren.

1. PADALEC: Pha, mi opravljamo samo svojo nalogo!

36. prizor
(Isti in Meriem, ki planje iz sobe z raztrgano bluzo, z okrvavljenimi skrajnjimi v eni roki in z revolverjem v drugi, z bombami za hrbtom.)

MERIEM: Vsi do zadnjega bomo umrli, toda Alžirija bo svobodna in neodvisna!

(Ko je mrl prvi trenutek presenečenja, vojak sproži puške. Meriem se zruši, Yamina se v grozi spadi... Nad prizoriščem se vse hitreje spušta tema in samo Yamina obješe svoj svetlobec.)

YAMINA: Tewfik!... Hamdan!... Vi... Vi, ki ste še živi... Ne pozabite svojega poslanstva... Moji otroci!

IZ SODOBNE ITALIJANSKE SKULPTURE — FLOREANO BODINI (ITALIJA): ZENE, 1960

PARIZ: podelitev odlikovanja dr. Maksu Samcu — Danes bo dr. Maks Samec prejel odlikovanje Grand Maître de l'Ordre du Mérite pour la Recherche et l'Invention. Predlagatelj za to visoko priznanje je Mednarodno združenje kmetijskih industrij, znani slovenski znanstvenik pa si ga je pridobil s svojim dve in polletnim delom na poskusih modifikacije škroba z obsevanjem. Poizkusi, ki so jih z žarki gama izvršili ameriški znanstveniki in z elektronskim obsevanjem angleški strokovnjaki, so uspeli in pomenijo poleg poenostavitve postopka tudi veliko znižanje stroškov.

DUNAJ: premiera »Najlepše rože« Kristine Brenkove — Te dni je bila v dunajskem Renaissance-theatru premiera »Najlepše rože« slovenske mladinske pisateljice Kristine Brenkove, ki jo je z naslovom »Die schönsten Blumen« uprizoril Theater der Jugend. Pisateljica se je odzvala povabilu izvajalcev ter se osebno udeležila premiere. Njeno delo sta prevedla Josef Kopecl in Adolf Opcl, režiral ga je Kurt Sobotka, spretno glasbo je napisal Hano Bohdjaljan, koreografirala pa je Madeleine Kaiser.

VARSAVA: gostovanje Dejana Bravničarja — V prvi polovici aprila bo mladi violonist Dejan Bravničar odpotoval na Poljsko. V Varšavi bo nastopil kot solist na koncertu tamkajšnje Filharmonije, njegov drugi koncert na Poljskem pa bo v Krakovu. Ker je z uspehom opravil avdicijo pri RTV Rim, bo nato odpotoval še v Italijo in konec aprila koncertiral tudi v Rimu.

GRADEC: nastop ljubljanske igralske akademije — Danes bodo slišatelji Akademije za igralsko umetnost v Ljubljani gostovali v gledališču Kamerspiele z Javorškovo priredbo odlomkov iz Shakespearovih del »Iz takih snovi kot sanje«. V okviru istega gostovanja, do katerega je prišlo na povabilo zveze Vereinigte Bühnen, je predaval prof. Filip Kumbatović o razvoju slovenskega gledališča. Oboje je bilo v znamenju mednarodnega gledališkega dne, ki ga UNESCO proslavlja 27. marca.

PALM BEACH: Jaki razstavlja — »Najnovejša umetnostna galerija v Palm Beachu, Galerija XXII marzo, na X/A via Parigi, je tokrat prikazala ne navadna dela jugoslovanskega umetnika, ki se poslužuje imena Jaki.« je zapisal krajevni tisk na Floridi o zadnjem nastopu Jožeta Horvata iz Nazarij v tujini. Poudarjajoč mistično dekorativnost njegovih zgrajitov, eden izmed kritikov zaključuje: »Obiskovalcu bo ostal dolgo v spominu.«

ZURICH: Dürrenmattova drama iz norišnice — V Schauspielhausu so pripravili krstno predstavo nove Dürrenmattove drame »Fizikik, ki se dogaja v norišnici. Noviteto tega, tudi našemu občinstvu poznane švicarskega dramatika, je režiral Kurt Horwitz, glavno vlogo pa je odigral Hans Christian Blech. Filmski komik Theo Lingen se je v njej preizkusil v novem žanru. Avtor je o svojem delu izjavil: »Moja najbolj preprosta, a hkrati tudi najbolj zmešana drama.«

KAIRO: Shakespeare v arabščini — Zveza arabskih držav se je odločila, da izda v arabščini zbrano delo Williama Shakespeara. Pobudo za to je dal pisatelj Taha Hussein, znani prevajalec Aishila in Sofokleja. Dela se je lotilo več kot dvajset prevajalcev. Za zdaj je izšlo že dvanajst zvezkov.

PRAGA: mednarodna razstava keramike — Mednarodna akademija za keramiko v Zenevi bo prihodnji mesec priredila v Pragi razstavo keramike, ki se je bo udeležila tudi Jugoslavija. 22 naših avtorjev bo prikazalo 68 del. V času razstave bo tudi kongres Akademije, na katerem bodo razpravljali predstavniki 50 držav o vlogi sodobne keramike v likovni umetnosti, o povezavi keramike z arhitekturo in o sodelovanju keramikov z industrijo.

OSLO: premiera »Devetega kroga« — Norveška časopisna agencija NTB je napovedala premiero jugoslovanskega filma »Deveti krog« za mesec april in jo ocenila kot »izreden filmski dogodek«. Sporočili so tudi, da se bo premiere udeležil režiser France Stiglic.

MOSKVA: Karajan v Sovjetski zvezi — Predvčerajšnjim je imel v Moskvi svoj prvi koncert na turneji po SZ veliki orkester Dunajskih filharmonikov pod vodstvom Herberta von Karajana. Znameniti sovjetski violonist Ojstrah je že pred koncertom pozdravil to gostovanje, češ da bo dalo priložnost spoznati veliko umetnost gostov.

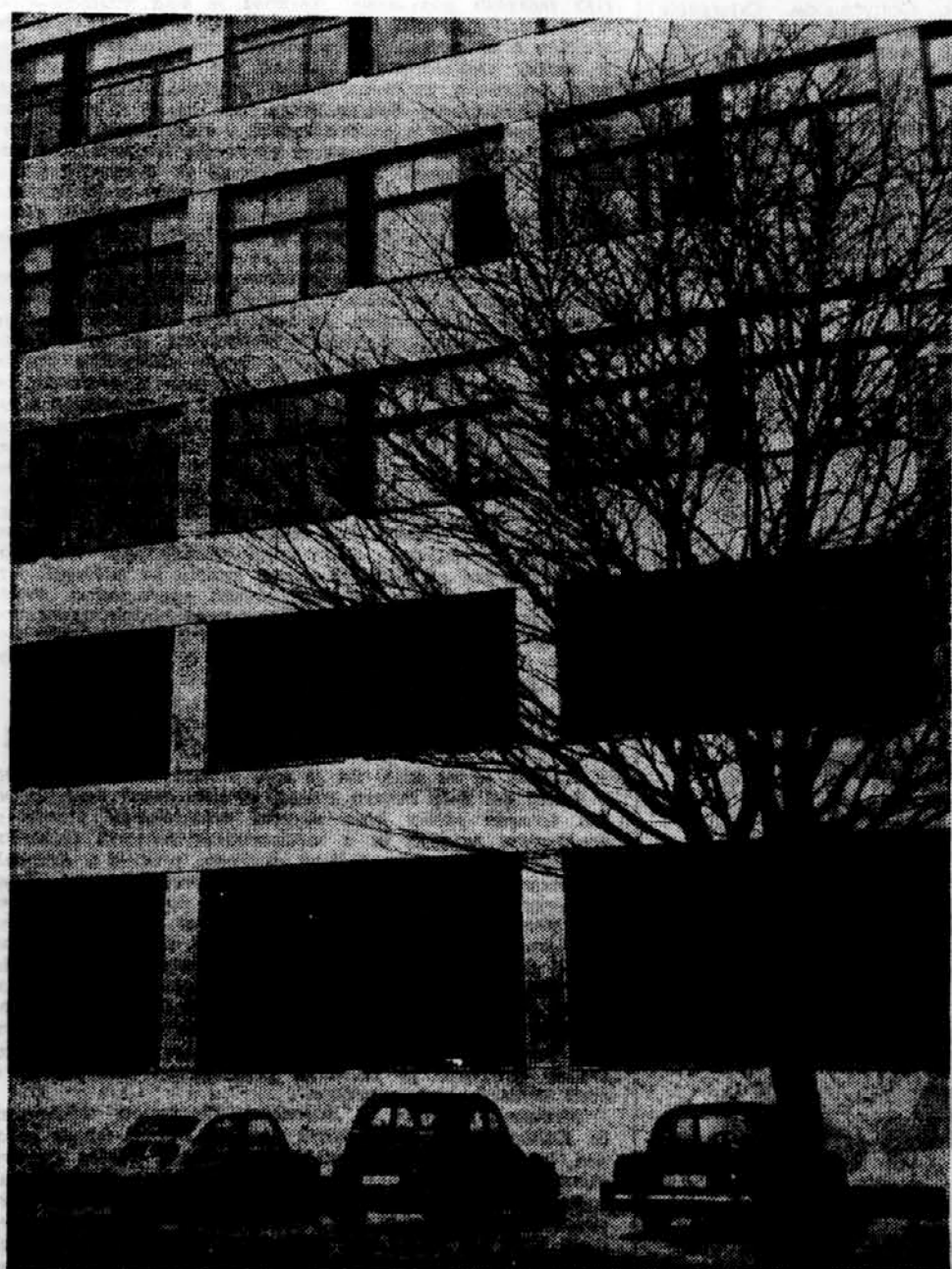
MEXICO CITY: slikar v zaporu — Svetovno znani mehiški revolucionarni slikar David Alfaro Siqueiros je bil pred enim izmed tukajšnjih sodišč obsojen na osem let zapor. Ta petinšestdesletni slikar je prišel v oster spor z vladajočim režimom in tako so ostale nedokončane velike freske, ki jih je umetnik zasnoval v palači Chapultepec.

BEOGRAD: skupščina Srbske akademije znanosti in umetnosti — Na letni skupščini Srbske akademije znanosti in umetnosti je predsednik dr. Ilija Djuričić seznanil člane z novimi pomembnimi nalogami ustanove. Akademija bo med drugim organizirala simpozije o socialističnem humanizmu in zagotoviti zaščito človeka ter posvetovanje o osnovah in oblikah ustanovitve in zakonitosti v socialističnem gibanju.

BEOGRAD: sodelovanje z romunskimi založbami — Predstavniki Zveze jugoslovanskih založnikov in Poslovnega združenja založniških podjetij Jugoslavije so s predstavniki Direkcije za založniško dejavnost ministrstva za kulturo Romunije določili sporazum o medsebojnem sodelovanju. Sporazum predvideva sestavljen program del, ki se bodo prevedla v letošnjem in prihodnjem letu, izmenjavo obiskov založniških delavcev Jugoslavije in Romunije ter knjižno razstavo. Sporazum bo podpisan ob obisku delegacije jugoslovanskih založnikov v Romuniji v prvi polovici letošnjega leta.

NOVI SAD: osem gledališč na Sertinjem pozorju — Na VII. jugoslovanskih gledaliških igrah bo sodelovalo letos le osem naših gledališč in sicer Jugoslovansko dramsko gledališče »Odrick« po romanu Dobrice Costica, beografsko Narodno gledališče »Okamenelo morje« Velimira Lukića, Zagrebško dramsko gledališče »Srećanija Vanča Kljakovića, oslojsko Narodno gledališče »Cirkus Aleksandra Obrenovića in Djordja Lebovića, SNG iz Trsta »Prišli zemlje Jožka Lukeša, SNG iz Ljubljane »Afera« Primoža Kozaka, Narodno gledališče iz Titograda »Hajke Mihajla Lalića in beografsko mladinsko gledališče »Boško Buha« »Poprček Ljubije Djokića. Letos na Sertinjem pozorju prvič ne bo nastopilo domače novosadsko gledališče.

LJUBLJANA: otvoritev Spacalove razstave — V torek, 27. t. m., bodo v ljubljanski Mali galeriji med 18. in 19. uro odprli razstavo slikarskih del Lojzeta Spacala. Avtor bo našemu likovnemu občinstvu predstavil dvanajst slikanih lesenih plošč in štiri lesoreze.

POGLED NA NOVO FILOZOFSKO FAKULTETO V LJUBLJANI

Pisni intervju o vprašanjih literature z družbeno problematiko

V politični in teoretični literaturi zaostajamo

Nič ni čudnega, da je v zadnjih letih v slovenski literaturi, ki obravnava družbeno problematiko, tempo našega družbenega razvoja, hkrati pa potrebe tega razvoja so tisti činitelji, ki zastavljajo to vprašanje pred našo politično in kulturno javnost, obenem pa pred založbe, ki bi morale biti neposredni posredovalci te literature. Analiza te dejavnosti jasno kaže, da smo v Sloveniji v precejšnjem zaostanku za razvo-

jem, potrebami in deloma tudi možnostmi. Kje so vzroki tega zaostajanja? Obrnili smo se na nekatere naše javne in kulturne delavce z naslednjimi vprašanji:

● Na kakšen način čutite zaostajanje na področju literature, ki obravnava družbeno problematiko? Kje so po vašem mnenju vzroki?

● Kaj sodite o razvoju domače publicistike? V kakšni smeri bi morala iti?

systematična skrb za ta razvoj?

● Ali smo na tem področju v preodni dejavnosti jugoslovanske in tuje literature izkoristili vse primerne možnosti?

● Ena izmed hib za pospešeni in kvalitetnejši razvoj družbenega samoupravljanja je razpisna izobrazba članov raznih organov. Koliko bi se dala ta vrzel odpraviti s posebno zbirko za ekonomsko izobrazbo? Kaj bi se dalo napraviti v tem smislu?

Nismo velik narod in zato ne moremo imeti prevedene vse literature iz tujih jezikov. Celotno najboljša odpira se zato izpostavlja nevarni enostranosti. Mislim, da se doslej nismo dovolj usmerili na objavljanje zbornikov znanstvenih razprav. Znanstvena misel se v svetu danes razvija neprimerno bolj preko revij, kot pa preko sintetičnih del v knjigah. Razvoj znanosti je tako nagel, da je knjiga prepočasno sredstvo komunikacije. Mi pa ne moremo zaostajati. Vključiti se moramo v svetovni tok misli. To pa, mislim, lahko dosežemo samo s objavljanjem zbornikov razprav, ki obsegajo širše področje in istovestno prikazujejo razlike v pogledih in mnenjih, ki se v svetu pojavljajo.

Delovski in samoupravni organi danes odločajo v okviru veljavnih predpisov docela samostojno o delitvi dohodka. Če bi se pri tem odločanju ravnali izključno po principih največje osebnostne materialne koristi, potem bi se mi prej ali pozneje srečali s težavami v družbeni reprodukciji. Smatram, da je zato največja pomena, da prične mo sistematično graditi »socialistično poslovno moralo«. S tem hočem reči, da bo treba vzgajati samoupravne organe v tem smislu, da bodo odločali v polni zavesti širših družbenih posledic svojih individualnih odločitev. Zato pa mora vsako podjetje in vsaka komuna vedeti, kaj individualna odločitev pomeni v merilu naroda in države. Svoboda odločanja ni v tem, da vsakdo napravi vse, kar more, ampak tudi vse, kar mora. To, kar mora, pa mu ne more predpisati izključno zakon ali pa »navodilo«. Tako navodilo mora nositi v sebi. Socialistična »poslovna moral« se ne gradi na pridigovanju, da nekaj ni »lepo« ali pa »pošteno«, ampak na prikazovanju dejstva, da posameznik, podjetje in komuna lahko najdejo svoj napredek samo v splošnem družbenem napredku. In to medsebojno odvisnost posameznih odločitev v podjetju in komuni ter splošnega družbenega napredka je treba v naši publicistiki neprimerno temeljiteje obravnavati. Torej ne samo boljše poznanje predpisov, ampak predvsem boljše poznavanje mehanizma ekonomskega in socialnega razvoja družbe.

Jože Goričar: Šolanje posluha za probleme družbene teorije in prakse

Prvo vprašanje ankete ste oblikovali tako, kakor da je »zaostajanje na področju literature, ki obravnava družbeno problematiko«, nesporno. Takšnemu mnenju ne bi mogel docela pritegniti; mislim namreč, da je treba ob vprašanju, ki jih načeloma, računati ne le s stanjem in domnehi, marveč tudi z onim v svetu. Pa tudi pri nas doma na tem področju ni ravno suše, vsaj ne v kvantitetnem oziru. Človek, ki podlino spremlja to vrsto literature, pa kljub temu občuti nekakšno zaostajanje, ki je čisto posebne vrste. Ta občutek izvira namreč po eni strani iz velike množice pisanih o družbeni problematiki, ki se vsaj danes ponujajo, po drugi pa iz okolice, da nam se zmeraj manjka ustreznega dokumentacija, ki bi bila zanesljivi in informativni strokovnjaku in političnemu delavcu na tem področju ter bi mu rabila za izhodišče nadaljnjega, poglobljenega dela.

Kar zadeva prevodno dejavnost, velja, da ne izkoristimo obsejnih možnosti v zadostni meri. Veliko je v svetu del družboslovne literature — in sicer na Zahodu prav tako kakor v Sovjetski zvezi — ki bi jih kazalo čimprej prevesti. Mislim zlasti na novejša standardna psihološka in sociološka dela (zlasti se s področja tako imenovanih posebnih sociologij, kakršne so na primer industrijska, družinska sociologija, pa sociologija lokalnih skupnosti, javnega mnenja ipd.); dalje dela s področja socialne antropologije, političnih znanosti, metodologije družboslovnega raziskovanja in tako naprej. V tem pogledu so v srbohrvaškem jezikoslovnem območju pred nami.

Glede izobraževanja našega človeka za potrebe družbenega samoupravljanja pa menim, da je zmeraj najboljša šola aktivno in prizadevano sodelovanje v raznih organih socialne demokratije. O »posebnih zbirkah« za takšno ali drugačno izobraževanje imam določene pomisleke. Se tako dober zbirka namreč ne bo dosegla smotnega, če manjka motivacije za študij. Takšna motivacija pa lahko pride le prek čim bolj razgibanega angažiranosti človeka pri reševanju družbene problematike.

Boris Majer: Graditi svojo filozofsko kulturo

Med literaturo, ki obravnava družbeno problematiko, je v Sloveniji nedvomno filozofija tista, ki najbolj zaostaja. Če primerjamo, koliko so v zadnjih desetih letih prevedli in napisali s področja filozofije v drugih republikah, vidimo, da smo Slovenci (če izvajamo morda Malčedonjo in Čmo gor) na zadnjem mestu. To zaostajanje je tem občutnejše, ker Slovenija nimamo pomembnejše filozofske tradicije in bi morali prav zdaj, ko obstajajo objektivne možnosti in tudi realne družbene potrebe po čim bolj ustvarjalnem razvijanju filozofske in družbene misli, storiti vse, da dohitimo druge jugoslovanske narode in dosežemo evropski nivo. Morda je najzanimajši simptom tega zaostajanja, ki razkriva že očitne znake provincializma, pomanjkanje kvalitete strokovne revije za družbeno vprašanja, kakršne so na primer zagrebške »Naše teme« ali sarajevski »Pregled«. Takša revija bi lahko mnogo pripomogla h kvalitetnemu dvigu naše filozofske in družboslovne publicistike, ker bi omogočila in stimulirala objavljanje strokovno pisanih razprav z vsoto potrebne znanstvene dokumentacije, ki si sicer le težko priborimo v naših pretežno literarnih revijah. Glavni

vzrok zaostajanja na področju filozofije vidim v pomanjkanju znanstvene ustanove (konkretno Filozofskega inštituta), ki bi zbral okrog sebe čim širši krog znanstvenih in strokovnih sodelavcev in ki bi imel na razpolago tudi zadostna materialna sredstva, da bi lahko z daljšo perspektivo sistematično organiziral znanstveno raziskovalno delo v vseh ključnih disciplinah sodobne filozofske misli. Mislim, da je skrajni čas — če nečemo neopravičljivo zaostati za drugimi jugoslovanskimi narodi in realnimi družbenimi potrebami današnje časa — da začnemo ne samo mnogo intenzivneje prevajati klasično in zlasti sodobno filozofsko literaturo, temveč predvsem graditi in razvijati vse temeljne filozofske discipline (od spoznavne teorije preko etike in estetike do moderne simbolične logike), ki niso samo sestavni del duhovne kulture vsakega živega naroda, temveč ustvarjajo in dinamično posegajo na dnevne zavesti sodobnega človeka, čemur silijo njegove boje in napore ter se s svojimi raziskavami, sugestijami in zaključki neopredelno vpletajo v graditve novih družbenih odnosov, v boj za resnično socialistično in humanistično podobo današnjega človeka.

Ivan Potrč:

Odgovorne so tudi družbene organizacije

Literatura z družbeno problematiko? Vsi čutimo, da jo je zdaleč premalo, operemo pa si roke s krivdo naših založb — to pa ni prav, kajti problema to ne bo rešilo. Založbe bi se morale imeti posluž za to, toda prve bi jo morale zavetati družbene organizacije, vse od pionirskih naprej. Založbe bi lahko povzročile, da se ne bi le literaturo odprla, ampak tudi to, kar je za družbo najbolj potrebno. V slovenski literaturi pa se je to odrazilo na bolj ali manj slabši ravni. Vendar mislim, da je v naši literaturi in v našem razmišljanju, če ne v našem delu, nekaj, kar je za družbo najbolj potrebno. V slovenski literaturi pa se je to odrazilo na bolj ali manj slabši ravni. Vendar mislim, da je v naši literaturi in v našem razmišljanju, če ne v našem delu, nekaj, kar je za družbo najbolj potrebno.

Jugoslovanska literatura? Nismo izkoristili vseh možnosti. Vendar so očitni tudi v očitno upravičeni, ker se v nekaterih založbah delo brežveže z družbeno problematiko ter izide tudi veliko nekontrolirano. Kar se tuje literature tiče, pa bi morali biti bolj oprežani in bolj skrbni — pa naj bo naš uvod v knjigo, najprej, da se ne bi namreč razmišljali o družbeni misli, ampak da bi jo v našem razmišljanju, če ne v našem delu, nekaj, kar je za družbo najbolj potrebno.

Janez Stanovnik: Vključiti se moramo v svetovni tok misli

Vsak dan se pred nami postavlja vprašanje iz družbene problematike, na katero v obstoječi literaturi ne moremo najti odgovora. Mislim, da je to docela zadosten dokaz, da v tej vrsti literature zaostajamo. Teže je pa odgovoriti: zakaj tako? Ker se kot publicist čutim neodgovornega za to situacijo, ne bi želel biti niti apologet niti kritik. Mislim, da je naša družba še vedno v izrednem dinamičnem napredku konkretnega ustvarjanja. Mi smo še vedno v revoluciji. Revolucija pa bolj in več dela, kot pa »filozofija«. Naši najboljši talenti so zato še vedno pretežno usmerjeni na konkretno akcijo. Na žalost pa pri tem pozabljamo, da je »filozofija« potrebna za samo akcijo. Pozabljamo, da smo prišli na višjo stopnjo razvoja, kjer odnos postaja neprimerno bolj zamotan in je zato znanstvena raziskava nujni predhodnik pravilne politične odločbe. Brž ko pa bomo v našem družbenem vrednotenju dali znanstveno raziskovalnemu delu na področju družbenih znanosti večji pomen, se bo seveda tudi tovrstna literatura takoj razširila.

Mislim, da se naša publicistika na področju družbenih znanosti vse preveč zadržuje na »Uvodih«. »Zgodovinski ideji«. »Splošnih teorijah« itd. ne gre pa v konkretno analizo. Vse nas zanima, kaj se dogaja na naši vasi pod vplivom dinamičnega procesa industrializacije. Sram me je, če vidim, da tujec o tem objavlja knjigo pred domačim avtorjem. Vse nas zanima, kaj se dogaja z diferenciacijo in razdelitvijo osebnih dohodkov v pogojih svobodne delitve dohodka. In jezi me, ko vidim v tuji literaturi docela napačna prikazovanja naših procesov; ko poskušam odgovoriti, vidim, da nimam na razpolago dovolj zanesljivega statističnega materiala. Vsi vemo, da je danes težava dobiti pomočnico za gospodinjstvo, nimamo pa znanstvene analize, ki bi pokazala ogromno pozitivno družbeno spremembo, ki jo ta majhen pojav odsvita. Način našega življenja se temeljito spreminja, celo bolj kot se tega zavedamo, naša publicistika pa tega procesa dovolj ne analizira in zato tudi našemu človeku ne predloži dovolj smisla in smeri tega razvoja.

Jugoslovanski dan v Poitiersu

V francoskem mestu Poitiersu so včeraj z nekatereimi kulturnimi prireditvami praznovali deseto obletnico kulturnega sodelovanja med tem univerzitetnim središčem in Ljubljano. V prostorih poitierske akademije so odprli razstavo grafičnih listov in akvarelov z motivi iz Jugoslavije, zlasti Ljubljane, katerih avtorja sta slikar Miha Malet in soproga jugoslovanskega generalnega konzula v Strasbourgu Franca Žuglja. Razen tega je bila sinčja v slovenski

dvorani magistrata kulturna akademija, na kateri so izvedli spored slovenskih in jugoslovanskih narodnih in umetnih pesni, za zaključek pa so predvajali barvno filmsko reportažo Roberta Thuilliera s poti po Sloveniji, Hrvaški, Dalminaciji in Bosni.

Na slovenskem programu, ki so ga izdali prireditelji, je pod geslom »Evropa in prihodnost« v Evropi naša najmlajša knjižica Prešernove »Zdravice«.

OGLEDALO

Gledališče v poljski Novi Huti

Kultura za ljudstvo

Srednjeveškemu Krakovu, ki je po trditvah njegovih prebivalcev zibelka poljske zgodovine, kulture, znanosti, vere in vsega drugega, se je pripetilo, da so začeli na široko razpravljanje o nečem v njegovi neposredni bližini kot o izrednem primeru. Pred desetletjem je začel rasti kakih dvajset kilometrov stran železarski kombinat. Med njim in Krakovom so obenem zidali novo mesto. Oboje se imenuje Nova Huta. Kombinac je eden največjih na svetu; pogled na dimno pogorje nad njim je grozljiv. Čeprav je mehanizacija, zaposluje 25.000 delavcev. Mesto Nova Huta šteje 100.000 ljudi in če ga gledaš pri vrhu, mu rečeš mesto televizijskih anten.

Hkrati s stanovanjskimi bloki in trgovskimi hišami so sezidali tudi kulturni dom z gledališko dvorano. Nekaterim se je zdela dvorana prevelika, češ kaj vam bo šest sto sedežev v njej, ko so prišli delavci, prebivalci Nove Hute, z njim in jim bo kultura deveda briga.

Dvorano so vseeno sezidali in potem so morali razmišljati o kulturi za ljudi, ki so bili prišli z njim. Zgodilo se je, da so razpravljali o gledališču Nove Hute v malone vseh poljskih mestih, in sleherni obiskovalec poljskih gledališčnikov doživi, da ga tudi zdaj opozarjajo nanj. Le da se sedanjim ton razločuje od takratnega.

Pred kakimi sedmimi leti je prišlo v Novo Huto mlado dekle Kristina Skuszancka. S sabo je pripeljala nekaj mladih gledaliških zanesenjakov, začetnikov. Kristina je izbrala program in mladi zanesenjaki so igrali.

Stara kulturna središča so se začela vznemirjati. Kajti mlada Skuszancka ni dala na program kake Lepe krčmarice ali ganljive zgodbe o dveh ljubečih se na vsaki strani ograje iz vrtic, marveč poljske in svetovne gledališke klasike, kulturnim slojem, ne ljudem z njo, pa tudi eksperimentalna dela, kakršnih včasih niti kulturni sloji ne prebavijo dobro.

Mlada Skuszancka s svojimi debutanti je morala poslušati očetovske pa tudi ostre pridige in preokrobe, da bo žalostno propadla. Toda ostala je trmasta. Ravnala se je po načelu, da je treba ljudem, čeprav preprostim, posredovati kulturo, ne pa plažo, ki naj bi bila primerna za ljudsko raven. Ob očitkih, da je program za tako delavsko srednjo premalo socialističen, je menila, da človeku preproščiteje govori umetnost kot pa parola.

Izid je bil za vse — razen za Skuszancko in njene ljub-

di — nepričakovan. Čeprav so uprizarjali sama zares umetniška odrska dela, so imeli od 1955. do 1961. leta 36 premier, 1480 predstav in 430.290 obiskovalcev. Predstave so vsak dan in stiska za vstopnice je velika. V okolju, ki je prišlo z njo. Slednji izraz radi uporabljajo, seveda s ponosom.

Zdaj je žel po poljskih mestih spet slišati o gledališču Nove Hute. In ponekod, tudi ali celo posebno v Varšavi, so dejali, potem ko so prebrali presenečenje: Gledališki ansambel, ki je v nekaj letih uspešno izvedel štiri poljske premiere in nič manj uspešno šest svetovnih prapremier, pač zasluži, da gre v večji kraj, denimo v Krakov.

Mladi ansambel, ki si je pridobil ime dobrega umetniškega kolektiva, je to odločno odklonil. In občinstvo iz železarskega kombinata — ponovno, da je prišlo pred leti z dežele — je se odločeno reklo: Ne! Naš ansambel bo ostal pri nas! Se prej ni dopustilo, da bi program poplutili.

Pred večerno predstavo v Novi Huti so nam povedali, da nas bo med odmorom sprejela umetniška voditeljica gledališča Kristina Skuszancka. Popeljala so nas v sobo uprave. Medtem ko smo čakali, da se bo prikazala v čedni pisarni utelešena človeška trma in zaprtost, jeklo v ženski podobi, je priblesk skozi vrata mlada ženska materinskega obličja. Prednja straza, sem pomislil. Zenska pa nam je segla v oke in rekla: Kristina Skuszancka.

— Mislim, da boste prišli že po prvem dejanju, — je dejala. — Zato sem morala spraviti... — Iz omariče je vzela termovsko in nam nalila poljske kave. Govorili smo o delu, ki smo ga na pol že videli na njenem odru.

— Prvikrat smo slišali za »Burno življenje Lejzorka Rojčevajnc« avtorja I. E. Ehrenburga.

estetskih vidikih. Nikakor pa ne po kakem umišljenem okusu publike.

Vsak zase je priznaval, da bi bilo to delo na marsikaterem odru drzen poskus po vseh plateh. Tudi zaradi inscenacije. — Naš scenograf je umetnik, — je rekla voditeljica. — Očitajo pa mu, da dostikrat prevpije igralce.

V tem imajo najbrž prav. Tri ali štiri metre visok Singerjev šivalni stroj pred plotom na odru je preveč pritiskal na gledalca. V drugi sliki je imel take razsežnosti samovar, še večje pa podzemni svetlobo. Pod vsem tem je taval ubogi židovski filolog Lejzorek Rojčevajnc. Njegova pot se je začela v Sovjetski zvezi in se končala v Palestini.

Po težavah v Rusiji je emigriral. Bežal je skozi Poljsko, Nemčijo, Anglijo. Nikjer ni bilo prostora zanj. Prispel je v Palestino, domovino svojih židovskih pradedov. Najslabše, z batinami, so ga sprejeli tam. Izčrpan in zapuščen je umrl, preden je spet pobegnil; hotel se je prebiti tja, od koder je bil začel bežati — v Sovjetsko zvezo.

Občinstvo iz Nove Hute je na odprti sceni ploskalo povsod preganjanemu Lejzorku, kadar je izrekel resnico s politično ostojo ali kadar je izpovedoval kake boleče, osebne in občutljive resnice ali modrost.

Lepe krčmarice najbrž ne bi ploskale.

S. Kališnik

— Kje so to že igrali? — smo vprašali.

— Se nikjer. Ne na Poljskem in ne na tujem. Ena izmed prapremier v Novi Huti.

Zvedeli smo, da je napisal Ehrenburg roman o burnem življenju Lejzorka Rojčevajnc 1928 v Parizu. V Sovjetski zvezi to delo menda še ni izšlo, na Poljskem pa enkrat pred vojno in enkrat po njej. Roman je privlačil za oči Skuszanckin mož Jerzy Krasowski. Tudi režiral je on.

— Delo smo postavili na oder zpolj po idejnih in

Z mednarodne razstave XYLOX v Ljubljani: Maria Hirs-

panska-Neumann (Poljska) — Provincja I, 1955

Leon Dolinšek

Igralčev monolog

IN KAJ JE V TEM JAJCU?

KAJ? NEVERJETNO?

ZAKAJ?

DA NEBO NI VEČ NEBO, AMPAK...

POTRIPIMO! SILEM!

Ali Raner v Marceaujevem »Jajcu«

RAZGOVOR S FRANCEM RUPRETOM, PREDSEDNIKOM ZDRUŽENJA VELIKIH STANOVANJSKIH INVESTITORJEV

Milijarde prihrankov

Tipski projekti bodo omogočili znatne prihranke pri načrtih, veliko serijsko proizvodnjo gradbenih elementov in racionalizacijo gradnje

Pred kratkim je bilo v Dobrni pri Celju plenarno zasedanje združenja velikih stanovanjskih investorjev, v katerem je članjenih večina občinskih skladov za stanovanjsko izgradnjo in vsi zavodi za stanovanjsko izgradnjo v LRS. Plenum stanovanjskih investorjev je med drugim zlasti poudaril potrebo po odločnem uvajanju tipskih projektov v stanovanjski gradnji. Zato smo zaprosili za razgovor predsednika omenjenega združenja, tovariša Franca Rupreta, in mu zastavili nekaj vprašanj.

— Zakaj si je združenje stanovanjskih investorjev zadalo v svoj program kot eno glavnih nalog uvajanje tipskih projektov?

— Tako je uvidoma moram poudariti, da združenje stanovanjskih investorjev ne propagira nikakršne uniformnosti v stanovanjski gradnji, nikakršne monotonosti. To je zlasti važno zato, ker nekateri posamezniki pod pojmom »tipski projekt« se vedno razumejo gradnjo hiš po enem in istem vzorcu. Skratka, da ne bo nesporazumov, združenje investorjev ne želi nikakršne vojne s projektanti in arhitekti. Morda bi boljše rekli, da nam gre za serijske objekte kot pa za tipizirane.

S tipskimi, serijskimi projekti želimo naše združenje uveljaviti predvsem tri cilje: prvič želimo dobiti načrte, ki se bodo lahko takoj uporabljali ne samo za eno stavbo, marveč večkrat. — Drugi cilj je v tem, da bo

mo pri razpisu natečaja zelo točno predpisati pogoje glede dimenzij. Torej, gre nam bolj za »uniformirano« posameznih gradbenih elementov. In kot tretje želimo dati gradbenim podjetjem popolnoma izdelano tehnično dokumentacijo, na osnovi katere bodo posamezna podjetja lahko na svojstven način reševala lastne proizvodne probleme.

— Kakšne prednosti bo prinesla tipizacija načrtov za stanovanjsko gradnjo? — Na to vprašanje sem delno odgovoril že prej, povedal bom še bolj preprosto. S tipskimi projekti želimo čim bolj vsestransko racionalizirati stanovanjsko gradnjo, obenem pa doseči na tem področju velike serijske proizvodnje posameznih elementov, kot so vrata, okna, stopnice, balkoni, ograje, kuhinjske opreme, zlebovi itd. Pri nas smo zgradili že na tisoč stavb, toda le malo načrtov se

večkrat ponavlja. Vzemimo konkretni primer: načrt za stavbo velja pri nas 5 do 7 odstotkov od celotne vrednosti zgradbe. Če stane nek stanovanjski blok 100 milijonov dinarjev, je torej celna načrta pet do sedem milijonov dinarjev. Vzemimo primer, da gradimo 10 blokov, vsakega po drugem načrtu. Za projekte mora torej skupnost plačati od 50 do 70 milijonov dinarjev. Če pa bi po tipskem projektu zgradili vseh deset blokov, bi na enem objektu znašal delež načrtov le 500 do 700 tisoč dinarjev.

— Ali bi morda lahko postregli z nekaterimi konkretnimi podatki?

— Kot sem že omenil, nam tipski projekti omogočajo predvsem racionalizacijo gradnje in pa velike serijske naročila. Pri racionalizaciji gradnje po tipskih načrtih bi podjetja lahko uporabljala tako imenovani brigadni sistem v taktu, kar je pravzaprav neke vrste tekoči trak. Gre v bistvu za to, da se neka skupina delavcev specializira za določene delovne operacije in premike od objekta do objekta. Po študijah znanega nemškega strokovnjaka dr. Wedlerja so s takšnim delovnim sistemom že na četrti zgradbi zmanjšali število delovnih ur kar za 42%. Sploh se tu odpirajo grad-

beni operativni velike možnosti izboljšav in prihrankov, zlasti se zato, ker vemo, da na večini objektov pri nas pred gradnjo nimamo popolne tehnične dokumentacije. Skratka, tipski projekti bodo omogočili gradbeni operativi, da se temeljito pripravijo, da bo gradnja načrtna, do skrajnosti racionalna. Pred kratkim sem v neki reviji bral, da so na nekem gradbišču v ZDA pred začetkom del imeli zbranih 240 detajlnih načrtov. Pri nas pa je večkrat tako, da med samo gradnjo izdelujemo načrte in jih celo izpreminjamo.

Velike pomenitve si obeh tudi od velikoserijske proizvodnje tipiziranih elementov. V Sloveniji izdelujemo na primer nič manj kot 61 tipov omar in 64 tipov postelj. Podobne primere najdemo tudi v proizvodnji gradbenih elementov. Jasno je, da taka razdrobljena proizvodnja ne more peljati k pocenitvi. Lani smo od nekega podjetja iz Litije dobili ponudbo, da nam pri seriji 300 kuhinjskih oprem, nudi 25% popusta. Lahko si torej mislimo, kakšna znižanja bi dobili pri velikih serijah, ki bi šle v tisoče in desetisoče izdelkov. S tem bi pomagali tudi industriji, ki bi se lahko usmerila na dolgoročno proizvodnjo in uvedla povsod tekoči trak.

— Kako daleč je že izdelava tipskih projektov v Sloveniji?

— Doslej smo navezali prve konkretne stike s projektivnimi biroji v Novem mestu, kjer smo že dobili nekaj načrtov. V načrtu imamo serijo 15 do 20 tipskih projektov, med katerimi bo po en načrt stolpnice, dva načrta velikih blokov, dva za manjše bloke, projekti dvojčka itd. Poudarjam pa še enkrat, da nam gre pri teh načrtih bolj za uvajanje tipskih elementov in tipskih prostorov, kot pa za popolno tipizacijo zgradbe. V okviru teh tipskih načrtov bo imelo vsako podjetje še vedno dovolj možnosti manjših variacij in sprememb.

Kot sem že rekel, bomo za te tipske načrte točno določili pogoje. Predvsem nam gre za dobro funkcionalnost stanovanja, za čim nižjo ceno, zlasti pa, da bo tak tipski projekt do največje mere omogočal uporabo tipiziranih elementov, enostavnosti, trpežnosti in cenejših materialov. Z drugimi besedami: tipski projekti bomo vrednotili predvsem po tem, v kakšni meri bo omogočal maksimalno racionalizacijo gradnje.

Natečaj za te projekte bo predvidoma razpisan v aprilu, rok pa bi bil približno do oktobra, kajti projektantom je treba dati za to delo dovolj časa. Poudariti želim, da bomo te načrte plačali nekoliko dražje kot ostale, seveda pa jih bomo s tem odkupili in jih bomo lahko uporabljali večkrat, kolikor bo pač naročil. S tem želimo stimulirati projektante na takih načrtih, ki bodo omogočili čim večjo racionalizacijo stanovanjske gradnje. Poudariti želim še to, da bodo pri odobritvi teh tipskih načrtov sodelovali številni činitelji, zlasti društvo ekonomistov, Inštitut za urbanizem LRS, Zavod za napredek gospodinjstva, Biro gradbeništva Slovenije in drugi.

— Ali nam lahko na koncu še poveste, kakšne prihranke bi nam prineslo uvajanje tipskih projektov?

— Težko je govoriti o konkretnih številkah, vsekakor pa lahko že samo pri načrtih prihranimo v dveh, treh letih na stotine milijonov. Če pa upoštevamo še velike pomenitve, ki jih morajo dati velike serijske proizvodnje tipiziranih elementov, in pa prihranke, ki bodo nastali na gradbišču, in na koncu, smotno gradnjo, potem je jasno, da bomo s tem prihranili v kratkem času naši skupnosti milijarde zneske. I. P.

Detaja delovnega postopka v tovarni koles »Rog« v Ljubljani

Foto: Svabić

Strokovno izobraževanje kmetijskih delavcev

Prejšnji teden se je v Podsmrtni pri Višnji gori končal tromeščni traktorski tečaj, ki ga je po naročilu Okrajne kmetijske gozdarske zbornice Ljubljana organiziral Zavod za tehnično izobraževanje. To je bilo prvo srečanje Zavoda s kmetijstvom, kar pomeni pomembno širjenje njegove pristojnosti.

Program in vodenje tečaja sta imela podlago v sodobnih andragoških načelih. Tečaj je bil zelo razgleden, poglavitni poudarek je bil na ponazoritvenih sredstvih (fotografije, diapozitivi, filmi) in praktičnem delu. V tečaj so vključili tudi strokovno ekskurzijo. Tečajniki so si ogledali moderne kmetijske stroje v Ljubljani in Jaboljah. Na tečaju so imeli naslednje predmete: družbeno upravljanje in zakonodaja in ustava, traktorji, motorizacija, prometni pouk, kmetijski stroji, agrotehnika, slovenščina in računstvo. Predavali so priznani strokovnjaki za kmetijstvo, promet in druge stroke.

Tečaj je obiskovalo 26 udeležencev iz raznih slovenskih krajev in iz drugih republik. Na koncu so tečajniki opravili strokovni kmetijski in vozniško-traktorski izpit. Udeleženci so zdaj polkvalificirani kmetijski delavci. Razen kmetijskih tečajev Zavod pripravlja še razne druge tečaje in seminarje, tako s področja trgovine, ljudske tehnike, stanovanjskih skupnosti ter raznih drugih dejavnosti. A. N.

Petdeset stanovanjskih skupnosti v Makedoniji

Pomemben činitelj na področju družbenega standarda

V Makedoniji so začeli ustanavljati stanovanjske skupnosti še pred sprejetjem Splošnega zakona o stanovanjskih skupnostih leta 1958. V Skopju so jih kmalu imeli 18, nato pa so jih ustanavljali tudi drugod. Do konca leta 1961 je bilo v tej republiki že 50.

Največ uspeha so doslej dosegli stanovanjske skupnosti v občini Idrije. Kisele Vode in Saat Kula v Skopju. Izdelale so akcijske programe s tistimi problemi, ki jih je bilo treba urevati na področju komunalne dejavnosti. Ti problemi so na primer: boljše preskrba s pitno vodo, pomoč hišnim svetom pri finančnem poslovanju in vzdrževanju poslopij, zaščita in vzgoja otrok ter mladine, zdravstvena in socialna zaščita, komunalna higiena itd. Ti programi niso ostali le na papirju. Skupnostim se je posrečilo pritegniti k njihovi urenitvi vsega, kar je v njihovi oblasti. Tako je v Idriji, na primer, bila posrečena rešitev problema s pitno vodo, kar je bilo v preteklih letih velika težava. Skupnosti so se tudi uspešno ukvarjale s socialno zaščito ter številna podjetja, ki imajo svoje obrate oziroma stanovanjske poslopja ter trgovine na ozemlju posameznih stanovanjskih skupnosti. Odprli so 24 otroških ustanov in uredili veliko ulic. Kulturnim, družbenim in političnim organizacijam so preskrbeli ustrezne prostore. Uspehi posameznih skupnosti v Skopju so prispili k temu, da ljudske odbore, da so začeli računati z njimi pri izpeljavi svojih perspektivnih,

komunalnih in drugih načrtov. Ljudski odbor občine Kisele Vode v Skopju, ki je pravilno razumel pomen stanovanjskih skupnosti pri urejanju komunalnih problemov na svojem področju, že dve leti dodeljuje sredstva, namenjena za komunalne dejavnosti, stanovanjskim skupnostim. Stanovanjske skupnosti porabljajo ta sredstva za zadovoljevanje tistih potreb, za katere so jih določile posebne komisije za komunalne probleme, ali pa v druge namene, pomembnejše za to področje oziroma za državljane. Tako je stanovanjska skupnost »Robert Gajdič« v Skopju porabila sredstva, ki jih je dal ljudski odbor za ureditev parka v doličah, za ureditev parka v nekem naselju in za opremo prostora, namenjenih mladini in kulturno-političnim organizacijam.

Makedonske stanovanjske skupnosti imajo 57 različnih servisov, ki pa se združajo v zadovoljivo vseh zahtev in potreb. Kljub prizadevanjem stanovanjskih skupnosti, da bi pomnožile njihovo število, niso napravile veliko samo zato, ker ne morejo najti

ustreznih prostorov, potrebnih za normalno delo servisov. Tako so spoznali pomembno pomanjkljivost stanovanjske izgradnje zlasti v Skopju. Čeprav so v tem mestu zgradili nekaj tisoč stanovanj, niso skoraj nikjer zagotovili ustreznega prostora za preproste in uslužnostne servise. Od 27 servisov v Skopju imajo le trije svoje prostore. Prav tako niso mogli ustanoviti novih servisov zaradi pomanjkanja kadrov in pa zato, ker primanjkuje sredstev za nabavo servisne opreme.

Stanovanjske skupnosti v Makedoniji so lani ostvarile 89 milijonov 382.986 dinarjev. Ta sredstva so dobile največ iz dohodkov posameznih servisov, stanovanjskih najemnin in iz dotacij ljudskih odborov. Zaradi dosedanjega nesistematičnega načina dodeljevanja dotacij ljudskih odborov so bili ti dohodki precej manjši od resnično mogočih. Zelo redko so na primer ljudski odbori zagotovili stanovanjskim skupnostim participacije za dobavo kreditov.

Samo v samoupravnih organizacijah stanovanjskih skupnosti dela tisoč državljanov. V posameznih komisijah stanovanjskih skupnosti pa sodelujejo tudi drugi državljani iz posameznih političnih, družbenih in gospodarskih organizacij. Prav tako sodelujejo pri tem delu tudi člani posameznih organizacij na terenu in člani kolektivov.

Neustojljivo željo Ribničanov po nenehnem potovanju je okevečala celo narodna pesem. Potovanje jim je v kratki, skratka domov ne zdrži... Moja mož je ostal vse življenje samo Ribničan, nam je dejala Lovisnina mama iz Dolenjih Laz pri Ribnici. Se zdaj, na stara leta tovari suho robo iz so drške zadruge tja na Primorsko. Otroci, sin in hčerka sta odšla v Nemčijo na delo. Hčerka in njen mož bi rada čimprej odšla iz domačo hišo. Tako sem sama na kmetiji s tole majhno vnukinjo Nevenko, ki me tudi po desetkrat na dan vpraša: Pa kdaj se bo vrnila mamica? V zadnjem času odhajajo v Nemčijo celo mlade ženske, poročene, matere in samske. Doma pa ostajajo otroci brez staršev, v varstvu starih očetov in mater, ki kljub najboljši volji ne morejo svojim vnučkom pri vzgoji nadomestiti staršev. Težavno bi našli vse, ki so odšli in zapustili doma družino ali zemljo in komaj takoj dnevno, ko se bodo vrnil. Pisma domotožja neprispejo romajo k domačim v domovino.

Po svetu žene ribniške ljudi predvsem želja po motorizaciji, nabava raznih kmetijskih in tudi gospodinjstvenih strojev. Med temi izdelanci, ki so sedaj v Nemčiji, ni bil noben nezaposlen, saj vsakega, ki je odšel, posreduje skupin na delovnem mestu v podjetju, bodisi na kmetiji. Iz ribniške občine se začnejo zadrževati v Nemčiji okrog 800 občanov. Razumljivo, da je število tolikšno, ker v ribniški občini imajo vsi ljudje pravico potovati in si urediti življenje tako, kot menijo, da je najbolj prav.

Neustojljivo željo Ribničanov po nenehnem potovanju je okevečala celo narodna pesem. Potovanje jim je v kratki, skratka domov ne zdrži... Moja mož je ostal vse življenje samo Ribničan, nam je dejala Lovisnina mama iz Dolenjih Laz pri Ribnici. Se zdaj, na stara leta tovari suho robo iz so drške zadruge tja na Primorsko. Otroci, sin in hčerka sta odšla v Nemčijo na delo. Hčerka in njen mož bi rada čimprej odšla iz domačo hišo. Tako sem sama na kmetiji s tole majhno vnukinjo Nevenko, ki me tudi po desetkrat na dan vpraša: Pa kdaj se bo vrnila mamica? V zadnjem času odhajajo v Nemčijo celo mlade ženske, poročene, matere in samske. Doma pa ostajajo otroci brez staršev, v varstvu starih očetov in mater, ki kljub najboljši volji ne morejo svojim vnučkom pri vzgoji nadomestiti staršev. Težavno bi našli vse, ki so odšli in zapustili doma družino ali zemljo in komaj takoj dnevno, ko se bodo vrnil. Pisma domotožja neprispejo romajo k domačim v domovino.

Pomislite nad množičnim izseljevanjem na delo v Nemčijo izvirajo od drugod. Tisti, ki se vračajo z dela v Nemčiji, niti po videnju, pa tudi z besedami ne tajijo, kako temeljito se mora delati. Po opravljenem delu je marsikateri tako dokončno izčrpan, da ne more niti govoriti in mu je edina želja počitek, da bi zdržal naslednji dan. In če tako vztraja po leta, leto dni, je domala čudež, če ne čuti posledic na zdravju. Kaj pomeni, če se vrne domov z avtomobilom, sam pa obleži in je prisiljen odstopiti od svojih načrtov, ker mu je čisto, zdravo in življenjski optimizem popolnoma neusmiljena tužna. Avto se pozabljen pravi v skledju.

V ribniški občini niso tako redki primeri, ko ljudje po povratku z dela v Nemčiji resno obolio. Ribniška komuna plačuje težke tisočake za zdravljenje za tuberkulozo obolelih delavcev. Doslej so zabeležili več takih hudih obolenj kot posledico pretiranega paranja. Seveda pa se takega izčrpanega človeka branijo sprejeti pomoč na delu in v podjetju, saj letni čas ne bo mogel dati od sebe tistega, kar lahko zahteva v pripravi na delo in zdravljenju. Tudi na morje kar tako pooblašiti, kako je pred desetimi meseci, pred letom dni brez slova vesti kar na lepem zapustil delo, pa naj bi bil v podjetju še tako potreben. Končno podjetje ni socialna ustanova.

Povratniki z dela v Nemčiji seveda niso bili vsi tako težko oboleli, da bi mogli vzdržati dolgi čas. Če sodelujejo v Nemčiji, prepričani samim sebi, nihče ne misli na organizirano rekreacijo in socialno zaščito.

Tovarna „Rog“ nezadržno navzgor

Produktivnost nenehno narašča in je v letošnjih prvih dveh mesecih za 19% višja od lanskega povprečja — Z njo naraščajo tudi osebni dohodki, od lanskih 30 na letošnjih 34 tisoč dinarjev mesečno

Morda je kolektiv ljubljanske tovarne koles »Rog« med najzanimivejših, ki dokazuje, kakšne uspehe omogoča izpolnjen gospodarski sistem, seveda že kolektivni duh njegove spodbudnosti in če si zavestno prizadeva, da bi jih izkoristil. Kakšni so torej uspehi tega kolektiva?

Januarja in februarja letos so izdelali 12.720 koles, lani v enakem času pa le 9.900. Razen tega so proizvedli še raznih delov za pet milijonov dinarjev več kot lani. Zaposlenih je 83 ljudi manj in je polematsko produktivnost za 19 odstotkov višja od lanskega povprečja ter za 48 odstotkov višja kot lanske prva dva meseca. Uspeli so celo boljše od decembrskega, ki je v podjetjih navadno »slabšejo«, da bi bil letni uspeh čimboljši.

Kljub temu, da so lani pocenili kolesa za petino, so osebni dohodki večji. Povprečni osebni dohodek v januarju in februarju znaša 34 tisoč dinarjev, lani povprečno 30 tisoč dinarjev. Bruto dohodek na zaposlenega pa se je povzpel lani na 4,5 milijona dinarjev, kar je poseben uspeh za to industrijsko panogo.

Od kod tolikšni uspehi? Predvsem so si za ta meseca že lani zagotovili surovine. In drugič: jasno jim je, da je gromotni položaj kolektiva odvisen le od dobre gospodarske in od čim večje proizvodnje, da o kakovosti, po kateri je ta kolektiv znan, niti ne govorimo. Menijo namreč, da je gospodarski sistem, tako spodbuden, da se plača pravi, saj, kot sami pravijo, podjetju ni nikdar ostalo toliko sredstev kot letos.

Ze lani se je delavski svet odločil za hitrejši tempo proizvodnje. Potlej se preučevali standardne časovne gibov pri vsaki delovni operaciji na »novi tempo«. Zdej

je ta posel opravljen in so v treh oddelkih zvišali normativ za 60, v dveh za 80 in v enem za 120 odstotkov. Vse to šele uvajajo, vendar dosegajo delavci že 80% novega normativa. In seveda tudi več zaslužijo!

Letošnji plan določa, da bodo napravili 80.000 koles, po perspektivnem planu pa naj bi jih izdelali leta 1965 že 200.000. Z določitvijo novih standardnih časov so ugotovili, za koliko bo treba povečati proizvodne zmogljivosti na posameznih delovnih mestih in seveda tudi, koliko bo treba za to investirati. Ko so si namreč pred leti določili številko: 80.000 koles, so računali, da bodo morali v tolikšno proizvodnjo kar precej investirati. Z izkoristkom notranjih rezerv se je pokazalo, da je bilo treba za tako proizvodnjo precej manj investicij, kot so jih skrajaj ločali. Z novimi standardnimi časi pa je ta notranja

rezerva že popolnoma izkoriščena. Rezerve pa so še v poslovnih stroških. No, direktor je položaj v njihovem podjetju opisal s prispevkom: če postavim vlak na progo Ljubljana-Maribor, ne bo prispel nikamor drugam kot v Maribor. Tako je tudi s poslovnimi stroški. Če narobe proizvodni postopek podrobno organiziramo, določimo realne norme porabe materiala, režije itd., mora to nujno pripeljati do planiranega uspeha.

Kajpak pri tem ne izločajo subjektivnega vpliva. Prav to pa je ena izmed zadev, ki jo nameravamo izpopolniti v sistemu notranje delitve dohodka. Medtem ko se oblikuje dohodek ekonomske enote zdaj po enoti proizvoda, kajne? Se letos vključijo v oblikovanje dohodka še element stroškov. S tem bodo gromotni interese delavcev usmerili tudi na ta tako pomemben činitelj dohodka.

Vse tako »gladko« je ne teče tako gladko. Ze nastajajo težave, posebej z reprodukcijskim materialom. Tako so v nekaterih oddelkih že stali po nekaj dni, kar bodo morali kasneje pristoriti. Zaradi splošne stiske z devizami tudi kooperanti, ki so odvisni od uvoženih surovin, zaostajajo z dobavami. Ze tri mesece n. pr. izdelujejo le turna kolesa, kar jim manjka zavor za športna.

To pa odpira drugo vprašanje: kaj so v podjetju storili, da bi tudi sami ustvarjali devize ter se uveljavili na svetovnem trgu. Tu je bolj sila, tudi in tudi neenakopraven. V Rogu pravijo, da takole sorazmerno majhno podjetje ne more tekmovali s celo državo. Navajajo tale primer. Par pedalov iz Zahodne Nemčije stane 0,45 dolarja. Za toliko bi ga prodal tudi »Rog«. Madžarska in CSSR jih prodajata pa po 0,29 dolarja, kar je daleč pod ceno. Kakopak s tem ni rečeno, da bi Rogovci zaradi tega vrgli puško v koruzo. Nekatere dele kolesa izvažajo tovarni Puch v Avstriji, s katero imajo kompenzacijsko pogodbo. Z njo pa ne pokrijejo vseh potreb po uvozu. Prizadevajo si, da bi letos več izvažali. Tako se pogajajo z eno izmed egiptovskih tovarnih koles, ki sama ne proizvajajo vseh delov, da bi z njo gospodarsko sodelovali. V Južno Ameriko so poslali vzorce svojih koles in bodo morda prodali tudi na ta trg.

Pri dobrih tisoč dinarjih, kolikor dobe za dolar, in ob cenah na svetovnem tržišču, poravnajo le svoje stroške. Nemara jih tudi to sila k tako pospešenemu boju za večjo produktivnost, saj si morajo že zdaj zagotoviti sredstva za 200 tisoč koles na leto. Domači trg najbrž ne bo pokupil toliko, saj ne vnašajo niso sami. Če Rogovci dovolijo pripomočki, da dejal, da je tudi investicija v izvoz lahko rentabilna.

Vlado Jare

Edina gospodarja na Lovisnini domačiji v Dolenjih Lazih pri Ribnici sta mala Nevenka in njena stara mama. Slike sta bili kako navezani druga na drugo, vendar otrok le ne more prebrskati, da ga je razen očeta zapustila tudi mamica.

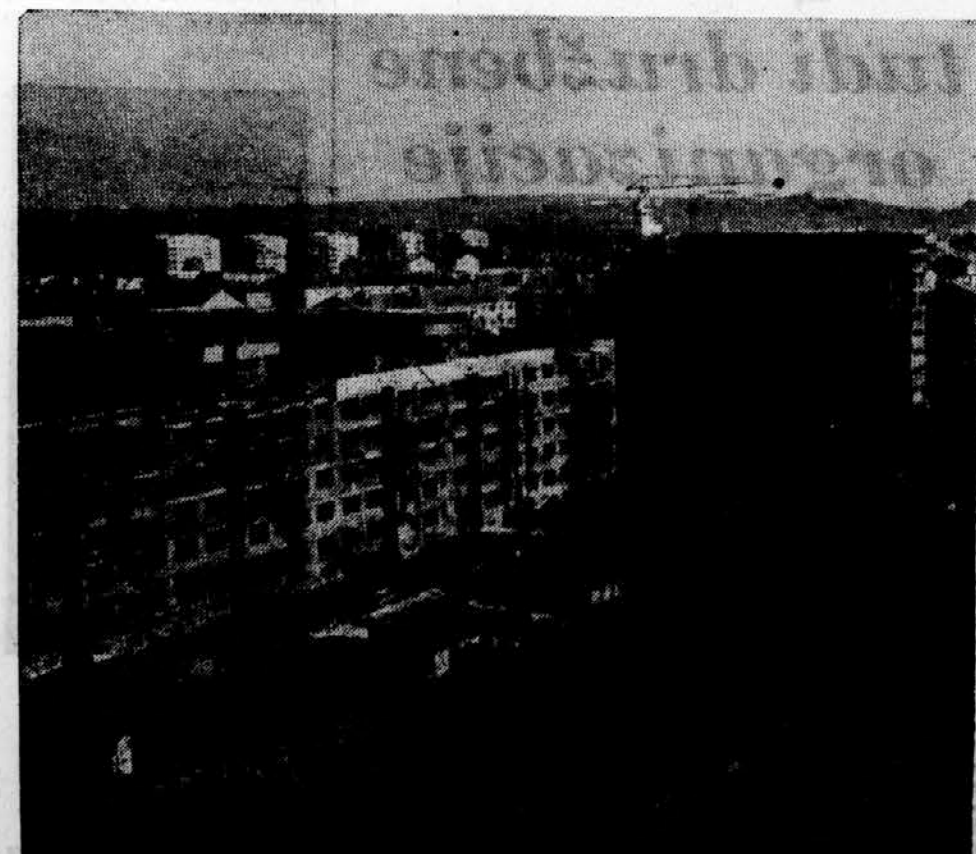
Foto: S. Busid

vsako si pomaga kot ve in zna. Zato pa se tudi vsi ne vračajo motorizirani. Marsikateri mora kaj kmalu spreminjati težko delo ali pa se odloži za vrnitev v domovino.

»Ko bi pred odhodom vedel to, kar vem sedaj,« je odločno povedal delavec, ki je samo tri mesece preživel v Nemčiji, »ne bi nikoli prestopil meja te namiljene Indije Koromandije. Ti

trije meseci so me za vselej odpravili. Rad bi povedal tistim, ki lahkomišlino zapušča delo v domovini, da si doma lepe možnosti, da si pridrži delovni in smotni vzorec svojega ljudskega standarda. Tužna — Nemčija nima srca za tuje delavce in jim zapusti vse preveč grenkih spominov.

Marija Robek

Novo naselje v Skopju se naglo širi. Stanovanjske skupnosti so veliko prispevale k novim uspešnim servisom, otroškim varstvenim in drugim ustanovam, ki jih drsko mesto poprej ni imelo.

Foto: Drnvo

Arica, Santiago, Vina del Mar in Rancagua

PISANI ČETVORICI

Rancagua bo videla v prvem tednu svetovnega turnirja še ostale štiri izbranice, in sicer reprezentance Argentine, Bolgarije, Madžarske in Anglije. Tudi ta družba je čudno pisana.

Zastavo nosijo v njej Argentinci, ki se samozavestno že zdaj štejejo za najboljši končni zmaga. Konec boljše obovet priznavajo sicer Brazilcem — očitno iz spoštovanja pred vizitko, ki jo imajo ti zadnja štiri leta — sicer pa govori o njem pisarje ter bo najo tudi drugače, da so enaki z njimi, zelo verjetno pa tudi boljše od Urugvajcev in Čilenov. To hvalisanje je glede na dosedanje dosežke argentinskega moštva vsaj v dosedanjih tekmah s tem naslovom malo pretirano. — pa je, da so njihovi nogometaši pravi umetniki ob rogi, zato pa mnogo manj učinkoviti realizatorji. Mimo tega

pa so prav Argentinci izgubili zadnja leta mnogo velikih moštvo, ob čigi, ker so jih boljše denarje odpeljali drugi križem po svetu, zlasti Italijani in Španci. Odklonili pa so, da si bodo pokal — če ne vzeli — pa vsaj pričrtili eno najvišjih mest.

Zelo srečno, a pri vsem tem le zasluženost so si oskrbeli tozovnico za Južno Ameriko naši sosedje Bolgarci, po senzacionalni izločitvi Francije, tretje v Stockholmu 1958. Ker se zavedajo, da prve, druge in tretje v tako častne nagode, so se pripravili za to, da bodo prišli na takšno pripravo, odkar se ukvarjajo s to igro. Trener Boskov je predvsem navezal slike z Rusi, da bi skoval čim bolj homogeno ekipo. Iluzij, kakem presentativnem vopnu med velike si ne ocajo nobenih, bodo pa zaigrali iz srca in skušali večino na-

domestiti z borbentostjo. S tem orožjem so v zadnjih letih ugnali že marsikatero bolj prekaljeno tekme.

Enako kakor Bolgari se bodo po sovjetskem zgledu in načrtu za čiliske arene nabrusili tudi Madžari, kar bo tem lažje, ker so Rusi pokazali za to uslužno mnogo razumevanja in so celo nekaj lastnih priprav prenesli kar na madžarska tla. Oficialno so prireditelji iz Čila na enako tehnično z Madžari posadili Nemece in Špance, s čimer so potrdili, da jih niti zdaleč ne prištevajo za kandidate, s katerimi ne bi imeli prav vsi dovolj opravka. Če pojde po sreči, računajo Madžari s častnim mestom pri sredini tekme.

Z angleškega otoka in močno odmaknjene domovine nogometa prija leto na svetovni turnir ena sama enostorica, ki jo potemtakem čaka še posebno težavna naloga. Priprave tečejo po strogo izdelanem načrtu, zlasti izrazito pa se bodo skušali izpolniti na številnih poskusnih tekmah, v katerih name-

rajava selektorji prerešati kakih 40 kandidatov. Pocen se Angleži gotovo ne uodo prodali, o tem ni treba dvomiti. Res pa je, da je njova slava v zadnjih preskušnjah te vrste že močno obledela in verjetno tudi tokrat ne bodo stali preveč v ozadju, ko bodo razdeljevali najbolj zaželena priznanja.

Iz teh kratkih beležk o splošnem vzdušju med člinskimi kandidati v znamenju priprav pred odhodom na boljše in njihovih priprav nanj veje pravzaprav zastani ena prav značilna težnja, na so vsi odklonili stori čim več, da bi se častno ršili iz tega peklenjskega kotla. Riti enega med njimi nismo mogli ujeti po tej plati, da bi bil pripravljen pristati tudi na zadnje mesto med vsemi. Po najpreprostejši računici pa bo moral eden vzeti nase tudi to trpkost, čeprav vse zgodovinsko breme — vsaj do leta 1966, ko bodo to nogometno predstavstvo z vsem sijajem ponovili v zibelnici sametane Anglije — na čast njegovega stoletnega jubileja.

VSTOPNE PRESKUŠNJE V VINI DEL MAR

Na stadionu v Vini del Mar čakajo na vstopne preskušnje naslednje štiri reprezentance: Brazilije, Mehike, Španije in CSSR.

Z ogromnim trenerskim štabom in neizčrpni čimarnimi sredstvi se za spopad pred svetovni pripravlja sedanjí svetovni prvak Brazilci. Kakor kažejo mnogi ukrepi odgovornosti, namerava vodstvo predvsem zasidrati v enajstorič kolektivno igro in zadržati vsako individualno paradiranje, zlasti pa kakršno koli nedisciplinlo, kar onoj bi utegnilo na takem turnirju povzročiti veliko škodo. V skrajnem primeru bodo sestavljali rajši pritegnili miadje in nadarjene igralce, ki še niso razvijali po južnoameriškem okusu. Po nedavnih uspešnih turnirjih reprezentance SZ je Brazilce prevzel poseben strah pred sovjetskimi nogometaši, ki jih imajo —

čeprav so jih na vseh treh tekmah v Latinski Ameriki gledali samo od daleč — za navadne nasprotnike in resne sovornike za eno najboljših mest. Pole in Garincha prav gotovo ne bosta dovolj, da bi ugnala celo Jasinovno enajstoro.

Mehikanci so nasproh precej trezni optimisti, čeprav so bili prav tako izžebani v skupini ne tako močnih, kar pomeni takih, ki so jim že vnaprej namenjeni skromnejši prostori. Igrajo krepek in hiter nogomet, dopadljivo obvladajo usnje in tudi taktično se že s pridom uvajajo v variirane sodobne igre. Nogometnega kadra imajo na pretek, res pa je, da je grob in neobdelan. V srečanju z evropskimi moštvili se ne morejo hvaliti s kakšnimi izvori. Pravijo, nekako izmikajoče, da bodo zasedli častno mesto in v tem imajo konec koncev prav, saj se bo tako reklo tudi šeststajnemu med vsemi, kar jim je.

Španjci, ki šteje celo vrsto slovitih klubskih kolektivov z Realom na čelu, očenjujejo strokovnjaki na papirju za udarnejšo od Italije. Njena državna reprezentanca pa se javno pojavlja pravzaprav prerokdo, da bi lahko rekli kaj določnejšega o njenih šansah na tem zahtevnem sestanku. Nedvomno je tam na voljo mnogo odličnih posameznikov, o katerih pa je ni mogoče prerokovati, da bodo enako zalegli tudi v drugačnem okolju in v srečanju s tako raznovrstnimi tekmeči, kakršne jim je nametala kocka.

Čehoslovaki niso prvič na takom pomembni prireditvi. Njihovi predniki iz dvajsetih let tridesetih let so priigrali čehoslov. nogometu mnogo slave. Med srednjeevropskimi reprezentancami ranirajo ta čas brž za Avstrijci ali Madžari, s čimer pa še ni rečeno, da v zadnjih letih tudi s tema sosedoma niso pospravili nekaj pravega zmaga. Kakor beremo, se nameravajo odpraviti na čilsko igrišče v glavnem se zlasti v trikratnem zavrtljaju proti Skotom — pretili do častnega prostora med nogometno elito sveta. Priprave tečejo in računju kazejo, da se menijo obdržati neke v zlati sredini, kolikor jim seveda muhasta zgoda ne bo zaigrala kaj takega, kar tudi na svetovnem turnirju mnogim ne bo ostalo prihranjeno.

Časti za Rudolphovo

Trikratna olimpijska zmagovalka — tekačica Erna Poll-Witt, ki je slovo od lauske bilance prejela še eno zelo zavdano priznanje, in sicer t. im. Sullivanovo odlikovanje, ki ga oddaja ameriška atletska unija atletom, ki so s izvirnimi močmi dosegli obenem lahko tudi za vzor drugim športnikom. Ga zela iz Tennesseeja je pri tej priložnosti resno demantirala vse govorice, češ da misli dati slovo tekavi ob stoparici, kar dejav se je medtem tudi še omožila.

NAGEL IN ZASLUŽEN VZPON

Kakaj igra Stein na troboju z Gligorcem in Benkojem? Tako so se pred 14 dnevi spraševali številni ljubitelji šaha po svetu, ki so pozabili na pravilo FIDE (Mednarodna šahovska federacija), da oboji prvih šest igralcev na mednarodnih turnirjih vemojstri nalog. Sovjetski mojster Leonid Stein je bil v troboju prvi, tako pa tudi šesti v končni razvrstitvi mednarodnega turnirja v Stockholmu. S tem uspehom pa si je tedaj Stein zagotovil vemojstrstvo. Sedemdesetletni šahovski vemojster na svetu je tako 20-letni Leonid Stein.

Stein se je prebil v vemojstrsko šahovsko elito kot prvi "meteor": že v prvem nastopu na prvenstvu ZSSR je zasedel mesto med prv četvorico (leta 1961). Na turnirju kandidatur na Antilih ne bo nastopil samo zaradi pravila FIDE, da lahko na tem turnirju nastopijo samo trije najboljši sovjetski igralci z mednarodnega turnirja. Stein je — posebno v finski turnirju — pokazal v Stockholmu odlično igro.

SELCI: STEIN
CRNI: B. BOLBOCHAN
1. e4 e5, 2. d3 b6, 3. c3 (Crni je v drugi potezi izbral malo

PREDSTAVLJAMO KANDIDATE ZA SVETOVNEGA PRVAKA

Velemojster Paul Benko

Kdo je Paul Benko? Tako so se spraševali ljubitelji šaha v Jugoslaviji leta 1957, ko je Benko v svojem prvem nastopu v conski šahovski areni v Dublinu delil drugo do tretje mesto v Gligorci. Takrat prav gotovo še slutiti niso, da bo Paul Benko nekega dne izsilil Gligorca iz borbe za svetovno šahovsko prvakost.

Štirinajdesletni Paul Benko je vsekakor med najboljšimi velikimi sodobnimi moštri šahovske igre. Čeprav so bili njegovi uspehi v Portorožu morda nekoliko rezultat podcenjevanja s strani nasprotnikov, čeprav so bili njegovi uspehi v Stockholmu — posebno v troboju — prepleteni s "kombinacijami" izven šahovske deske, s "kombinacijami", ki jih omogočajo ne popolna pravila FIDE. Ko je sprva napadno izražal, da ima boljši Sonneborn kot Gligorci, je zahteval od predsednika FIDE, da bi igral samo dvojbo z Gligorcem. Ko je ugotovil napako, je zahteval troboj. Pri tem pa je znova poudarjal, da turnir

hovačo prvenstvo. Conski turnir v Dublinu leta 1957 je bil samo uvodna v šahovski smiselnosti Paula Benka. Mednarodni turnir v Portorožu leta 1958 je zaključil s tretjim do četrim mestom v vemojstrskim naslovom. Mednarodni turnir v Stockholmu leta 1962 je zaključil s petim do sedmim mestom, v troboju, ki je sledil, pa si je že drugič priboril mesto med kandidati za svetovnega šahovskega prvaka.

Štirinajdesletni Paul Benko je vsekakor med najboljšimi velikimi sodobnimi moštri šahovske igre. Čeprav so bili njegovi uspehi v Portorožu morda nekoliko rezultat podcenjevanja s strani nasprotnikov, čeprav so bili njegovi uspehi v Stockholmu — posebno v troboju — prepleteni s "kombinacijami" izven šahovske deske, s "kombinacijami", ki jih omogočajo ne popolna pravila FIDE. Ko je sprva napadno izražal, da ima boljši Sonneborn kot Gligorci, je zahteval od predsednika FIDE, da bi igral samo dvojbo z Gligorcem. Ko je ugotovil napako, je zahteval troboj. Pri tem pa je znova poudarjal, da turnir

Drugo kolo V Mar del Plati

Po poročilu agencije AP je v drugem kolu mednarodnega turnirja v Mar del Plati Parma prekinil partijo s sovjetskimi vemojstri Smislovom. Ostali rezultati pa so bili naslednji: Polugajevski : Rossetto 1:0, Panno : Byrne remi, Najdorf : Bielicki remi, Szabo : Guimard 1:0, Sangueti : Pilnik prekinjeno, Penrose : Lefeliev prekinjeno.

Po drugem kolu vodi madžarski vemojster Szabo z dvema točkama.

Komentar: M. Matulović

Tabela državnega prvenstva

SKOPJE 1962	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	Točk	M.	%
1. Matanović	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	11	I-II	69
2. Mintč	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	11	I-II	69
3. Sokolov	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	10	3	63
4. Čirič	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	9	4	59
5. Ugrinovič	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	9	5-7	56
6. Bukič	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	9	5-7	56
7. Ostojič	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	9	5-7	56
8. Pirc	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	8	8-9	53
9. Šmajbegovič	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	8	8-9	53
10. Janošević	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	8	10-11	50
11. Marović	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	8	10-11	50
12. Udovčić	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	7	12	47
13. Lukič	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	7	13	44
14. Butković	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	6	14	38
15. Sofreuski	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	5	15-16	34
16. Mejič	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	5	15-16	34
17. Mihajčević	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	3	17	19

Iz šahovske preteklosti

Dunajčan Rudolph Spielmann ima v šahovski zgodovini posebno mesto. Rojen leta 1883 je bil sicer sodobnik Rubinsteinja, Vidmarja, Nimovčiča in drugih vemojstrov iz plejade, ki je razvijala in bogatila steinitzovo in Tarraschevo izročilo vendar se sam ni veliko brigal za razvoj te slavne šahovske šole. Spielmannove partije kažejo, da je bil njihov avtor pravi pravcati neje-

vern Tomaž in da se je neredko posmahal teoretičnim načelom in spoznanjem, do katerih so se v potu svojega obraza pripale vse dotedanje šahovske generacije. Po vsem oče Spielmann ni proniknil v najgloblje skrivnosti šaha in tudi ni kazal prave volje in znanstvene strasti, da bi to storil. Če je že imel kakšnega vzornika, potem je bil ta vzornik lahko samo romantik An-

derssen, mož, ki je še verjel v otroško zabldo, da doganjaja na šahovski deski niso odvisna od šahovskega prostora, časa ter pozicijskih in drugih zakonitosti, ampak zgolj od umske moči in čarodajske vsešine posameznega igralca. Če bi ju postavili drugega ob drugega, bi bil seveda Spielmann močnejši šahist kot Anderssen, toda razvojno gledano je bil Anderssen večji. Medtem ko Anderssen pol stoletja prej še ni bilo dano, da bi gledal šah v steinitzovski kompleksni luči, bi bilo Spielmannu to mogoče, ko bi se bil hotel poglotiti vanj in pročitati njegove razvojno utemeljene zakone. Če lahko tedaj sodimo, da je bil Spielmann objektivno močnejši igralec, je bil tak predvsem zato, ker je obilo epohalnih spoznanj zajel vsaj po nevednosti, če že ne zavestno, in hote.

Spielmann je dosegel na turnirjih kopico odličnih uspehov. V San Sebastianu 1912 je bil z Nimovčičem drugi do tretji, v Pistianyh istega leta je bil drugi. Deset let kasneje je spet delil v Pietianyh drugo mesto z Aljechinom, v Teplicah Sanovih pa prvo mesto z Retjem. Največji uspeh je nedvomno dosegel leta 1928 v velturizmu na Sarnenringu, ko je zmagal sarn pred Aljechinom, Vidmarjem in ostalo vemojstrsko družbo.

Spielmann je bil v šahu približno to, kar je bil v glasbi njegov rojak Johann Strauss. Igral je lahkonotno, melodiozno, dopadljivo. Bil je sijajen v kraljevem

kandidatov manj ni sanirali, da bi najraje odpotovali v New York in podobno. Gligorci je bil po končanem turnirju finančno in psihično utrujen, ker je moral za zaključek že tako več kot naporne turnirja brez prostega dneva igrati — zaradi Petrosjanove "boleznine" — zaporedoma s štirimi vemojstri iz ZSSR. Benko pa je ob zaključku zahteval, da se igra troboj takoj... FIDE je odločila in trije vemojstri so nemudoma ponovno sedli za šahovnico.

V odločitvi partiji med Benkojem in Gligorciom je na primer vemojster iz New Yorka razmišljal za eno samo potezo 20 minut, preden je Gligorci ugotovil, da nasprotniku šahovska ura sploh ne teče. Benko je moral v omenjeni partiji reševati številne probleme na poti k zmagi, tako da bi v časovni stiski morda težko našel edine poteze, ki so vodile k celi točki. Troboja je bil malo konec, Gligorci pa je lahko samo še mislil na pokvarjene ure, izgubljene partije iz dobrih pozicij in neprespane noči.

Vendar — šah je šah! Če hočemo dati objektivno sliko borbe za šesto mesto v Stockholmu, ne smemo prezreti partije Benko : Barcza iz zadnjega kola. Benko je smel — posebno v nadaljevanju prekinjene partije — dopolniti položaj, pri čemer je svoje možnosti za zmago še boljšal od poteze do poteze. Ko se je pripravil na zaključno akcijo, je sledil nepričakovani epilog te miniaturne šahovske drame. Benko je bil samo za trenutek nepazljiv: Barcza je žrtvoval kvaliteto in na šahovnici je ostala trdnjava proti skakaču. Remi! Benko je tako zamudil svojih pet minut. Toda ob prvi novi priložnosti je bil veliko bolj pazljiv.

Zanimivo je, da Benko razen na turnirjih za svetovno prvenstvo, zlasti v zadnjem času, ni žel preveč bleščečih uspehov. Na prvstvenih Madžarske je bil enkrat prvi (1948), drugi (1954) in tretji (1961). 1957 leta je emigriral v ZDA, kjer je dolgo čas živl brez državljanstva. Američani so ga priznali s "vojegar šole" po kandidatskem turnirju v Jugoslaviji. Benko se je rodil v Amiensu (Francija), šahovsko zrasel pa je v Budimpešti. Nj omenimo, da se je na turnir v Stockholmu plasiral šele zato, ker sta odpovedala udeležbo ameriška igralca Lombardy in Weinstein. Lahko bi torej rekli: Benko se vedno pripelje v zadnjem vagonu zadnjega vlaka. Prispe pa le!

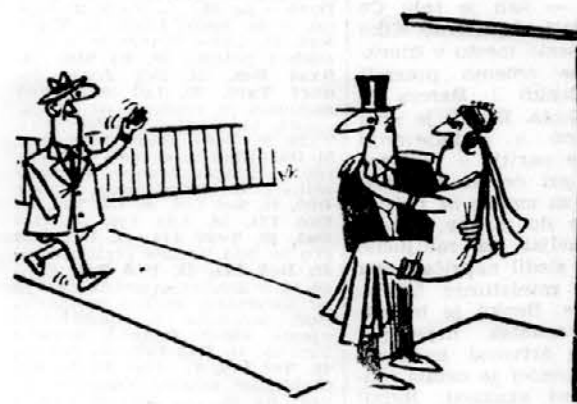
A. Pasternjak

Grünfeldova obramba

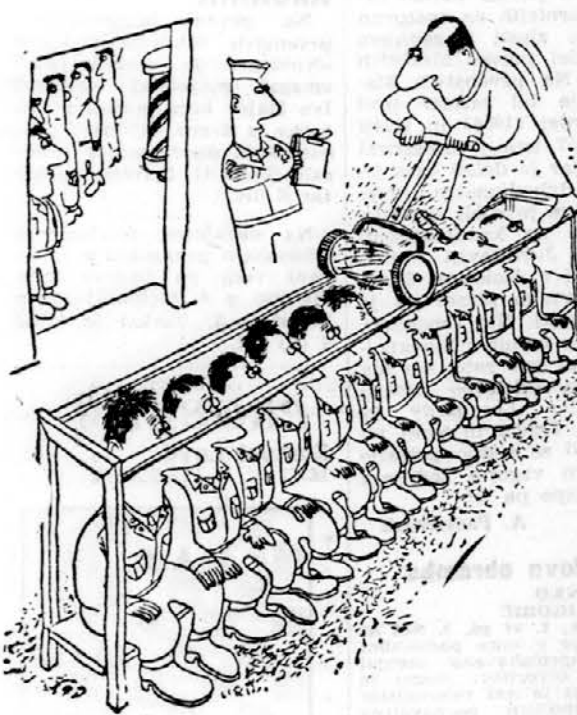
BELI: BENKO
CRNI: GLIGORCI
(Gligorci je v 1. potezi pomembni partiji nepričakovano menjal repertoar otvoritev: znano je eden najboljših poznavalcev kraljeve indije na svetu. Benko se je verjetno bal presenečenja, zato je izbral skromnejšo odločitev: 4. Lf4, 5. e3, 6. d3 (Beli se izogiba začetni nastopi na 6. cxd5, 7. Sxd5, 8. Lxd5, 9. Lxd5, 10. Lxd5, 11. Lxd5, 12. Lxd5, 13. Lxd5, 14. Lxd5, 15. Lxd5, 16. Lxd5, 17. Lxd5, 18. Lxd5, 19. Lxd5, 20. Lxd5, 21. Lxd5, 22. Lxd5, 23. Lxd5, 24. Lxd5, 25. Lxd5, 26. Lxd5, 27. Lxd5, 28. Lxd5, 29. Lxd5, 30. Lxd5, 31. Lxd5, 32. Lxd5, 33. Lxd5, 34. Lxd5, 35. Lxd5, 36. Lxd5, 37. Lxd5, 38. Lxd5, 39. Lxd5, 40. Lxd5, 41. Lxd5, 42. Lxd5, 43. Lxd5, 44. Lxd5, 45. Lxd5, 46. Lxd5, 47. Lxd5, 48. Lxd5, 49. Lxd5, 50. Lxd5, 51. Lxd5, 52. Lxd5, 53. Lxd5, 54. Lxd5, 55. Lxd5, 56. Lxd5, 57. Lxd5, 58. Lxd5, 59. Lxd5, 60. Lxd5, 61. Lxd5, 62. Lxd5, 63. Lxd5, 64. Lxd5, 65. Lxd5, 66. Lxd5, 67. Lxd5, 68. Lxd5, 69. Lxd5, 70. Lxd5, 71. Lxd5, 72. Lxd5, 73. Lxd5, 74. Lxd5, 75. Lxd5, 76. Lxd5, 77. Lxd5, 78. Lxd5, 79. Lxd5, 80. Lxd5, 81. Lxd5, 82. Lxd5, 83. Lxd5, 84. Lxd5, 85. Lxd5, 86. Lxd5, 87. Lxd5, 88. Lxd5, 89. Lxd5, 90. Lxd5, 91. Lxd5, 92. Lxd5, 93. Lxd5, 94. Lxd5, 95. Lxd5, 96. Lxd5, 97. Lxd5, 98. Lxd5, 99. Lxd5, 100. Lxd5, 101. Lxd5, 102. Lxd5, 103. Lxd5, 104. Lxd5, 105. Lxd5, 106. Lxd5, 107. Lxd5, 108. Lxd5, 109. Lxd5, 110. Lxd5, 111. Lxd5, 112. Lxd5, 113. Lxd5, 114. Lxd5, 115. Lxd5, 116. Lxd5, 117. Lxd5, 118. Lxd5, 119. Lxd5, 120. Lxd5, 121. Lxd5, 122. Lxd5, 123. Lxd5, 124. Lxd5, 125. Lxd5, 126. Lxd5, 127. Lxd5, 128. Lxd5, 129. Lxd5, 130. Lxd5, 131. Lxd5, 132. Lxd5, 133. Lxd5, 134. Lxd5, 135. Lxd5, 136. Lxd5, 137. Lxd5, 138. Lxd5, 139. Lxd5, 140. Lxd5, 141. Lxd5, 142. Lxd5, 143. Lxd5, 144. Lxd5, 145. Lxd5, 146. Lxd5, 147. Lxd5, 148. Lxd5, 149. Lxd5, 150. Lxd5, 151. Lxd5, 152. Lxd5, 153. Lxd5, 154. Lxd5, 155. Lxd5, 156. Lxd5, 157. Lxd5, 158. Lxd5, 159. Lxd5, 160. Lxd5, 161. Lxd5, 162. Lxd5, 163. Lxd5, 164. Lxd5, 165. Lxd5, 166. Lxd5, 167. Lxd5, 168. Lxd5, 169. Lxd5, 170. Lxd5, 171. Lxd5, 172. Lxd5, 173. Lxd5, 174. Lxd5, 175. Lxd5, 176. Lxd5, 177. Lxd5, 178. Lxd5, 179. Lxd5, 180. Lxd5, 181. Lxd5, 182. Lxd5, 183. Lxd5, 184. Lxd5, 185. Lxd5, 186. Lxd5, 187. Lxd5, 188. Lxd5, 189. Lxd5, 190. Lxd5, 191. Lxd5, 192. Lxd5, 193. Lxd5, 194. Lxd5, 195. Lxd5, 196. Lxd5, 197. Lxd5, 198. Lxd5, 199. Lxd5, 200. Lxd5, 201. Lxd5, 202. Lxd5, 203. Lxd5, 204. Lxd5, 205. Lxd5, 206. Lxd5, 207. Lxd5, 208. Lxd5, 209. Lxd5, 210. Lxd5, 211. Lxd5, 212. Lxd5, 213. Lxd5, 214. Lxd5, 215. Lxd5, 216. Lxd5, 217. Lxd5, 218. Lxd5, 219. Lxd5, 220. Lxd5, 221. Lxd5, 222. Lxd5, 223. Lxd5, 224. Lxd5, 225. Lxd5, 226. Lxd5, 227. Lxd5, 228. Lxd5, 229. Lxd5, 230. Lxd5, 231. Lxd5, 232. Lxd5, 233. Lxd5, 234. Lxd5, 235. Lxd5, 236. Lxd5, 237. Lxd5, 238. Lxd5, 239. Lxd5, 240. Lxd5, 241. Lxd5, 242. Lxd5, 243. Lxd5, 244. Lxd5, 245. Lxd5, 246. Lxd5, 247. Lxd5, 248. Lxd5, 249. Lxd5, 250. Lxd5, 251. Lxd5, 252. Lxd5, 253. Lxd5, 254. Lxd5, 255. Lxd5, 256. Lxd5, 257. Lxd5, 258. Lxd5, 259. Lxd5, 260. Lxd5, 261. Lxd5, 262. Lxd5, 263. Lxd5, 264. Lxd5, 265. Lxd5, 266. Lxd5, 267. Lxd5, 268. Lxd5, 269. Lxd5, 270. Lxd5, 271. Lxd5, 272. Lxd5, 273. Lxd5, 274. Lxd5, 275. Lxd5, 276. Lxd5, 277. Lxd5, 278. Lxd5, 279. Lxd5, 280. Lxd5, 281. Lxd5, 282. Lxd5, 283. Lxd5, 284. Lxd5, 285. Lxd5, 286. Lxd5, 287. Lxd5, 288. Lxd5, 289. Lxd5, 290. Lxd5, 291. Lxd5, 292. Lxd5, 293

— Kaj je sklenila komisija?
— Da bo formirala novo komisijo. (Po Borbi)

— Zivijo prijatelj, ali je kaj novega?

Brez besed

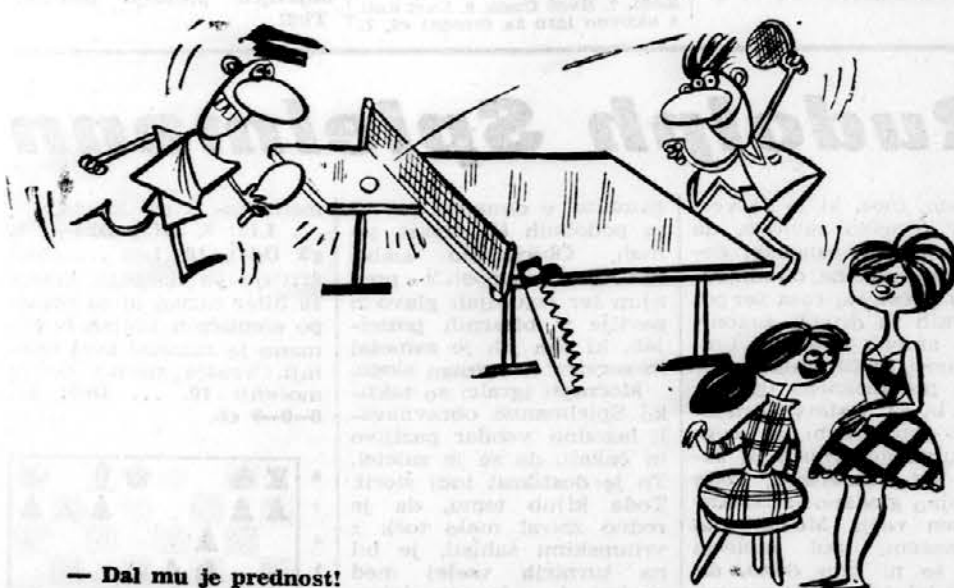
— Zakaj zmeraj ugibate, kdo ga je preluknjaj? Morda pa so ga molji obžrli.

— Le brez razburjenja, mama, vsakega gosta bom samo pozdravil!

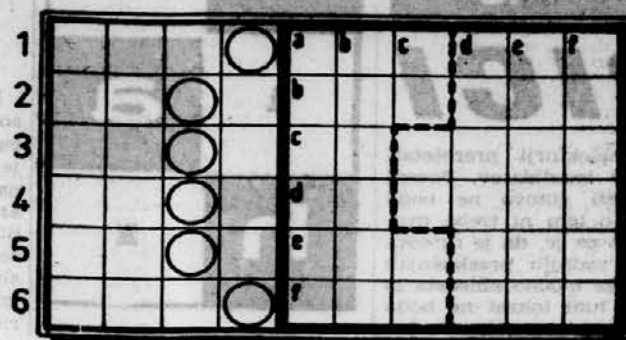

— Pozdravljen, zemljan!

— Daj mu je prednost!

NAGRADNA KOMBINACIJA

Za pravilno rešitev kombinacije razpisujemo 12 nagrad:

1. nagrada: 3000 din
2. nagrada: 2000 din
3. do 12. nagrada: po 1000 din

Izstrižek s pravilno rešeno kombinacijo pošljite na naslov: Uredništvo »Delo«, Ljubljana, Tomšičeva 3, poštini predal 29. Rešitev lahko pošljete prilepljeno na dopisnico, če pa bo v pismu, napišite na ovitek NAGRADNA KOMBINACIJA. Rešitvi ne prilagajate drugih dopisov ali obvestil. Kdor pošlje več rešitev, naj da vsako v svojo kuverti. Pri zbiranju bomo upoštevali vse rešitve, ki bodo v uredništvu do petka, 30. marca opoldne.

Reševalci iz Ljubljane lahko oddajo rešitve v nabiralnik nagradnih ugank »Delo« in »Tovariša« v veži poslopja v Tomšičevi ul. 3.

MALA KOMBINACIJA

PAMFLET	— OBER —
TENISAC	CV — T — A
REPRIZA	KO — IK —
BOGINJA	I — ER — J
SUROGAT	— E — Z — N —
KORENJE	— — TAKT
NEVESTA	KLE — — —
PARMENA	— AVEN — —
STANIOL	— K — — PEL
OPLEČJE	— B — — UBA

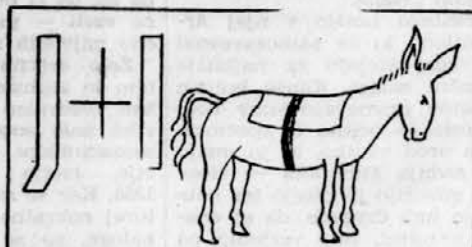
Po nekaj črk iz levih besed prenesli v istem vrstnem redu na črtilce vzporednih besed, da nastanejo samostalni določeni pomeni. Preostale črke na levi, brane zaporedoma, dajo star slovenski pregovor.

SKRITA MISEL

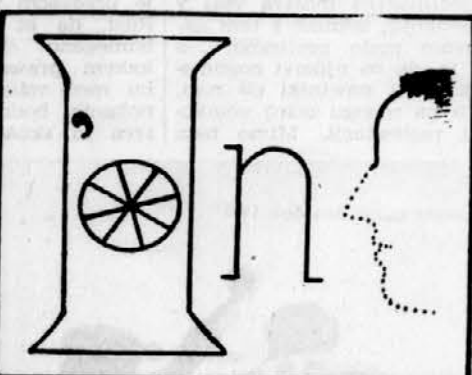
SREM, ČRNA, NIŠ, ZENJA, KIJEV, VOZEL, DANAJ, OBOL, JUŠ, LEGA, MROŽ, TAMAR, VESČ, TISK, TAKSI, JEŽ, VZGON, JAILA, DOBRA, PEGAM, ROZA.

V vsaki gornji besedi prečrtaj po eno črko, preostale pa beri po vrsti, da dobiš neko misel.

Palindromni rebus

REBUS

— Toda ti si policija in zato je prav, če pobijaš ljudi.

— Ne, ni prav. In tudi nisem več policija. Odpuštili so me. Zdaj delujem nekako na lastno pest.

— Kako, prosim?

— Zdaj sem samostojen. Zasebna iniciativa. Zdaj imam lastno trgovino.

— Da. In kaj prodajate, gospod gangster?

— Čuj, Diana, pusti me pri miru. Nisem noben gangster. Ti ljudje, ki so bili ubiti, so bili gangsterji in dva so ubili gangsterji. Jaz sem bil tam, ker sem moral biti, da bi zaščitil dva človeka, ki sta mi zelo pri srcu.

— Zaščitil koga?

— Tebe in sebe... Nisem ti mogel razložiti, Diana, da bi bilo razumno in sprejemljivo. Nikomur se mi ni posrečilo pojasniti. Meni je vse popolnoma jasno, toda drugi očitno ne mislijo tako kot jaz.

— Jaz že ne in tudi nočem ostati več pri tebi.

— Ne?

— Ne.

— Zdaj ti skoraj ne ostane druga izbira, če ne boš, da me ne preluknjajo s svinčcem.

Potem me je objela in mi dejala: »Ne, tega nečem, ljubim.«

— In boš ostala v tem stanovanju? Za nekaj dni bom moral oditi — dol na jug — toda saj boš tukaj, ko se bom vrnil?

— Da, tukaj bom, mi je zašepetala v uho. Potem me je poljubila. Bila sva v tistem Chancellorjevem ljubzenskem kotičku, zato — no, kaj bi o tem.

14.

Zgodaj jutrat v petek sem se poslovil od Diane in sem se moral spopasti z njo, da je sprejela zavitek frankov, s katerimi naj bi se preživljala med mojo odsotnostjo.

— Nočem jih vzeti,« je gladko dejala.

— Moraš, Diana. Ne vem, kaj se lahko vse zgodi. Lahko bi ti poslal brzojavko in ti sporočil, da se odpelješ z letalom v Ameriko? Potrebnovala bi denar za vozovnico.

— V Ameriko? Ali bova šla tja?

— Prej ali slej. Morda prej kot si misliš.

— No, če je tako...
— In mi ne boš ubežala, dokler ne dobiš sporočila od mene?

— Ne,« je odgovorila, »kar tukaj te bom čakala.«

Rekla je: »Kar tukaj te bom čakala.« — in teh besed sem se spominjal. Ni me čakala tam, toda vse lepo po vrsti. Najprej se moram vrniti v hišo madam Ballu na Aveniji Foch. Ko sem prišel tja, so se selili. Amazonke in zale sobarice so bile skoraj histerične. Hiša in njeni prebivalci so bili v popolnem neredu. Postrežniki so storkljali po sobah, škatle in kovčki so se

kopčili povsod, madam pa je vresčala na vse.

— Vsega ste vi krivi!« je zarjula name, ko sem stopil v drugo nadstropje. »Vse zlo se je zgodilo, odkar ste vi tukaj!« Peljala me je v svoj salon, kjer so se stali naslanjajoči s svileni prevleko, in mi začela naštevati svoje reve in težave. »Moja nečakinja je izginila! Razbilina se je, puf! Kratko malo izginila, in to v Parizu! Neverjetno! Zdaj se pa celo gangsterji streljajo po ulicah mesta! Vi ste jih pravili do tega! Se vse nas boste spravili v grob! In moj ničevredni brat je zbežal v Anglijo! Zbežal je v Anglijo — pazite — ko ga najbolj potrebujem! Vi — vi pa mi preskrbite letalski listek, da bom se dopolne odletela v Marseille! Ali veste, katerega smo danes, mladi mož?»

— Da, madam Ballu, 27. avgusta. Lahko bi jo bil opozoril, da nimam kaj opraviti z njenim početkom v Marseille — da je bila to popolnoma njena zadeva — toda zdaj se nisem ugnel z njo prepirati.

— Petek je, 27. avgusta,« je zavpila. — Petek, prosim vas! Ali veste, kaj piše v knjigi o petku 27. avgusta?

— Ne, madam,« sem odgovoril.

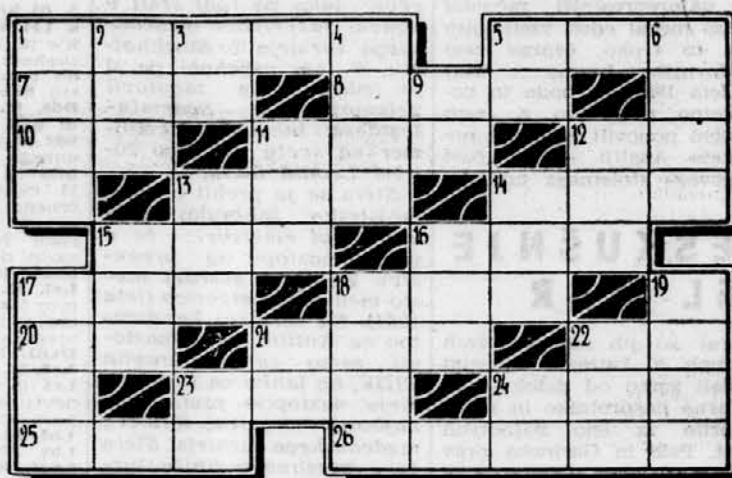
— Seveda ne!« je zaničljivo dejala. Pograbila je svojo debelo knjigo o astrologiji z mize, jo odprla na označeni strani in začela brati z jedkim glasom: »... Znamerila so posebno neugodna danes dopoldne in posebej za tiste, ki so rojeni v znamenju bika.«

Jezno me je pogledala. »V znamenju bika! Jaz sem rojena v znamenju bika!« Potem je nadaljevala: »ker je nemogoče, da bi se iz tega izcimilo kaj dobrega. Popoldne so možnosti... — no, saj nam ni treba iti v področje. Zaka ste organizirali to potovanje jutrat?»

— Lahko ga odložimo,« sem dejal. — Potet ne bo trajal dolgo in...
— Kaj še!« me je prekinila. »Nič ne bom odlagala. Niti uro ne bom več čakala s to zadevo! Odložiti! Ta je lepa! Dajte mi ogrinjalo!«

Ovil sem ji črno svileni ogrinjalo okrog ramen in odhitela je iz sobe. Sledil sem ji z dvema amazonkama. Ustavila se je v veži z ogledali, da bi se napafulmirala. Potem smo odšli ven in pomagali sem ji sesti v Rolls Royce. Saša nas je peljal na Orly, kjer nas je čakalo čedno majhno letalo znamke Armstrong-Vickers. Na trupu je z velikimi rednimi črkami pisalo ROYAL FRANCO-IRAOIL COMPANY. Pomagal sem madam Ballu po stopnicah in jo posadil na sedež. Poslušal sem njene pribežbe in tegobe in naročil pilotu, ko se je ta vrnil, naj nemudoma vzleti, leti naravnost na marsjejsko letališče in zapelje letalo do hangarjev Compagnie de l'Air Orient, ki so na južni strani letališča. Potem sem se usedel na sedež naproti madam Ballu in si skušal razjasniti njeno zmehano govorjenje. Pravzaprav nisem koval nobenega načrta.

ZLOGOVNA KRIŽANKA

Vodoravno: 1. bejavost, 5. glavno mesto ZAR, 7. tropska ovijalka, 8. blagostanje 10. verški reformator iz 4. stoletja, 11. prekajena plast svinjske masčobe, 12. zahodna veja starih Slovanov, 13. trohica, malenkost, 14. orodje za okopavanje, 15. sodobni slovenski sociolog (Jože), 16. modri židovski kralj, 17. mnogokotnik (naziv za vojaško vežbališče), 18. četrtmilionjsko mesto ob Volgi, 20. svetovno znano letovišče na francoski Rivieri, 21. vrsta prozornega papirja, 22. ljubkovalni naziv za očeta, 23. Verdijeva opera po Hugojevi drami, 24. muslimanski post 25. vojašnica, 26. nauk o gibanju ne glede na gozinske sile.

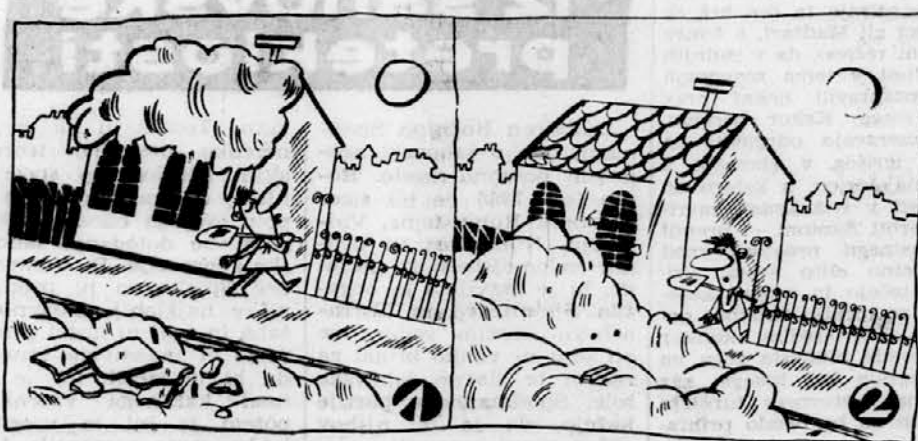
Navpično: 1. znamenita Homerjeva pesnitev, 2. vrsta poslovnih knjig, zapisnik, 3. osebnih zaimek, 4. velika hidrocentrala na Neretvi, 5. koristna ptica ujeta, ki lovi miši, 6. posebna smer v književnosti in umetnosti, 9. ime italijanske filmske igralke Lolobrigide, 11. izdelovalec in prodajalec peciva, 12. srebrnobela kovina, 13. cvetovni obod, 14. dolgoletni sovjetski zunanji minister (Vjačeslav Mihajlovič), 15. vrh v zahodnih Karavankah, 16. ruska ženska obleka brez rokavov, 17. premetenka, navihanka, 18. eno od imen grškega pristanišča, Soluna, 19. borka za osvoboditev, 21. denarna vrednost, 22. družina znamenitih izdelovalcev violin iz Cremona, 23. žensko ime, 24. del telesa.

RESITEV UGANK IZ PREJŠNJE NEDELJSKE STEVILKE
Nagradni mozaik: 1. razstava, 2. mistika, 3. Monroe, 4. Druz, 5. vzmet, 6. Amor, 7. skeč, 8. sod, 9. jutro, 10. gost, 11. siroti, 12. ne ozdravimo z razumom, temveč s kako drugo stvarjo.

NAGRADE ZA PREJŠNJO NEDELJO

Za nagradni mozaik je prišlo 1615 rešitev. Zrebr je prisodil nagrade naslednjim:

1. nagrada (3000 din): Branko Milek, Gederovci, p. Tišina
 2. nagrada (2000 din): Julka Ordinsky, Kranj, Tavčarjeva 22
- Deset nagrad po 1000 din dobe:
- Joža Kušar, Ljubljana, Švabičeva 15
 - Viola Korbar, Zagorje, Kidričeva 18
 - Mija Razpotnik, Šmartno pri Liti, Ustje 6
 - Jožica Purnat, Nova Stifca, p. Gornji grad
 - Travica Maleš, Ljubljana, Vošnjakova 9
 - Helena Kucar, Ljubljana, Moše Pijada 11
 - Janez Premerl, Ljubljana, Kneza Kocija 51
 - Marjanca Mekina, Rakek, Cesta heroja Iztoka 22
 - Janda Petermelj, Kanižarica 14, p. Crnomelj
 - Ivana Kapus, Ljubljana, Gregorinova 6

Zimaka (in spomladansko) idila 1962.

trebno votlino, roke so mu otrple visele tam, kjer so se ustavile. Kristina je boljšala v pladenj z instrumenti. Ostali dve sestri sta se spogledali, potem pa uprli pogled v tla.

— Kdaj?« so nenadoma zaslišali dr. Runklemanov glas. In nato:

— To sem že slišal. Vprašal sem vas, kdaj se je to zgodilo?

Naglo se je ozrl po veliki stenski uri. Potem se je spet obrnil k telefonu.

— Takoj pridem,« je rekel. Obesil je slušalko. Vrnil se je k mizi. Začel si je odzgovarjati maslo.

— Prosim vas,« je rekel Lucas. Lucas ga je presenečeno pogledal. »Prezvenite. Nameraval sem mu izreči to reč. Nekoga dne bo imel neviščnost z njo. Vrnil se bom. Oprostite, ti moram.« Pogledal je na uro. Potem spet pacienta. »Bo šlo?»

— Kar pojdi,« je rekel Lucas. Šel je na drugo stran mize, tja, kjer je bil pred Lucasom. Sponka se je zapela. Lucas je istegnil roko. V njej se je zvalila druga sponka.

— Trdnje,« je samrtnal Lucas. Dr. Runkleman je pokimal. Oblije mu je bilo spočno.

— Oprostite,« je rekel. »Prekleli norci...« Za hip je še negotovo obstal, potem pa se je zasuka in odsekano odkorakal v slatišnico.

Kristina je potisnila pladenj z instrumenti bliže k bolniku. Stopila je tja, kjer je bil pred Lucasom. Zdal je opravljala njegovo prejšnje delo. Delo instrumentarke in asistenta hkrati.

Minute so minevale. Naposled sta se spogledala. Lucas si je srijhal maslo. Vsi so se začeli prestopati.

Sestri sta primaknili vozček k mizi. »Kako se počutite?« je zelo glasno vprašal Lucas. Pacient je zaspano zamrmral.

— Še vedno spi,« je vedro dejala ena izmed sester. »Hej, gospod Grass! Pomagajte nam, da vas spravimo s mize!«

Bolnik je spet nerazumno zagodrnjal. Znašel se je na vozček. Odpeljal so ga.

— Lepo si asistiral,« je rekel Lucas. »Dostikrat sem imela priložnost gledati, kako gre,« je skromno dejala Kristina.

— Dobro si delala,« Pogledal ji je naravnost v oči. »Hvala ti!«

Zardela je. Pokimala je in se urno obrnila k pladenju z instrumenti.

Dr. Runkleman se ni vrnil pravčasno, da bi se skupaj odpeljala v Mestno bolnišnico. Lucas je opravil obhod sam. Tudi pri kosilu ga še ni bilo.

— Odpeljal se je v mesto,« je rekla gospodična Snow. — Oddivja je, kakor da mu je za petami sam hudici. Še nikoli nisem videla tega orjaka, da bi tako hitel!

Tudi popoldne ga še ni bilo. Lucas si je nekaj časa prizadeval, da bi sam pregledal bolnike, ki so prišli v ordinacijo. Gospodična Snow je neopazno odgovorila tistim, ki niso imeli preveč nujnih primerov.

Lucas pa se je pogiral iz preiskave v preiskavo in se dobesedno potapiljal v preoblihi človeških težav. Ob treh je nestrpno iztrgal telefonsko slušalko iz rok gospodične Snow. Klical ga je dr. Castle.

— Pasite naj,« je rekel brez uvoda. — Na koga? Ne vem...
— Na Daveja. Pasite naj! ašlešno minuto! Resno vam pravim! —
— Kaj pa je? Kje je? Jaz sem tukaj sam — operirala sva, pa je sredi operacije — ali je s njim kaj narobe? Kaj se je zgodilo? Ali je pri vas?

»Borža.«

»Kaj se dogaja?»

»Na borzi je polom. Vse njegovo imetje je v delnicah in obveznicah. Zdal je tam. Ne vem, kaj počne. Najbrž prodaja še lastno kri... Vi ne veste, kam je šel, kaj? Casopisi so polni alarmnih poročil! Ali niste slišali? Če bi vedel, kje je, bi se lahko odpeljal za njim...«

»Pojdva skupaj...«
»Vi ostanite, kjer ste...«
»Toda...«

»Ali je vzel torbo s seboj? Ali ima sploh kaj s seboj?«

»Ne vem! Mislim, da ima. Torbe ni tu. Mislim, da jo ima v avtomobilu...«

»Je šel, kaj? Casopisi so polni alarmnih poročil! Ali moram ga najti. Že nič kolikokrat sem poklical pisarno njegovega borznega agenta — vse se bo zdobilo — vse se bo zdobilo...«

Nenadoma je prekinil sva.

Toda med njima, na tej razdalji pol milje, se je bočil obledeli lok aorte, bojne aorte, katere stene se tanjšajo in tanjšajo in utesnijo vsak hip počiti.

Lucas je odpreleno stisnil v slušalko. Odložil jo je. Prijel se je za brado. Stisnil si jo je z vso silo. Siroc mu je začelo divje razbijati, začel ga je preplavljati breglav vrst. Vstal je. Začel je hoditi po sprejemnici.

— Odprla so se vrata.

»Gospodična Latimer,« je rekla gospodična Snow. Bolnica je obotavljaje se vstopila. Sedla je.

— Zgaga me peče,« je dejala kujava. »Kar na lepem me je prijel. Prej je bilo s mano vse v redu, potem pa sem jedla nekakšno pecivo in na vsem lepem nisem mogla več dihati...«

»Zaprite telefon!« Sestra je nemudoma obesila slušalko nazaj na kljuko. Vrnila se je v dvorano. Začela si je nati-kati nove rokavice.

— No, zdaj pa pogledaj,« je rekel dr. Runkleman. Izpustil je sapo iz pljuč. Obrnil se je k sestri. »Kdo je bil? Kaj je rekel?»

— Nekaj takega kakor — vaš agent — nisem razumela, kaj mi dopoveduje — govoril je tako naglo...«

Dr. Runkleman je zagodrnjal. Potem se je obrnil spet k svoji odprti trebušni votlini.

— Mislim, da bo treba — tole odstraniti,« je rekel čez nekaj trenutkov. Vprašujoče je pogledal Lucasa. — Ne vem,« je ugovarjal Lucas.

— To bi nerad storil,« sišena je precej tanka...
— Da... Nekaj je bilo narobe...
— Nekaj časa si je ogledoval nepravilnost. »Dobro,« je naposled rekel in istegnil roko.

Kristinina roka mu je še ploskala v dlan sponko. Razpri je je. Zazvonil je telefon.

Ko je tokrat sestra skočila k aparatu, ni smukal glave, ni se premaknil, sponka je odprta obvisela nad žolčnikom.

Zaslišali so njen glas. Prepirla se je in govorila skoraj obupano.

— No, kaj je?« je nepričakovano zavpil dr. Runkleman. Še zmerom je zrl v pacienta pred seboj.

— Pravi, da gre za življenje ali smrt,« je izjescijala sestra. »Pravi, da vi dobro veste, za kaj gre — in da ne bo odgovarjal za posledice. Pravi...«

Toda dr. Runkleman se je nenadoma varavnil, se obrnil od mize, se odpravil k telefonu, si spetoma jemo smel rokavice in jih vrnil po tleh.

— Halo,« je besno rekel, »halo, kdo je, tukaj dr. Runkleman, kdo je tam?«

Potem je poslušal. V dvorani za njim je vladala tišina. Vsi so stali kakor okameneli. Lucas je kot uroben strmel v odprto

OBVESTILA, SPORODKI, MALI OGLASI

Gledališče

DRAMA
Nedelja, 23. marca, ob 17. uri: **DRAMA** (Komedija) Izven abonmaja. (Mladini) 20. let (neprepričano).
Torek, 27. marca, ob 19.30: **ZUPANČIČ** (Huda na robu meste). V postavitve mednarodnega gledališkega dne. - Vstop prost.

MALO GLEDALIŠČE
Komenskega 12-1
Nedelja, 23. marca, ob 16. uri: **MALO GLEDALIŠČE** (Komedija) Izven abonmaja. (Mladini) 20. let (neprepričano).
Torek, 27. marca, ob 19.30: **ZUPANČIČ** (Huda na robu meste). V postavitve mednarodnega gledališkega dne. - Vstop prost.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

OPERA
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **VERDI NABUCCO**. Abonma G. Vstopnice so od 10. do 12.30 in po ure pred začetkom. Telefon 51. 21-42. Začetek predstave ob 17. uri.

KINO «STORČIČ» - KRANJ:
dom. film **ŠERČALI SE BO MO ZVEČER**, ob 18. in 19. uri. Sov. barvni film **SOPHIA**, ob 21. uri. Nemški barvni film **MONTEPI**, ob 13. uri.

KINO «SVOBODA» - KRANJ:
nem. barv. film **MONTEPI**, ob 18. in 19. uri. Amer. barvni veseli film **JEZELIČ BO NA ZAHOD**, ob 18. uri. Argent. film **VODJA BANDE**, ob 14. uri.

KINO CERKLE - KRIVAVEC:
ital. barv. CS film **HERKULES IN LUDJUSKA KRALJICA**, ob 18. in 19. uri. Amer. barvni veseli film **JEZELIČ BO NA ZAHOD**, ob 18. uri. Argent. film **VODJA BANDE**, ob 14. uri.

KINO KOKRICA - AMERIŠKI FILM:
hudicev **UCENEC**, ob 19. uri.

KINO VOKLO: ameriški film:
hudicev **UCENEC**, ob 18. uri.

KINO «NAKLO» - AMER. BARVNI FILM:
DREVO ZA OBEŠANJE, ob 18. in 19. uri.

KINO RADIO - JESENICE:
nemški film **ZALJUBLJENA DETEKTIVA**, ob 18. in 19. uri. Matineja ob 10. uri.

KINO «KRAKA» - NOVO MESTO:
indijski barv. film **MATTI IN DIJE**, ob 18. in 19. uri. Matineja ob 11. uri.

KINO DOVJE-MOŠTRANA:
amer. film **HUDICEV UČENEC**, ob 18. in 19. uri.

KINO KOROŠKA BELA: ital. CS film:
SLADKO ŽIVLJENJE, ob 18. in 19. uri.

KINO ŽIROVNIKA: jugoslov. film:
VZKIPELO MESTO, ob 18. in 19. uri.

KINO «KRAKA» - NOVO MESTO:
ital. barv. CS film **SVET PONOCI**, glasbena revija, ob 18. in 19. uri.

KINO KOKRICA: amer. barv. CS film:
CAJ IN SIMPATIJA, ob 17.30 in 19. uri.

KINO ČRNOBELI: amer. film:
PESEM UPORNIKA, ob 15 in 20. uri.

KINO DELAVSKI DOM - TRPOVCI:
jugoslov. film **POLETJE JE KRIVO ZA VSE**, ob 18. in 19. uri.

KINO SVOBODA TRBOVLJE II:
ital. barv. CS film **ROCCO IN NIEGOVI BRATJE**, ob 16 in 19. uri.

KINO SVOBODA - ZASAVE:
TRBOVLJE: franc. VV film **TAKSI IN PRIKOLICA**, ob 18. in 19. uri.

KINO DELAVSKI DOM - ZAGORJE:
amer. barvni film **CAS IN ŽIVLJENJA IN CAS**, ob 18. in 19. uri.

KINO SVOBODA II, HRASTNIKI:
franc. barvni CS film **GRBAVI VITEZ**, ob 18. in 19. uri.

KINO ROGAŠKA SLATINA:
nem. barvni film **MONTEPI**, ob 18. in 19. uri.

KINO «SVOBODA» - SEMPER:
Sav. dolini: španski barvni film **PRODAJALKA VIOLICE**, ob 18. in 19. uri.

KINO SOLKAN - N. GORICA:
angl. film **SOS PACIFIC**, ob 18. in 19. uri.

KINO «SOCA» - N. GORICA:
amer. barvni film **POT OKOLI SVETA V 80 DNEH**, ob 18. in 19. uri.

KINO «SOCA» - KOPER:
ital. barv. CS film **DAVID IN GOLIJAT**, ob 18. in 19. uri.

KINO «ZVEZDA» - ZOLLA:
nem. barvni film **SENAPURSKI TIGER**, ob 18. in 19. uri.

KINO «ZVEZDA» - ZOLLA:
nem. barvni film **SENAPURSKI TIGER**, ob 18. in 19. uri.

KINO «ZVEZDA» - ZOLLA:
nem. barvni film **SENAPURSKI TIGER**, ob 18. in 19. uri.

KINO «ZVEZDA» - ZOLLA:
nem. barvni film **SENAPURSKI TIGER**, ob 18. in 19. uri.

KINO «ZVEZDA» - ZOLLA:
nem. barvni film **SENAPURSKI TIGER**, ob 18. in 19. uri.

KINO «ZVEZDA» - ZOLLA:
nem. barvni film **SENAPURSKI TIGER**, ob 18. in 19. uri.

KINO «ZVEZDA» - ZOLLA:
nem. barvni film **SENAPURSKI TIGER**, ob 18. in 19. uri.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

ROK ZA ODDAJO PONUDE:
18. 4. 1962 do 18. ure na sedišču **ST. BELEGA**.

SPEREMO HONORARJA BODELAVCA:
a) administrativno-
b) pomočno delo.
Lahko mislijo upokojevalci.
Ponudbe pod »Gledališče«
- nekaj ur dnevno. R 3666

DELAVCA:
za dela v kovinski stroki
sprejemam.
Ponudbe pod »Resen«. R 3696

VAJENCA:
za avtokleparstvo obrt
takoj sprejemam.
Franc Seljan, avtokleparstvo, Ljubljana, Savlje 23. R 3693

DEŽURNA LEKARNA:
Nedelja, 23. marca 1962, lekarnarja »Planika«, Glavni trg 20.

KINO UNION: italijanski film **KAM S TRUPLOM?**
Francoski film **SOS - RADIO TAKSI**.

PARTIZAN: španski barv. film **PRODAJALKA VIOLICE**
ital. film **REDECE USTNICE**.
UDARNIK: ital. barvni CS film **NOC VELIKEGA NAPADA**.

SLOV. NABOD. GLEDALIŠČE:
Nedelja, 23. marca, ob 19.30: **SHAKESPEARE: MNOGO HRUPA ZA NIC**. Red LMS - Zeleni.

KOMISIJA: za sklepanje in odločevanje delovnih razmerij podjetja »Pluta«
razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Glavna knjigovodja namestnik vodje gospodarsko-računskega sektorja
Pogoji: moški z ekonomsko fakulteto ali ekonomsko srednjo šolo s praktično izobrazbo in industrijskim finančnim knjigovodstvom.

2. dve mesti v finančnem knjigovodstvu.
Pogoji: oseba z ekonomsko srednjo šolo, s praktično izobrazbo in industrijskim finančnim knjigovodstvom.

3. Dva strojna ključavničarja
Pogoji: kvalifikacija, ob uspešnem izpitu na delu, razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Analitičar
2. Strojepisnik
Pogoji: 1. diplomiran ekonomist, po možnosti z nekaj praksami.
2. strojepisnik I. razreda, večša tudi administrativna.

3. Dva strojna ključavničarja
Pogoji: kvalifikacija, ob uspešnem izpitu na delu, razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Analitičar
2. Strojepisnik
Pogoji: 1. diplomiran ekonomist, po možnosti z nekaj praksami.
2. strojepisnik I. razreda, večša tudi administrativna.

3. Dva strojna ključavničarja
Pogoji: kvalifikacija, ob uspešnem izpitu na delu, razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Analitičar
2. Strojepisnik
Pogoji: 1. diplomiran ekonomist, po možnosti z nekaj praksami.
2. strojepisnik I. razreda, večša tudi administrativna.

3. Dva strojna ključavničarja
Pogoji: kvalifikacija, ob uspešnem izpitu na delu, razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Analitičar
2. Strojepisnik
Pogoji: 1. diplomiran ekonomist, po možnosti z nekaj praksami.
2. strojepisnik I. razreda, večša tudi administrativna.

3. Dva strojna ključavničarja
Pogoji: kvalifikacija, ob uspešnem izpitu na delu, razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Analitičar
2. Strojepisnik
Pogoji: 1. diplomiran ekonomist, po možnosti z nekaj praksami.
2. strojepisnik I. razreda, večša tudi administrativna.

3. Dva strojna ključavničarja
Pogoji: kvalifikacija, ob uspešnem izpitu na delu, razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Analitičar
2. Strojepisnik
Pogoji: 1. diplomiran ekonomist, po možnosti z nekaj praksami.
2. strojepisnik I. razreda, večša tudi administrativna.

3. Dva strojna ključavničarja
Pogoji: kvalifikacija, ob uspešnem izpitu na delu, razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Analitičar
2. Strojepisnik
Pogoji: 1. diplomiran ekonomist, po možnosti z nekaj praksami.
2. strojepisnik I. razreda, večša tudi administrativna.

3. Dva strojna ključavničarja
Pogoji: kvalifikacija, ob uspešnem izpitu na delu, razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Analitičar
2. Strojepisnik
Pogoji: 1. diplomiran ekonomist, po možnosti z nekaj praksami.
2. strojepisnik I. razreda, večša tudi administrativna.

3. Dva strojna ključavničarja
Pogoji: kvalifikacija, ob uspešnem izpitu na delu, razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Analitičar
2. Strojepisnik
Pogoji: 1. diplomiran ekonomist, po možnosti z nekaj praksami.
2. strojepisnik I. razreda, večša tudi administrativna.

3. Dva strojna ključavničarja
Pogoji: kvalifikacija, ob uspešnem izpitu na delu, razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Analitičar
2. Strojepisnik
Pogoji: 1. diplomiran ekonomist, po možnosti z nekaj praksami.
2. strojepisnik I. razreda, večša tudi administrativna.

3. Dva strojna ključavničarja
Pogoji: kvalifikacija, ob uspešnem izpitu na delu, razpisuje naslednja delovna mesta:

NARODNA BANKA FLRJ
- Podružnica 600-12
Ljubljana razpisuje natečaj za delovna mesta.

2 deviznih likvidatorjev za delo dopolnilne.
Pogoji: dokončana srednja šola in vsaj delno znanje dveh tujih jezikov. Ustrezna praksa zaželeno. Nastop službe takoj.

Prejemki po zač. pravilniku o razdelitvi sredstev za osebne dohodke uslužbencev Narodne banke. Interesenti naj se osebno ali pisмено zglase na naslov:

Narodna banka FLRJ, podružnica 600-12, Ljubljana, Titova 11-1. (Sekretariat) R 2172

SREDNJE INDUSTRIJSKO
podjetje kemijske stroke Ljubljana-Meste sprejme v delovno razmerje:

1. obrat. knjigovodja, 2. saldokontista, 3. 2 administrativni.

Ponudbe pod »Kemijska«
pošljite v oglasni oddelček »Dela«. R 2197

HONORARNEGA USLUZBENCA (uslužbenko) za delo v materialnem ali finančnem knjigovodstvu sprejme podjetje »ODPAD«
Ljubljana, Parnova 33.

Praksa najmanj 5 let. Interesenti naj se osebno zglasijo v podjetju. R-2042

KOMISIJA za sklepanje in odločevanje delovnih razmerij pri podjetju »Jugotekstil-impex«
Ljubljana, Titova 3/VI, razpisuje

Dobavljamo promptno:

vpenjalne glave
demagnetizerje
vrtljive konice
magnetne prizmatične plošče
magnetna stojala

vsa pojasnila nudi prodajna služba

PRVOMAJSKA tvornica alatnih strojeva-zagreb-pp lo2/brzjav:prvomajska zagreb/telefon 42804

Montažno podjetje »INSTALACIJA«
LJUBLJANA - Kamniška ulica št. 48 a,

razpisuje naslednja prosta delovna mesta za:

- ključavničarje za delo v ključavničarski delavnici — pogoj: kvalificirani oziroma priučeni
- strugarja pogoj: kvalificiran oziroma priučeni
- izolaterje pogoj: kvalificirani oziroma priučeni
- nekvalificirane delavce za centralno kurjavo, izolacije (možna pričeltev) in dela v skladišču in transportu

Osebnih dohodkov po pravilniku. — Pismene ali ustne ponudbe sprejema tajništvo podjetja.

2124

TOVARNA ZA ELEKTROIZVEZE
LJUBLJANA - Linhartova 35

sprejme nove sodelavce:

- V OBRATU RADIOIŽVEZE — LJUBLJANA
- 2 kvalificirana finomehanika
 - 2 kvalificirana kleparja

V ODELKU ZA VZDRŽEVANJE — LJUBLJANA

- 2 kvalificirana elektroinštalaterja

Osebnih dohodkov so zagotovljeni po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega dela sprejema ISKRA — Tovarna za elektroizveze — Ljubljana, Linhartova 35 — kadrovske socialni oddelek.

2176

UPRAVNI ODBOR PODJETJA
LINEX

razpisuje delovni mesti:

— referenta za uvoz

z znanjem nemškega ali angleškega jezika in z registracijo za opravljanje zunanjetrgovinskih poslov

— administratorja(ko)

za izvožno-uvorne posle z znanjem nemškega ali angleškega jezika

Plača po dogovoru.

Ponudbe pošljite na naslov: »LINEX«, LJUBLJANA, PARMOVA 37.

2175

OSEBE V DELOVNEM RAZMERJU —
PODJETJA IN USTANOVE!

Vključite se v varčevalno službo za stanovanja.

UGODNI POSOJILNI POGOJI!

Gradnja stanovanj bo na teritoriju ObLO Bežigrad.

Vse informacije dobite pri

SKLADU ZA ZIDANJE STANOVANJSKIH HIŠ
ObLO Ljubljana-Bežigrad, Trg VII. kongresa ZKJ 1/I.

1974

Upravni odbor in komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri podjetju
»ŽIČNICA« — LJUBLJANA

razpisuje naslednja delovna mesta:

- vodjo komercialne za to delovno mesto je potrebna ustrezna izobrazba iz strojne ali ekonomske stroke
- medfaznega kontrolorja za kovinsko stroko
- več kovinostrugarjev
- administratora z znanjem strojeplasti

Interesenti naj pošljejo pismene ponudbe ali pa naj se osebno predstavijo v upravi podjetja »ŽIČNICA«, Ljubljana, Tržaška cesta 49.

2215

Razpisna komisija
INSTITUTA ZA TUBERKULOZO NA GOLNIKU
razpisuje prosti delovni mesti za
dve fizioterapevтки

Pogoji: ustreznost šola za fizioterapevte ter po možnosti nekaj prakse. Komfortna samska stanovanja in prehrana zagotovljena v zavodu. Nastop službe je mogoč takoj ali po dogovoru.

Interesenti naj vložijo pismene ponudbe s kratkim opisom dosedanjega službovanja v upravi Instituta. Razpis velja do izpolnitve delovnih mest.

2087

KONTINENTAL — inostrana zastupništva, BEOGRAD
Terazije 27/III

razpisuje natečaj za izpolnitev delovnega mesta

šefa predstavništva
v Ljubljani

Pogoj: kvalifikacija po pravilniku o strokovni izobrazbi vodilnih in strokovnih uslužbencev gospodarskih organizacij, ki se ukvarjajo z zunanjo trgovino.

Plača po pravilniku o razdelitvi osebnih dohodkov. Ponudbe pošljite na naslov: KONTINENTAL, inostrana zastupništva, Beograd, Terazije 27/III.

Natečaj je razpisan do izpolnitve delovnega mesta.

2107

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri podjetju
»RAŠICA« — tovarna pletenin — GMELINE
pri Ljubljani

razpisuje delovno mesto

tehničnega vodje

Pogoji: tekstilni inženir s najmanj pet let prakse oziroma tekstilni tehnik z najmanj deset let prakse, od tega najmanj pet let na vodilnem mestu.

Pismene ponudbe z življenjepisom sprejemamo do 14. aprila 1962.

2083

UPRAVNI ODBOR
KMETIJSKO VINARSKO ZADRUGO — VIPAVA,
razpisuje prosto delovno mesto za

GRADBENEGA NADZORNIKA

za nadzorstvo pri lastnih gradnjah

Pogoji: gradbeni inženir s prakso in pooblastilom ali gradbeni tehnik z večletno prakso in pooblastilom. Stanovanje zagotovljeno. — Plača po dogovoru.

Ponudbe s kratkim življenjepisom in podatki o dosedanjih zaposlitvah pošljite

GORNJE MU NASLOVU najkasneje do dne 10. aprila 1962.

2148

- JEZDECI ŠKRLATNE KADULJE
- PO SLEDIVIH MAVRICE
- PEŠČENE STOPNICE

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE bo izdala v letosnjem letu 12 romanov ZANE GREYA. Prednaročila sprejema do 15. aprila. — Za naročila vseh 12 knjig cena samo 7700 din. — Zahtevajte v knjigarnah prospekt, ki vas bo seznanil s pogoji prednaročila.

Gradbeno podjetje »TEHNIKA« — LJUBLJANA
sprejme v takojšnjo zaposlitev delavce na naslednja delovna mesta:

1. KNJIGOVODJE za materialno, finančno in obračunsko službo
2. UPRAVNIKA Samskega doma

Pogoji: pod 1. popolna srednja šola — ESS; pod 2. srednja šola, starost 35 do 55 let, po možnosti s prakso pri podobnem delu, lahko tudi upokojenec, vendar ne starejši od 55 let. — Osebnih prejemkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. — Pismene ponudbe s navodbo dosedanje zaposlitve in kratkim življenjepisom pošljite direktno podjetju, Ljubljana, Vošnjakova ul. 8, najkasneje do 31. marca 1962.

2130

»JUGOTEKSTIL-IMPEX«
LJUBLJANA — TITOVA ULICA 8/VI.

sprejme v delovno razmerje

diplomirane ekonomiste

Pogoj: aktivno znanje vsaj enega tujega jezika. Razpis velja do izpolnitve delovnih mest. Pismene ponudbe z navodbo dosedanje prakse pošljite kadrovske službi podjetja.

2174

»METALKA« — trgovsko uvezno in
izvožno podjetje —
LJUBLJANA — TITOVA CESTA ŠTEV. 24

SPREJME

TAJNICO

za zunanjetrgovinski sektor

Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Plača po dogovoru. — Prednost imajo tvarišice z večletno prakso na teh delovnih mestih.

Pogoj: dobro znanje angleškega in nemškega jezika, stenografije in strojeplasti.

Lastnoročno pisane ponudbe s kratkim življenjepisom in dosedanjimi zaposlitvami pošljite na naslov:

»METALKA« — Ljubljana, Titova cesta št. 24, osebne informacije pa po telefonu št. 23-023.

2202

»OBRTRNIK«, LJUBLJANA
MASARYKOVA CESTA 34

sprejme v zaposlitev:

- PERSONALNEGA REFERENTA
- ANALITIKA
- OBRATNEGA KNJIGOVODJO
- KOMERCIALISTE
- SKLADIŠČNIKA

Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Pismene in osebne ponudbe sprejema uprava podjetja.

2201

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij v podjetju
»SPOŠNO KLJUČAVNICARSTVO«
LJUBLJANA — KOLEZILSKA 23

razpisuje prosto delovno mesto uslužbenke

SALDOKONTISTKE in
VEČ TEHNIČNIH RISARJEV

Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

2213

Dotrpela je naša draga sestra, teta in svakinja
VIKA PAVLI, roj. Matjašič

Na zadnji poti jo bomo spremlili v torek dne 27. marca 1962, ob 15. uri iz Marijine mrliške vežice na Zalah.

Zalujoci: sestre Leni, Poldi, Pepi, Ani, brat Ivan, svak Metod, svakinji Dorca in Rozka ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Maribor, Turnše, dne 24. marca 1962.

Po dolgi in mučni bolezni nas je zapustil naš
dobri mož, oče, stari oče, stric in tast
FELIKS BERCE
poštni upokojenec

Pogreb draga pokojnika bo v ponedeljek, dne 26. marca 1962, ob 17. uri iz Jakobove mrliške vežice na Zalah.

Zalujoci: žena Marija, otroci Srečko, Minka in Mihaela s družinami in sorodstvo.

Ljubljana, Bregana, dne 24. marca 1962.

V 90. letu starosti nas je zapustila naša ljubljana mama, stara mama, prababica in sestra
IVANA GREGORC, roj. MIKIČ

Na zadnji poti jo bomo spremlili v ponedeljek, dne 26. marca 1962, ob 16. uri iz Antonove mrliške vežice na Zalah.

Za njo zalujoci: otroci Iva, per. Bartolini, Vinka Gregorc, dr. Marija, per. Dekleva, Dora, per. Petrina, Mira, per. Majdan in Anton MIKIČ s družinami ter sestre Marija Božič in Angela MIKIČ.

Pijan, Ljubljana, Kamnik, Zagreb, 25. III. 1962.

Po kratki, mučni bolezni se je poslovil od nas
naš ljubljani mož, oče, dedek, svak, stric in tast
DR. MILAN KORUN

Pogreb draga pokojnika bo v ponedeljek, dne 26. marca 1962, ob 15.30 iz Jakobove mrliške vežice na Zalah.

Zalujoci: žena Irma, sin dr. Salko Korun s družino, hčerka Tatjana, vdova Gibba s družino ter družine Lampič, Pristav, Oselnik, Gabričević, Rus in Lilič.

Ljubljana, Medvode, London, 24. marca 1962.

Botanični vrt v Zagrebu
Zagreb, Marulićev trg 9a,
potrebuje
DOBREGA
VRTNARJA
1964ZORA VODA
proti sivim lasem — vrača lasem in brkom barvo. Uporaba enostavna! Zahtevajte v parfumerijah! Proizvaja:

»KOSMOSAN« — Zagreb — Flemingova ul. 2. 1354

ZAHVALA
Ob bridki ločitvi našega ljubljeneža
JOŽETA GORJANCA

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili na njegovi poslednji poti, mu poklonili vence in cvetje, izrazili sožalje. Zahvaljujemo se organizaciji SZDL, ZB, ZK in drugim za vso pomoč, govornikom za tople poslovinne besede, za priznanje nesebičnemu delu njihovega člana — draga naša pokojnika, Srečka hvala, starim sodelavcem, partijskim aktivistom in proborcem za spremstvo, ošino strast, še posebej, ko so ga na svojih rokah nosili na njegovi zadnji poti, godbi, pevskemu zboru za ganljive žalostne, tovaršiške žoze, piklji za vso pozitivnovalno skrb, dr. Komorovskemu za zdravniško pomoč.

Zalujoci: sestra Stefi in Mima ter sorodstvo.

Zapustila nas je naša dobra nepozabna mama, stara mama, teta in tačka

IVANA
GERBEC
upokojenka

Na zadnji poti jo bomo spremlili v ponedeljek, 26. marca 1962, ob 16.30 iz Petrove mrliške vežice na Zalah.

Zalujoci: hčerka Mira Kodre z družino. Ljubljana, Montana, ZDA, dne 24. marca 1962.

Ob težki, nenadomestljivi izgubi najdragje žene in mame
Frančiške Rihter

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremlili v poslednji dom, ji poklonili vence in cvetje ter nam pismeno ali ustno izrazili sožalje.

Posebno se zahvaljujemo zdravniku dr. Marjanu Naglmu za njegovo prizadevanje in trud, ker nam je pokojnico ohranil pri življenju do skrajnih možnosti, zadnje kolektivne dr. sekretariata za prav, upravo LRS za izdatno pomoč, kolektiv Ob LO Jesenje in podjetja Tobus-Kotek v Ljubljani ter operativni pevci za odpete žalostnike. Pričrni hvala tudi ge. Mariji Petkovšek za nogo in skrb ter vsem bližnjim sosedom, zlasti družinoma Puharjevi in Gasparjevi, ki sta nam stali ob strani v teh težkih dneh in nam iskreno pomagali.

Ljubljana, 25. marca 1962. Rihterjevi

Gradbeno industrijsko podjetje »GRADIS« —
SPREJME V ZAPOSLOITEV
za svoje gradbeno vodstvo v Ljubljani:

1. GRADBENE INŽENIRJE in TEHNIKE s pooblastilom za izvajanje gradbenih del
2. GRADBENE INŽENIRJE in TEHNIKE brez pooblastila za izvajanje gradbenih del
3. GRADBENE DELOVODJE

OSEBNE ALI PISMENE PRIJAVE SPREJEMA
KADROVSKI ODDTELEK GRADBENEGA VODSTVA
LJUBLJANA — BOHORICEVA ULICA ŠTEV. 28,
DO DNE 31. MARCA 1962.

2178

Prenehalo je biti zlato srce naše ljubljene žene,
mame, stare mame, tete
MARIJE CENKAR, roj. VODLAN

stare 77 let

Pogreb bo v ponedeljek, 26. marca 1962, ob 16.30 z Zal na pokopališče v Trbovljah.

Zalujoci: mož Alojz, hčerke Mačič, Slavi, Ida, sinovi Pavle, Lojze in Jože s družinami in ostalo sorodstvo

Trbovlje, Ljubljana, Hanborm, 24. marca 1962.

Sporočamo žalostno vest, da je umrla naša dolgoletna uslužbenka

MARA JUVAN

Do pogreba leži v upravnem poslopiju Občinskega ljudskega odbora Medvode. Pogreb bo v ponedeljek, 26. marca 1962, ob 15. uri izpred upravnega poslopija ObLO Medvode na pokopališče v Soro.

Ohranili jo bomo v trajnem spominu.

Občinski ljudski odbor
MedvodeSINDIKALNA PODRUŽNICA USLUŽBENCEV
DRŽAVNIH USTANOV OBČINE MEDVODESPOROČA, DA JE UMRILA
NAŠA CLANICA

MARA JUVAN

KOT VESTNO USLUŽBENKO IN DOBRO TOVARŠICO JO BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

USLUŽBENCI OBLO MEDVODE

ZAHVALA — Ob hudi izgubi našega ljubega moža, očeta in svaka

IVANA PANTARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in znanec, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti in mu darovali vence ter nam ustno ali pismeno izrazili sožalje. — Iskrena hvala dr. primariju Hribarju za njegov trud in poštvalnost kakor tudi vsem sosedom in prijateljem, ki so nam ob naših težkih trenutkih stali ob strani.

Vsem, prav vsem naša prisrčna hvala!

Zalujoci: družina Pantarjevi

Sentvid, 25. marca 1962.

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE PO HUDI IN DOLGOTRAJNI
BOLEZNI PREMINIL NAŠ VESTNI SODELAVEC, TOVARŠ

Vladimir Grosar

ČLAN UPRAVNEGA ODBORA KOMUNALNE BANKE
LJUBLJANA in ČLAN KREDITNEGA ODBORA

PODRUŽNICE KOMUNALNE BANKE LJUBLJANA-MOSTE

DOBREGA IN POSRTOVALNEGA TOVARŠA BOMO OHRANILI V
TRAJNEM SPOMINU.

KOMUNALNA BANKA LJUBLJANA

Francoska vojska napadla OAS

(AP). Skupina Američanov je ustanovila organizacijo, ki podpira ultrašve OAS. Organizacija vodi direktor neke newyorške borze Joseph Maffei. Organizacija se imenuje »Ameriški komite za Francijo in Alžir«.

Tunis, 24. marca. (Tanjug). Tunizijska vlada in politična javnost v Tuniziji sta z odobravanjem pozdravili in podprli prve ukrepe francoskih oblasti proti OAS. V Tunisu izražajo upanje, da bodo francoske oblasti v kratkem uspele zadušiti zločinški upor evropskih ultrašev.

Vrhovno poveljstvo alžirske osvobodilne vojske in notranje ministrstvo začne alžirske vlade prejemati številna poročila iz notranjosti Alžirije. Poročila govorijo o tem, da je FLN prišel iz ilegalnosti in da je začel delovati kot legalna politična organizacija alžirskega naroda. Vsi Alžirci spoštujejo ukaz o prekinitvi ognja in o varovanju življenj evropskega prebivalstva. V posameznih alžirskih mestih je prišlo do bratstva med mladimi Alžirci in Francozi, ki služijo vojski rok v Alžiriji. Alžirci opozarjajo na visoko politično zrelost alžirskega prebivalstva.

FLN in enote alžirske osvobodilne vojske v Alžiriji so pripravljene nuditi učinkovito oboroženo pomoč, če bi francoska vlada zahtevala njihovo sodelovanje pri zadušitvi upora OAS.

Sajovic in Sigulin razstavljata v Koprju

Koper, 24. marca. — V Mali galeriji Okrajnega muzeja so danes popoldne odprli razstavo olj akademika slikarja Evgena Sajovca in plastika akademika kiparja Antona Sigulina. Sajovic razstavlja 22 olj, Sigulin pa 16 plastik v bronu in kamnu.

Avstrija se je odrekla proizvodnji atomskega orožja

Dunaj, 24. marca. (Tanjug). Avstrijsko zunanje ministrstvo je objavilo da se je Avstrija na osnovi prostovoljnega prevzetja mednarodnih obveznosti za trajno odrekla proizvodnji in nabavi atomskega orožja ter poskusom z njim in da ne bo dopustila, da bi na njenem ozemlju vzpostavljali tuja atomska oporišča. To so sporočili v odgovoru na vprašanje vršila dolžnosti generalnega sekretarja OZN U. Tanta glede stališča Avstrije do tega problema.

V odgovoru je tudi rečeno, da Avstrija podpira švedski načrt o omejitvi atomske oborožitve za sedanje atomske države kot prvi korak k sklenitvi sporazuma o splošni preprečitvi atomskega orožja.

HARRIMAN V LAOSU. — VIENTIAN. Posebni odposlanec predsednika Kennedyja Averell Harriman je včeraj prišel v Vientian, kjer se bo s predstavnikom desničarskega režima razgovarjal o ustanovitvi konsulijske laoske vlade. Takoj po prihodu je Harrimana sprejel kralj Savang Vatana. Sestal se bo tudi s šefom vientianskega režima princem Bun Udomom.

NAS VELEPOSILNIK OBISKAL CLANE BURMANSE VLADE. — RANGUN. Jugoslovanski veleposlanik v Rangunu Mirko Milutinović je včeraj obiskal člane burmanske vlade, generala Aug Dija in Tin Pea, polkovnika Tan Pea, Co Soa in So Mina ter podpolkovnika Ba Nia. V daljšem prijateljskem razgovoru so veleposlanik Milutinović in člani burmanske vlade razpravljali o vprašanjih, ki zanimajo Jugoslavijo in Burmo.

PODPREDSEDNIK ZAR HUSEIN SPREJEL MIKA TRIPALA. — KAIRO. Podpredsednik Združenega arabskega parlamenta Husein je včeraj sprejel predsednika CK Ljudske mladine Jugoslavije Miko Tripala. Na sestanku je bil kot gost odobra za skrb za mladino. Na sestanku je bilo govora o krepitvi in nadaljnjem razvoju sodelovanja med mladino Jugoslavije in ZAR.

ORTOZNICA PROTI LIBANONSKIM PUČISTOM. — BEJRUT. Libanonski vojaški tožilec je izjavil, da bodo v začetku aprila objavili obtožnico proti ljudem, ki so sodelovali v izjalovljenem državnem udaru v Libanonu 30. in 31. decembra lani. Za glavne obtožence bo zahteval smrtno kazen, za druge za dosmrtno ječo. Obtožbenih bo kakih 300 ljudi.

NOVI GENERALNI SEKRETER STALNEGA SEKRETARIATA CASABLANKSKIH DRŽAV. — KAIRO. Za novega generalnega sekretarja stalnega sekretariata držav, ki je bil imenovan bivši maroški veleposlanik v Beogradu Sid El Vazani. Dosedanji generalni sekretar Idris El Slani je bil imenovan za šefa kraljevskega kabineta v Maroku.

VSEAMERIŠKA UNIJA KMETOVALCEV. — AKRA. S sprejemom resolucije o ustanovitvi Vseameriške unije kmetovalcev v Akri je bila včeraj zaključena konferenca predstavnikov kmetijskih proizvajalcev iz 15 držav. S konference so poslali poziv vladam vseh afriških držav, naj pomagajo Vseafriški uniji kmetovalcev pri njenem delu za zboljšanje kmetijstva in predelevalne industrije v Afriki.

GVINEJA ZAPROSILA ZA SPREJEM V MEDNARODNI MONETARNI SKLAD IN SVETOVNO BANKO. — AKRA. Tu se je zvedelo, da je Gvineja zaprosila za sprejem v Mednarodni monetarni sklad in Svetovno banko. Politični biro Demokratske stranke Gvineje je sklenil, da se bodo v ta namen začeli pogajati z Mednarodnim monetarnim skladom. Gvineja je marca 1960 izstopila iz cone francoskega franka.

KARAMANLIS IN AVROPOV BOSTA OBISKALA BELGIJO. — BRUSEL. Predsednik grške vlade Konstantin Karamanlis in zunanji minister Evangelos Averoff bosta v začetku aprila uradno obiskala Belgijo.

AMERIŠKI PODNAREDNIK ZAPROSIL ZA AZIL NA KUBI. — KEY WEST. Havanski radio poroča, da je neki podnarednik ameriške vojske v petek pribežal na avtorotornim letalom v Havano in zaprosil za politični azil.

Kairo, 24. marca. (Tanjug). Minister začasni alžirski vladi Ben Tobal je izjavil dopisniku »Al Ahram« da bo podpredsednik vlade Ben Bela s svojimi stiri tovariši iz francoskega zapora, še z nekatrimi člani začasnne vlade obiskal Kairo. Nadalje je rekel, da so Francozi spustili na svobodo še 20 Alžircev, ki so jih že izročili alžirskim oblastem. Potrdil je tudi izjavo alžirskega zunanjega ministra Salaba, da je moč pričakovati rekonstrukcijo začasnne alžirske vlade.

Rabat, 24. marca. (AFP). V Rabatu se vedno traja seja začasnne alžirske vlade. Na večerinski seji so v glavnem razpravljali o začasni izvršni oblasti v prehodnem obdobju in o nalogah, ki čakajo aktiviste FLN v novem obdobju.

Razorožitvena konferenca

Člen korak na poti do sporazuma o splošni in popolni razorožitvi. Apel so sprejeli na sestanku v moskovskem klubu znanstvenikov. Na sestanku je bilo več kot tisoč ljudi. Akademik Aleksander Topčijev, ki je začel sestanke, je izjavil, da se znanstveniki vseh držav docela zavedajo velikih možnosti, ki jih razorožitvena nudi znanosti. Na sestanku so ugovorili, da bi bila tretjina človeštva na svetu, če bi dosegli splošno razorožitvo, rešena lakote in lahko bi začeli uspešno boj proti nevarnim boleznim na nerazvitih področjih sveta.

London, 24. marca. (Reuters). Po vestih iz poučnega britanskega virov so izgladili dosedanja trenja med Londonom in Washingtonom glede načina, kako izvajati nadzorstvo nad prevozi atomskih poskusov. »Daily Mail« piše, da je Macmillan nedavno skušal najti kompromisno rešitev, s katero bi prebradili ameriško-sovjetska nesoglasja o vprašanju nadzorstva nad atomskimi poskusi, tako da bi ustvarili podlago za skupni sporazum. Britanski načrt je stonel na teži, da bi postajale v večjem številu krajev v državah Commonwealtha zadostovale za odkrivanje atomskih poskusov v Sovjetski zvezi. Predsednik Kennedy je tedaj ta načrt odklonil.

Indonezijsko-nizozemski odnosi. — Džakarta izjavila, da bil ta korak nizozemske vlade blizu napovedi vojne. V krogih indonezijske vlade so danes ponovno poudarili, da je prišlo vprašanje Zahodnega Irjana v fazo, ko je milojubna pogodba s pogajanjima možna samo, če se želi Nizozemska pogajati o prenosu uprave v Zahodnem Irjanu na indonezijsko vlado.

POLOŽAJ V KONGU

Pred sporazumom ČOMBE-ADULA?

Kasavubu za revizijo ustave in decentralizacijo v republiki — Belgijci obtožujejo ZDA vmešavanja v razgovore

LEOPOLDVILLE, 24. marca. (Tanjug). Predsednik kongoške republike Kasavubu se je danes v parlamentu izrazil v prid spremembi osnovnega zakona (ustave) in za širšo decentralizacijo republike. O katarski secciji ni veliko govoril. Omenil jo je samo kot problem, ki ga je treba končati. To so v tukujskih diplomatskih krogih sprejeli kot pomembno indikacijo o tem, kako potekajo razgovori med kongoškim premierom Adulo in med katarskim seccionistom Combejem. V Leopoldvillu menijo, da je Kasavubu dal to izjavo zato, da ne bi otežil teh razgovorov.

Iz krogov, ki so blizu belgijski ambasadi, je bilo slišati, glavo nezadovoljstva, »ker se ZDA vmešavajo v tajne razgovore okrog Katange«. Ameriški ambasador namreč pripisuje govorice o težavah pri teh razgovorih in govorice o tem, da premier Adula v razgovorih ni hotel priznati Combeja kot šefa neodvisne Katange. V krogih, ki so blizu belgijskemu veleposlanstvu pa trdijo, da je moč že v kratkem pričakovati načelni sporazum med Adulo in Combejem. Kongoški krogi niso potrdili teh glasov.

AVDO HUMO V LIBIJI

Bengasi, 24. marca. (Tanjug). Član Zveznega izvršnega sveta Avdo Humo, ki se že štiri dni mudi v Libiji, je prebil tri dni na vzhodnih področjih države. Ob prihodu v Bengasi so Avda Humo in jugoslovanskega poslanika v Libiji Jovana Vukmanovića sprejeli in pozdravili ministri za industrijo in trgovino, Alagijem, predstavnik vlade Alagijem, predstavnik vlade pokrajine Cirenajke in druge uradne osebnosti.

Avdo Humo se je razgovarjal s predsednikom parlamenta Aregibom, ministrom Alagijem in predsednikom pokrajinske vlade Abarom, ki je na čast jugoslovanskemu gostu priredil v četrtke kosilo. Istega dne je Avdu Humu priredil večerjo ministri za industrijo federalne vlade Alagijem. Pri večerji so bili predstavniki parlamenta Aregib, namestnik predsednika federalne vlade Sof, zunanji minister Gatafi in drugi.

Alžirski ranjenci v Beogradu proslavili evianski sporazum

Beograd, 24. marca. (Tanjug). Sklenitev sporazuma med Francijo in Alžirijo o prenehanju večletnega vojskovanja so s skromno svečanostjo proslavili tudi ranjenci — borci alžirske Fronte narodne osvoboditve v svojem okupacijskem Beogradu. Skupina alžirskih ranjenec, ki se zdravi v Studentskem domu pod Avalo, je preživela sinoči nekaj prijetnih ur v družbi predstavnikov Jugoslovanske Rdečice križa, beogradskega študentov in članov kulturno-umetniškega društva beogradske univerze »Bran-ko Krstanović«.

Alžirskim ranjencem sta čestitala ob sporazumu o prenehanju sovražnosti izrazila željo, da bi kmalu ozdraveli, podpredsednik Jugoslovanske Rdečice križa Peter Brajović in generalna sekretarka te organizacije dr. Olga Milošević. Med drugim sta poudarila uspeh JRK v rehabilitaciji ranjenecv prijateljske dežele. V imenu alžirskih borcev in začasnne vlade te dežele je govoril vodja alžirske misije v Beogradu Meaud Bukadem, ki je izrazil hvaležnost alžirskega ljudstva Jugoslaviji za veliko pomoč in podporo, ki jo je nudila v njegovi borbi za narodno osvoboditev.

Ansambel beogradskega študentov je pripravil za ta večer program plesov in pesmi jugoslovanskih narodov, ki so jih alžirski ranjenci navdušeno pozdravili. Po programu je bila udeležencem te prijetne srečanja prirejena svečana večerja.

Tragična smrt skakalca

CRNA, 24. marca. Na 55 m skakalci v Crni se je danes smrtno ponesrečil Ivan Vidović, član studentskega kluba »Majstori«, roj. 19. 10. 1941. Ivan Vidović, študent Visje tehniške šole, prišel je na skakalnice, da bi skupaj s prijateljem Tomazem Colnarjem udeležili 25-metrskega skakalca na 55 m skakalci v Smetu. Mladeniča pa sta se danes samovoljno podala na veliko skakalnice v Crni, ki je poldnevna, prekrita s 4 cm debelo plastjo snega. Na levi strani skakalnice pa je sneg skopnel. Skakalca nista bila priprava na skoke, vendar sta oba mlada skakalca napravila najprej kratak poskusni skok, nato pa je Vidović skočil še drugič, doskočil je pri 25 m z razkrcenimi nogami, prikrat udaril z glavo ob poldnevno skakalno in obeljal na dnu izteka v maki krvi. Colnar, ki se je pripravil na skok, je potem poklical pomoč. Vidovića so takoj preneli v 1 km oddaljeno bolnišnico, od česar je bil dve uri v nesvešni. V bolnišnici je umrl. Dr. Slajmer je ugotovil, da je bil na območju izteka izobane baze in notranjo krvavitev. E. Wlodga

Kongolu, odgovarjajo samo s pisnimi protesti, čeprav gre za ponovno kršitev sporazuma o prenehanju bojev. Mešani komisiji, ki imata nalogo ugotoviti, kako je z namerami v južni Katangi, nista predložili poročila o svojem delu. Prav tako niso predložili nobenega poročila o usodi dveh Evropejcev, komisarjev Combejeve policije v Kolvazi, ki so ju zadržali pri opravljanju te službe.

To skrajno trpno politiko celo v izvajanju zelo jasnih sklepov oziroma resolucij Varnostnega sveta in Generalne skupščine OZN pojasnjuje v Leopoldvillu z željo, da ne bi ukrenili ničesar, kar bi povzročilo težave v trenutku, ko skuša osrednja vlada na mirolni način napraviti konec katarski secciji.

Čestitke predsednika Tita grškemu kralju Pavlu

Beograd, 24. marca. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je postal grškemu kralju Pavlu I. tole brzojavko: »S posebnim zadovoljstvom izražam Vašem Velikanstvu v imenu jugoslovanskih narodov in v svojem imenu tople čestitke ob obletnici razglasitve neodvisnosti Grčije in najlepše želje za Vašo osebno srečo in za blaginjo prijateljskega grškega naroda.«

ZBOLJŠATI ŽIVINSKO KRMO

Na posvetovanju v Beogradu bodo ocenili dosedanje dosežke pri gojitvi najboljših krmil

Beograd, 24. marca. (Tanjug). Pojuršijem se bo začelo v Beogradu dvodnevno posvetovanje Skupnosti inštitutov za živinorejo. Na njem bodo predstavniki vseh znanstvenih ustanov tega področja in zainteresiranih gospodarskih organizacij proučili dosedanje delo za preizkušanje kakovosti in vrednosti doma pridelane živinske krme in najbrž dali določena priporočila kmetijskim proizvajalcem.

Skupnost bo, kot nova organizacijska oblika sodelovanja znanstvenih ustanov, tudi določila program in bodeče smernice za raziskovanje in tehnologijo gospodarskega najbolj rentabilnih in najboljših vrst živinske krme kot zelo pomembnega faktorja za napredek živinoreje.

Glavna referata o sedanjem stanju in nadaljnjem usmerjanju raziskav na tem področju sta pripravila sodelavci inštituta za uporabo jedrske energije v kmetijstvu, gozdarstvu in veterinarstvu ter inštituta za živinorejo v Zemunu dr. Darko Stosić in dr. Miodrag Obradović. To sta dobitnika nagrade oktobrske nagrade za priročnik »Tabela o prehrani živine«, razen njenih referatov bodo na posvetovanju obravnavali tudi več priročil o kakovosti krmnih rastlin nekaterih naših področij, o rezultatih uporabe raznih mešanec za krmjenje, nadalje odpadkov ter mineralnih in drugih spojin, ki povečajo vrednost in moč absorbiranja hranljivih snovi v raznih vrstah domačih živali.

Posebno pozornost udeležencev posvetovanja bodo nedvomno vzbudili dosedanje rezultati v proučevanju venčastega marmora kot mineralnega hraniva, nadalje tehničnih masob domačih krmilnic kot hraniva v reji piščancev in naposled proučevanja stopnje homogenizacije krmnih mešanec v mešalnicah domače proizvodnje z uporabo radioaktivnega natrija.

Parma remiziral s Smislovom

Mar del Plata, 24. marca. V nadaljevanju prekinjene partije iz drugega kola mednarodnega turnirja v Mar del Platju je mednarodni mojster Bruno Parma remiziral z velenojstvom Smislovom v 72. potezi.

Partizan : Borac 5:0

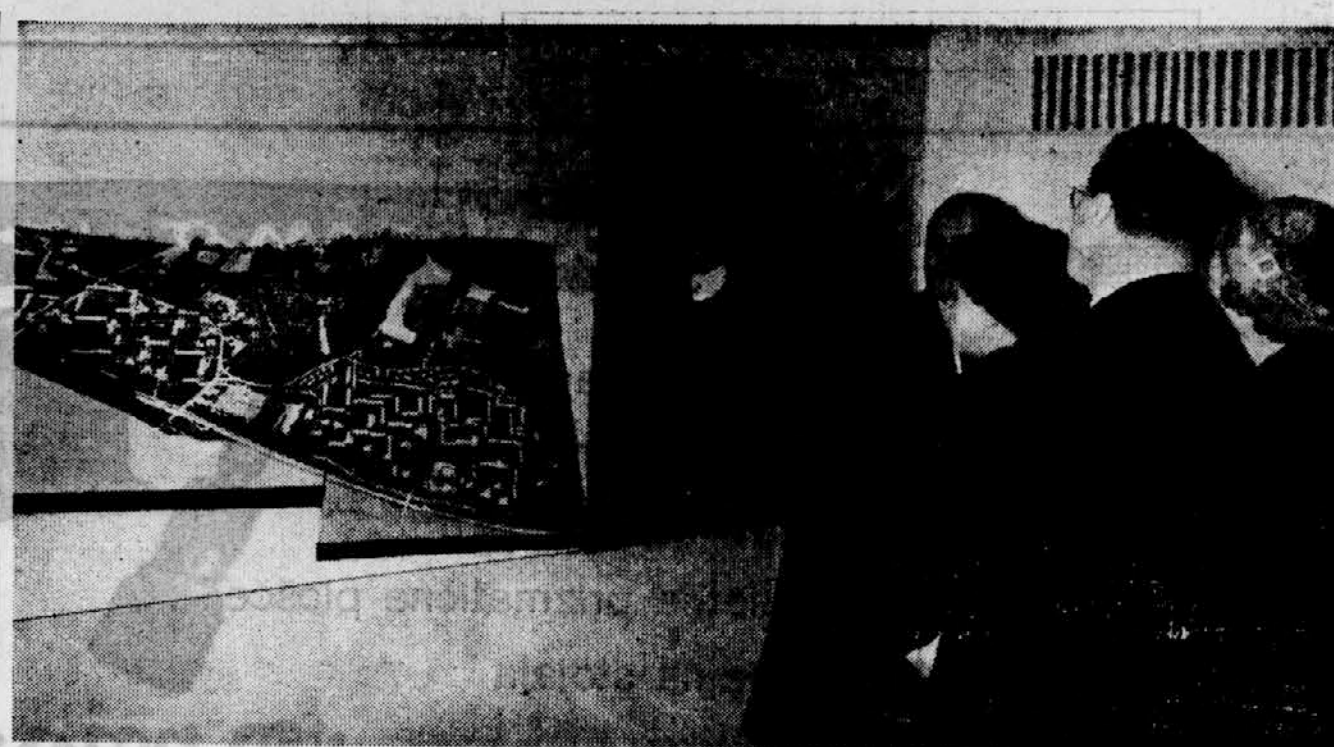
Beograd, 24. marca. — V prvenstveni nogometni tekmi je domači Partizan premagal zadnje plasiranega člana I. zvezne lige Borca iz Banja Luke 5:0 (0:0). Go-le so dali: Rajić, Cebina, Kovčević, Vuković in Ognjanović.

Novo na tujem

Leninograd. — Sovjetski atlet Fedosejev je dosegel najboljši rezultat vseh časov (v dvoranah) v troskoku z rezultatom 16,30 m.

Caracas. — Na mednarodnem teniškem turnirju v tem venezuelskem mestu je Avstralec Laver v polfinalu premagal Angla Sanksterja 6:4, 3:6, 6:4. V finalu se bo Laver pomeril z rojakom Emersonom.

Bukarešta. — V mednarodni košarkarski tekmi je ženska ekipa Romnije premagala Francijo 74:57 (41:27). Francozice se bodo danes pomerile v Beogradu z reprezentanco Jugoslavije.

URBANISTIČNA RAZSTAVA V MODERNI GALERIJ — Včeraj je predsednik Urbanističnega društva Slovenije dr. Miro Saje v Moderni galeriji v Ljubljani odprl razstavo »Urbanistična dokumentacija slovenskih mest in naselij«. Na razstavi sodelujejo vse pomembnejše slovenske urbanistične ustanove, ki žele seznaniti javnost s problemi urbanizma. Del razstavnega gradiva bodo pokazali na vzemi urbanistični razstavi, ki bo maja na Palacu pri Subotici.

IZMENJAVA MNENJ MED NAŠIMI IN AMERIŠKIM GOSPODARSTVENIKI

Član Zveznega izvršnega sveta Ljupčo Arsov sprejel industrijske funkcionarje iz ZDA

Beograd, 24. marca. (Tanjug). Član Zveznega izvršnega sveta Ljupčo Arsov je sprejel članov 20 industrijskih funkcionarjev iz ZDA, ki se mude na študijskem potovanju po Evropi. V daljšem pogovoru je goste seznanil z gibanjem in perspektivo razvoja gospodarskih odnosov med Jugoslavijo in ZDA. Poudaril je zlasti možnosti industrijskega sodelovanja naših podjetij z ameriškimi.

Ljupčo Arsov je seznanil ameriške gospodarske predstavnike tudi z napori naše države v gospodarski graditvi in z načeli naših gospodarskih stikov s tujino.

Potem je odgovarjal na njihova vprašanja o vplivu evropskih gospodarskih integracij na našo zunanjo trgovino, o jugoslovanskem sistemu nagrajevanja v gospodarstvu, o statusu jugoslovanskih podjetij in njihovih možnostih v pogledu sklepanja poslovnih dogovorov z zasebnimi tujimi tiskami, o zaposlitvi v Jugoslaviji ter o vplivih državnih organov na formiranje skladov v podjetjih.

Ameriški industrijski funkcionarji so obiskali danes tudi Zvezno ind. zbornico, kjer so jih seznanili s strukturo proizvodnje in perspektivami razvoja jugoslovanske industrije ter jim pojasnili položaj industrijskih podjetij v našem gospodarskem sistemu.

Skupina ameriških industrijskih funkcionarjev je obiskala tudi tovarno motorjev v Rakovici. Po ogledu proizvodnih obratov so se gostje v pogovoru z direktorjem tovarne ing. Milanom Stokićem, predsednikom centralnega delavskega sveta Blagojem Bosančićem in drugimi predstavniki organov upravljanja zanimali, kako delavski svet upravlja podjetje, zlasti pa za to, kako sprejema in uveljavlja sklepe o raznih vprašanjih proizvodnje in prodaje proizvodov.

Pričakujejo, da se bodo člani delegacije SZDLJ med obiskom v Kumašiji razgovarjali tudi s pokrajinskimi funkcionarji Stranke narodne konvencije.

III. ZIMSKO DRŽAVNO PRVENSTVO V PLOVANJU

Za začetek povprečni rezultati

Zagreb, 24. marca. V Zagrebu se je začelo tretje zimsko plavalno prvenstvo Jugoslavije, na katerem sodeluje 150 plavalcev iz 13 klubov. Od naših znanih plavalcev manjkajo samo člani Triglav iz Kranja, ki se za to tekmovalstvo niso prijavili. Moštva ekipa »Velež« je zjutraj odpotovala iz Zagreba, ker so skoraj vsi tekmovalci dobili gripo.

Dopolnilo so bile na sporodu kvalifikacijske tekme. Največje presenečenje je slaba uvrstitev Camdžičeva (Jadranski Hercegovci), ki ni uspelo plasirati se v finale na 100 m prosto. Camdžičeva je bila lani jugoslovanska prvakinja in rekorderka v tej disciplini.

Na prvenstvu sodeluje tudi 20 tekmovalcev Ljubljane. V finale so se plasirali Goršič na 100 m hrbtno s časom 1:12,6 in brata Poljanšek na 100 m metuljsk s časom 1:12,6, od plavalcev pa Petermanova 200 m prsno, ki je dosegla 3:17,4.

V predtekmovalstvu so bili doseženi na splošno povprečni rezultati, razen Hilde Ceter, ki je dosegla v disciplini 100 m prosto zelo dober čas (1:8,6).

Zvečer bodo tekmovali v 9 disciplinah.

KOLESARJI OKROG TUNISA Boltežar enaindvajseti

Tunis, 24. marca. V drugi etapi mednarodne kolesarske dirke okrog Tunisa

se je izmed jugoslovanskih kolesarjev plasiral najbolje mladi Andrej Boltežar, ki je zasedel 21. mesto s časom 3:12:28. Ostali naši vozači so se zvrstili takole: 33. Levčič, 34. Bajlo, 35. Valčič (vsi 3:15:22), 45. Sebenik 3:21:56.

To je bila etapa La Marcha — Tunis (145 km). Agencija AFP pa v tem skromnem poročilu ne navaja imena zmagovalca ter ostalih najboljših kolesarjev na cilju II. etape.

Lakota tretji v smuku

Courmayeur, 24. marca. — Drugi dan mednarodnega smučarskega tekmovanja študentov za pokal Gilera

IZ VČERAŠNJE DRUGE IZDAJE

DVA TABORA

Tajni razgovori med premierom Adulo in Moizom Combejem se nadaljujejo

Leopoldville, 23. marca. (Tanjug). Debatna, ki se je danes začela v kongoškem parlamentu o ustanavljanju novih pokrajin, je po oceni opazovalec odsev razgovorov, ki že šteti dan tečejo med premierom Adulo in Combejem.

Sodeč po prvih govornikih in reakcijah v javnosti, so parlamentarci razdeljeni v dva tabora, od katerih eden, sestavljen iz poslancev Vzhodne Kasai in Kivu pokrajine, zastopa mnenje, da v sedanjih razmerah ni treba ustanovljati novih pokrajin. Ta skupina sodi, da je treba predvsem odstraniti vse elemente razdorov in negotovosti v notranjosti dežele, okrepiti administracijo in odpraviti narodno gospodarstvo in šele potem eventualno razpravljati o evtanjnih mejah.

Poslanci iz Leopoldville in ekvatorialne pokrajine pa nasprotno sodijo, da je treba čimprej odstraniti umetne kolonistične meje, ki ne računajo s plebiscitskimi in etničnimi potrebami, marveč so tuja tvorba. Ta drugi blok pa, kaže, ni docela enoten, ker so v njem poslanci, ki bi bili pripravljeni sprejeti tudi nekatere predloge tistih, ki nasprotujejo sedanjim administrativnim reorganizacijam.

Debatna v parlamentu je bila danes prekinjena in se bo nadaljevala prihodnji teden. Opozarjajo pričakujejo, da se bo med tem časom določene svedelo, do kje sta v svojih

je v smuku zmagal Costinger pred Kutscherom (oba Avstrija) in Jugoslovancem Lakoto itd., v konkurenci ženske pa je zmagala Avstrijka Thoma, medtem ko je bila Fanelodva sedma.

Po domačih krajih

Beograd, 24. marca. — Naši telovadci Cerar, Srot in Jovanović bodo sodelovali na mednarodnem turnirju najboljših telovadcev iz 8 držav v Kijevu in sicer v dneh od 5. do 8. aprila.

Ljubljana. — Prvenstvena nogometna tekma »SCL Slovan« : O. Krim bo danes ob 15.30 na Rakovniku v vsakem vremenu.

IZ VČERAŠNJE DRUGE IZDAJE

DVA TABORA

Tajni razgovori med premierom Adulo in Moizom Combejem se nadaljujejo

Leopoldville, 23. marca. (Tanjug). Debatna, ki se je danes začela v kongoškem parlamentu o ustanavljanju novih pokrajin, je po oceni opazovalec odsev razgovorov, ki že šteti dan tečejo med premierom Adulo in Combejem.

Sodeč po prvih govornikih in reakcijah v javnosti, so parlamentarci razdeljeni v dva tabora, od katerih eden, sestavljen iz poslancev Vzhodne Kasai in Kivu pokrajine, zastopa mnenje, da v sedanjih razmerah ni treba ustanovljati novih pokrajin. Ta skupina sodi, da je treba predvsem odstraniti vse elemente razdorov in negotovosti v notranjosti dežele, okrepiti administracijo in odpraviti narodno gospodarstvo in šele potem eventualno razpravljati o evtanjnih mejah.

Poslanci iz Leopoldville in ekvatorialne pokrajine pa nasprotno sodijo, da je treba čimprej odstraniti umetne kolonistične meje, ki ne računajo s plebiscitskimi in etničnimi potrebami, marveč so tuja tvorba. Ta drugi blok pa, kaže, ni docela enoten, ker so v njem poslanci, ki bi bili pripravljeni sprejeti tudi nekatere predloge tistih, ki nasprotujejo sedanjim administrativnim reorganizacijam.

Debatna v parlamentu je bila danes prekinjena in se bo nadaljevala prihodnji teden. Opozarjajo pričakujejo, da se bo med tem časom določene svedelo, do kje sta v svojih

je v smuku zmagal Costinger pred Kutscherom (oba Avstrija) in Jugoslovancem Lakoto itd., v konkurenci ženske pa je zmagala Avstrijka Thoma, medtem ko je bila Fanelodva sedma.

Po domačih krajih

Beograd, 24. marca. — Naši telovadci Cerar, Srot in Jovanović bodo sodelovali na mednarodnem turnirju najboljših telovadcev iz 8 držav v Kijevu in sicer v dneh od 5. do 8. aprila.

Ljubljana. — Prvenstvena nogometna tekma »SCL Slovan« : O. Krim bo danes ob 15.30 na Rakovniku v vsakem vremenu.

IZ VČERAŠNJE DRUGE IZDAJE

DVA TABORA

Tajni razgovori med premierom Adulo in Moizom Combejem se nadaljujejo

Leopoldville, 23. marca. (Tanjug). Debatna, ki se je danes začela v kongoškem parlamentu o ustanavljanju novih pokrajin, je po oceni opazovalec odsev razgovorov, ki že šteti dan tečejo med premierom Adulo in Combejem.

Sodeč po prvih govornikih in reakcijah v javnosti, so parlamentarci razdeljeni v dva tabora, od katerih eden, sestavljen iz poslancev Vzhodne Kasai in Kivu pokrajine, zastopa mnenje, da v sedanjih razmerah ni treba ustanovljati novih pokrajin. Ta skupina sodi, da je treba predvsem odstraniti vse elemente razdorov in negotovosti v notranjosti dežele, okrepiti administracijo in odpraviti narodno gospodarstvo in šele potem eventualno razpravljati o evtanjnih mejah.

Poslanci iz Leopoldville in ekvatorialne pokrajine pa nasprotno sodijo, da je treba čimprej odstraniti umetne kolonistične meje, ki ne računajo s plebiscitskimi in etničnimi

